

Läsförståelse bland studenter i högskolan

En kartläggning

Läsförståelse bland studenter i högskolan - En kartläggning

Producent:

SCB, Statistiska centralbyrån
Social statistik och analys
701 89 Örebro
010-479 40 00

Förfrågningar:

Anna Gärdqvist
+46 10 479 65 45
anna.gaerdqvist@scb.se

Förfrågningar:

Siniša Šauli
+46 10 479 62 12
sinisa.sauli@scb.se

Du får kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet.

Vi vill dock att du uppger källa på följande sätt:

Källa: SCB, Läsförståelse bland studenter i högskolan - En kartläggning
Temarapport 2026:4, Dnr: SCB2026/332

Reading Comprehension among Students in Higher Education

Producer:

Statistics Sweden, Social statistics
SE-701 89 Örebro, Sweden
+46 10 479 40 00

You may copy and otherwise reproduce the contents in this publication.

However, remember to state the source as follows:

Source: Statistics Sweden, Reading Comprehension among Students in Higher Education Report 2026:4

URN:NBN:SE:SCB-2026- A40BR2604_pdf

Denna publikation finns enbart i elektronisk form på www.scb.se
This publication is only available in electronic form on www.scb.se

Förord

Den här rapporten är SCB:s redovisning av regeringsuppdraget om att kartlägga utvecklingen av läsförståelsen hos studenter i högskolan samt följa upp dess effekter på bland annat genomströmning.

Under hösten 2025 och i början av 2026 genomförde SCB en kartläggning av läsförståelsen hos studenter i högskolan. Genom att analysera skolresultat, prestationsgrad och högskoleprov har SCB försökt belysa studenternas läsförståelse utifrån flera olika källor. SCB genomförde parallellt en undersökning bland undervisande personal vid universitet och högskolor för att komplettera bilden.

SCB i mars 2026

Eva-Lo Ighe
Generaldirektör

Katarina Wizell
Enhetschef för arbetsmarknad och utbildning

Innehåll

Förord.....	2
Sammanfattning	5
Inledning.....	7
Om regeringsuppdraget.....	7
Rapportens innehåll	7
Skolresultat, prestationsgrad och högskoleprov.....	9
Skolresultat innan högskolestudier	9
Betygsfördelning för programnybörjare.....	11
Resultat från grundskolans årskurs 9	15
Resultat från gymnasieskolan	17
Prestationsgrad för olika inriktningar	20
Högskoleprovet.....	21
Prestationsgraden har ökat något över tid	26
Högskolestuderandes läsfärdigheter - PIAAC.....	29
Skillnader i läsfärdigheter bland högskolestudenter	31
Skillnader i läsfärdigheter mellan födda i Sverige och födda utomlands	34
Utbildningsnivå i relation till läsfärdigheter bland högskolestudenter.....	35
Högskolestudenter med olika socioekonomisk bakgrund	37
Läsförståelse bland 15-åriga elever - PISA	39
Utveckling av läsförståelse över tid	39
Prestationsnivåer inom läsförståelse	41
Undersökning bland undervisande personal på högskolan	43
Skrivkompetens på svenska	45
Läskompetens på svenska.....	56

Läskompetens på engelska.....	63
Studieteknik	69
Undervisning.....	72
Kort om statistiken	75
Statistikens ändamål och innehåll	75
Statistikens framställning.....	75
Statistikens kvalitet.....	77
Referenser	81
Bilagor	82
Bilaga 1 Frågeformulär.....	82
Reading Comprehension among Students in Higher Education.....	89
Summary	89

Sammanfattning

Den här rapporten är SCB:s redovisning av regeringsuppdraget om att kartlägga utvecklingen av läsförståelsen hos studenter i högskolan samt följa upp dess effekter på bland annat genomströmning.

Rapporten innehåller tre avsnitt som belyser hur läsförståelsen har utvecklats över tid. Det första avsnittet baseras på befintliga utbildningsdata så som resultat från skolan i form av betyg, resultat på nationella prov samt uppgifter från högskoleprovet. Detta avsnitt visar också hur prestationsgraden i högskolan har utvecklats över tid. Den andra delen innehåller uppgifter och resultat från de internationella undersökningarna PIAAC och PISA. Rapporten avslutas med resultat från en enkätundersökning som SCB har skickat ut till undervisande personal vid universitet och högskolor.

Sammantaget visar rapporten att det inte går att se någon betydande förändring gällande vare sig betyg i svenska, resultat på högskoleprovet eller i PIAAC. Prestationsgraden i högskolan har inte förändrats nämnvärt. Det finns heller ingen tydlig trend att resultaten på läsförståelsedelen i högskoleprovet skulle ha ökat eller minskat under de år vi undersökt. Svaren från den undervisande personalen visar att drygt hälften upplever att studenternas läskompetens i svenska respektive engelska är tillfredsställande. Däremot ser vi en tydlig skillnad i utvecklingen över tid gällande läskompetens i svenska respektive engelska så till vida att en större andel av personalen upplever att läsförståelse i engelska har förbättrats.

I **registerstudien** om skolresultat, prestationsgrad och högskoleprovet har vi sett att bra betyg i svenska visar på högre prestationsgrad. Kvinnor har högre prestationsgrad än män och inrikes födda har högre prestationsgrad än utrikes födda. Detsamma gäller även för jämförelsetal som inkluderar fler ämnens slutbetyg. Registerstudien visar att det inte finns några tydliga trender i läsförståelse för dem som skrivit högskoleprovet under tiden 2016–2024. Det går heller inte att se att prestationsgraden skulle ha försämrats utan det är snarare en försiktig positiv utveckling över tid.

Resultaten från **PIAAC** visar att kunskapsklyftorna bland högskolestudenter har ökat mellan 2012 och 2023. Resultat från **PISA** 2022 visar samtidigt att spridningen i resultat har ökat mellan 2012 och 2022 för 15-åriga elever. Det visar att skillnaderna i färdigheter mellan de som presterar sämre och bättre har ökat, både bland 15-åriga elever och bland högskolestudenter. Samtidigt ligger de genomsnittliga läsfärdigheterna i PIAAC kvar på ungefär samma nivå som 2012. För högskolestudenter som har genomfört två års eftergymnasial utbildning har dock färdigheterna minskat signifikant över tid.

När det gäller **undersökningen bland högskolans personal** finns det flera resultat som är värda att lyfta fram. Drygt hälften av all personal upplever att **skriv- och läskompetens i svenska** är mycket eller ganska tillfredsställande. Det finns tydliga skillnader beroende på vilken nivå lärarna undervisar på. Ju högre nivå, desto större andel anser att skriv- och läskompetensen är tillfredsställande. Vidare ser vi att fyra av tio upplever att det har skett en försämring av skriv- och läskompetensen under de senaste fem åren.

Den undervisande personalen upplever att många läser den obligatoriska kurslitteraturen, men inte alla. Sex av tio svarade att studenterna läser den åtminstone till viss del. I våra resultat ser vi också att åtta av tio upplever att studenterna vänder sig till källor på internet som alternativ till kurslitteraturen.

Nästan sex av tio i den undervisande personalen svarade att studenternas **läskompetens i engelska** är mycket eller ganska tillfredsställande. Samma mönster som vi sett tidigare återkommer även här: ju högre nivå de undervisar på, desto större andel uppger att läskompetensen i engelska är tillfredsställande. Professorerna uppger i högre grad än lektorer och adjunkter att de är tillfredsställda med studenternas läskompetens i engelska. Den större andelen professorer som är nöjda kan förklaras av att de är överrepresenterade på forskarnivå jämfört med de två andra anställningskategorierna.

Sex av tio läser den obligatoriska kurslitteraturen på engelska åtminstone till viss del, det vill säga ungefär samma andelar som när det gäller läsning i svenska.

Utvecklingen vad gäller läsning i engelska skiljer sig markant från läsning i svenska. En större andel av personalen upplever förbättringar och färre upplever försämringar under en femårsperiod. Det gäller samtliga grupper som redovisas i rapporten.

Enkäten avslutades med frågor om **studieteknik** och **undervisning**. När det gäller frågan om studieteknik svarade fyra av tio att studietekniken är mycket eller ganska tillfredsställande. Även fyra av tio svarade att de ändrat något i undervisningen för att studenterna haft svårt att ta till sig information i ordinarie undervisningsformat. Två av tio svarar att det blivit vanligare att ändra i undervisningen under de år de undervisar.

På frågorna om vad de ändrat i sin undervisning svarade tre av fem att de har ändrat i föreläsningar, två tredjedelar har ändrat i presentationer och fyra av tio svarade att de i hög eller ganska hög utsträckning minskat mängden kurslitteratur. En betydligt lägre andel, 10 procent, har ändrat kraven för godkänt.

Inledning

Om regeringsuppdraget

Utbildningsdepartementet har gett Statistiska centralbyrån i uppdrag att göra en kartläggning av utvecklingen av läsförståelsen hos studenter i högskolan, samt att följa upp dess effekter på bland annat genomströmning. Enligt direktiven kan kartläggningen omfatta både befintliga resultat och genomförande av kompletterande undersökningar. Uppdraget redovisades till Regeringskansliet den 31 mars 2026. Under arbetets gång har SCB fört en dialog med Universitetskanslersämbetet (UKÄ) eftersom de haft i uppdrag att kartlägga hur studenternas tillgång till och användning av kurslitteratur har förändrats över tid.

Färdigheter i läsning är en grundläggande kompetens för lärande och deltagande i samhället. Att förstå, tolka och använda texter är viktigt för att kunna tillgodogöra sig kunskap och utveckla nya färdigheter. Denna rapport syftar till att belysa utvecklingen av läsförståelse utifrån tre kompletterande perspektiv; befintliga resultat från skolan och högskolan, internationella kunskapsmätningar samt en enkätundersökning om hur undervisande personal vid universitet och högskolor upplever studenters läs- och skrivkompetens. Tillsammans ger dessa källor en bild över hur läsförståelsen utvecklats över tid och hur den påverkar resultat i högskolan.

Rapportens innehåll

Det första avsnittet handlar om bearbetningar av befintliga registeruppgifter. Här visas bland annat skolresultat från grund- och gymnasieskolan och eventuella samband mellan skolresultat och prestationsgraden på högskolan. Avsnittet innehåller även resultat från högskoleprovets delar om läsförståelse i svenska och engelska.

Det andra avsnittet redovisar resultat från de internationella undersökningarna Programme for International Assessment of Adult Competencies (PIAAC) och Programme for International Student Assessment (PISA). Undersökningen om vuxnas färdigheter inom läsning, räkning och problemlösning (PIAAC) har genomförts två gånger i Sverige. I det här avsnittet beskrivs skillnader i färdigheter i läsning bland personer som varit registrerade som högskolestudenter under olika tidsperioder i anslutning till de två PIAAC-omgångarna.

PISA mäter kunskaper i naturvetenskap, matematik och läsförståelse bland 15-åriga elever i grundskolan och gymnasiet. Läsförståelse i PISA handlar om elevers förmåga att förstå, använda, utvärdera, reflektera över och engagera sig i texter för att uppnå sina egna mål, utveckla sina kunskaper och sin potential och för att

delta i samhället.¹ Avsnittet om PISA ger en översiktlig bild av utvecklingen i läsförståelse bland 15-åriga elever i Sverige under tidsperioden 2000 till 2022.

Det tredje avsnittet visar resultat från en enkätundersökning som SCB har genomfört om högskolestuderandes läs- och skrivkompetens. Undersökningen genomfördes bland högskolans personal under hösten 2025 och den innehöll även frågor om studenternas studieteknik samt om eventuella förändringar som genomförts i undervisningen.

---

¹ <https://www.skolverket.se/getFile?file=12177>

Skolresultat, prestationsgrad och högskoleprov

I första delen av rapporten kartlägger vi högskolestudenternas läsförståelse genom registerbearbetningar samt följer upp dess effekter på bland annat genomströmning. Genomströmning visar hur studenter fullföljer sin utbildning och kan mätas på flera sätt. Det kan till exempel vara i form av examensfrekvens eller prestationsgrad.

Vi har valt att undersöka skolresultat från grund- och gymnasieskolan för att se om det finns några samband med prestationsgraden för programnybörjare i högskolan i åldern 19–21 år.² Prestationsgraden visar andelen avklarade poäng i förhållande till vad en person ska ha klarat av (antal registrerade poäng).

Inledningsvis beskrivs betygsfördelningen för slutbetyget i svenska årskurs 9 samt för svenska 3 från gymnasiet. Härigenom fås en förståelse för hur betygsandelar ser ut för programnybörjare kontra alla elever i motsvarande åldersgrupp.

Avsnittet avslutas med uppgifter från högskoleprovets delar om svensk och engelsk läsförståelse samt resultat för de som efter högskoleprovet började ett högskoleprogram.

Skolresultat innan högskolestudier

I Skolverkets register finns uppgifter på individnivå som beskriver programnybörjarnas tid i svensk skola, men ingen registeruppgift som enbart kan hänföras till läsförståelse. Det som kommer närmast är betyg i svenska. De skolresultat som undersökts i den här studien är:

- slutbetyg i svenska eller svenska som andraspråk från grundskolans årskurs 9
- delprovsbetyg på delprov B – läsförståelse i svenska/svenska som andraspråk, som ingår i de nationella proven i årskurs 9
- meritvärde från slutbetyget i årskurs 9, baserat på 16 ämnen
- betyg i gymnasiekurserna Svenska 3 eller Svenska som andraspråk 3
- jämförelsetal³ från gymnasiet.

---

² Omfattar programnybörjare som registrerat sig för mellan 15 och 45 poäng, vilket motsvarar 50–150 procent av heltidsstudier.

³ Jämförelsetal är ett genomsnittligt betyg från gymnasiet

För att underlätta jämförelserna av uppgifter har vi valt ut att alla nybörjare ska ha fått resultat från samma betygssystem, Lgr11⁴, med betygsstegen A–F. För att ytterligare förbättra jämförelserna har vi enbart med nybörjare i åldersgruppen 19–21 år som läste sin första termin något av åren 2018–2023. Åldersgruppen är vald för att programnybörjarna inte ska ha hunnit få annan erfarenhet förutom grundskolestudier, gymnasiestudier och eventuellt deltagande på högskoleprovet. Åren är valda för att så många som möjligt ska ha fått betyg enligt Lgr11⁵. Prestationsgraden har beräknats utifrån den första terminen för att inte nybörjarna ska ha hunnit få så mycket annan erfarenhet utöver de förberedande studierna. Prestationsgraden visar andelen avklarade poäng i förhållande till vad en person ska ha klarat av (antal registrerade poäng).

Med de valen gjorda har vi en population av drygt 185 000 programnybörjare fördelat enligt tabell 1. Programnybörjarna i populationen har olika skolresultat från tidigare skolgång i Sverige och hela populationen återfinns inte i alla register över tidigare skolresultat som vi har studerat. Bland populationen är det ungefär 6 000 som inte återfinns i registren över skolresultat från grundskolans årskurs 9. Det är också ungefär 6 000 som inte har skolresultat från gymnasiet men det behöver inte vara samma individer. Avsaknaden av uppgift beror på olika anledningar, främst att individen inte var folkbokförd i Sverige vid respektive tidpunkt och därför inte gick i svensk skola. Det är 2 600 programnybörjare som varken har skolresultat från grundskolan eller gymnasieskolan.

Det är en större andel kvinnor som ingår i populationen. Av programnybörjarna som läste sin första termin år 2023 var 57 procent kvinnor och 43 procent män. Utrikes födda utgör cirka 14 procent av programnybörjarna 2023 och det är något fler utrikes födda kvinnor än män i den här studien.

För uppgifter om antal för respektive skolresultat, se tabellbilagan. Det är relativt små grupper för utrikes födda vilket innebär att resultaten ska tolkas med försiktighet.

Tabell 1. Antal programnybörjare 2018–2023

Antal studenter	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Totalt	27 600	28 600	32 900	32 300	31 300	32 700
Därav andel						
- inrikes födda kvinnor	50	49	50	50	49	49
- utrikes födda kvinnor	6	7	6	7	8	8
- inrikes födda män	39	39	38	38	38	37
- utrikes födda män	5	5	5	5	6	6

Källa: SCB, UKÄ

⁴ Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11) var den läroplan för grundskola, förskoleklass och fritidshem som gällde från och med höstterminen 2011 till 1 juli 2022 i Sverige

⁵ Den absolut vanligaste åldern att gå ut årskurs 9 är 16 år under avgångsåret vilket innebär att nybörjarna som var 21 år under nybörjaråret gick ut årskurs 9 fem år innan i de flesta fall, vilket innebär år 2013 för de som var programnybörjare 2018.

I studien görs det också jämförelser mellan programnybörjarnas resultat och resultaten totalt. Totalen syftar då på alla personer i samma åldersgrupp och med samma år för respektive skolresultat, i vissa fall uppdelade på kvinnor och män eller inrikes eller utrikes födda.

Det är relativt små skillnader i resultat mellan de olika åren och när vi i rapporten fokuserat på ett år har vi valt år 2023. Resultat från alla år finns i tabellbilagan.

Betygsfördelning för programnybörjare

Som en introduktion till kommande resultat där vi jämför betyg med prestationsgrad, vill vi först visa hur fördelningen av betyg ser ut över tid för programnybörjare och för alla elever i motsvarande ålder. I hela den här redovisningen har slutbetyg i svenska och svenska som andraspråk från årskurs 9 lagts ihop till en gemensam betygsuppgift som vi benämnt betyg i svenska. Detsamma gäller också för gymnasiekurserna Svenska 3 och Svenska som andraspråk 3 som lagts ihop och redovisas som betyg i Svenska 3.

Grundskolan

Bland programnybörjarna på högskolan 2023 var det vanligaste betyget i svenska från grundskolan betygssteget B tätt följt av C. En större andel av programnybörjarna har betyget A jämfört med alla i befolkningen med betyg från grundskolan. Omkring 5 procent av nybörjarna har E och någon procent har fått F eller streck⁶. Nybörjarna med F och streck har läst in ett godkänt betyg under lovskola eller på introduktionsprogram på gymnasiet eftersom det krävs att ha ett godkänt betyg i svenska eller svenska som andraspråk för att bli antagen till ett nationellt program på gymnasiet. De få med streck redovisas tillsammans med dem med betygssteget F, därav F* i diagrammen.

Det finns skillnader mellan åren. Främsta skillnaden är en ökning av andelen med betygssteget A mellan de som var nybörjare 2020 jämfört med de som var nybörjare 2018. Den högre andelen med A består bland programnybörjarna 2023. En allt större andel som får höga betyg behöver inte spegla en bättre kunskapsnivå utan kan vara resultatet av en betygsinflation i grundskolan⁷.

Totalt, dvs. för alla personer, inklusive programnybörjare, i åldern 19–21 år med betyg från grundskolan var betyget C det vanligaste betygssteget även om betygsstegen är mer jämnt fördelade. Omkring en av fyra fick C som betyg i svenska.

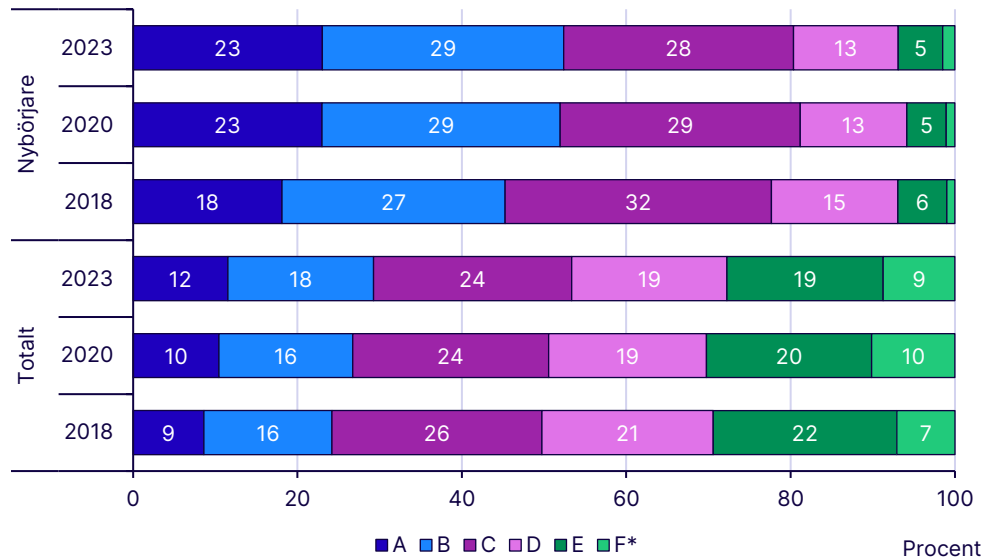
⁶ Streck i betygskatalogen – underlag saknas för att ge betyg.

⁷ Skolverket om betygsinflation, bilaga 4 Bakgrundsanalyser

Diagram 1

En större andel med högre grundskolebetyg i svenska bland programnybörjare 2023 jämfört med 2018

Andel med betygssteg A–F i svenska årskurs 9, för åldersgruppen 19–21 år för programnybörjare och totalt för alla personer i samma åldersgrupp.

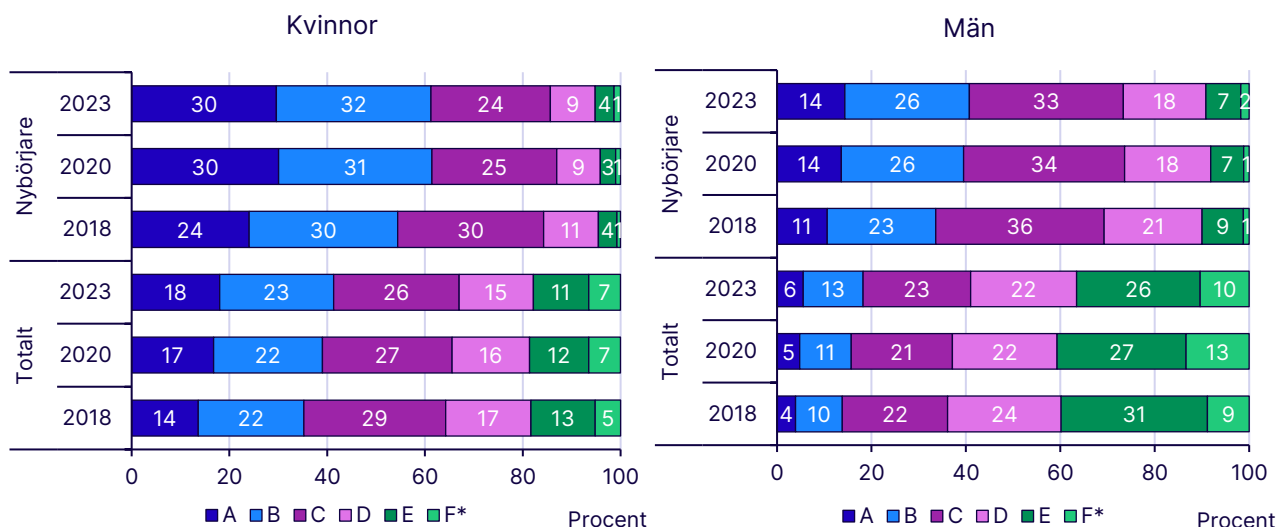
Källa: SCB, UKÄ, Skolverket

Det finns skillnader mellan kvinnor och män. Sammanfattningsvis har kvinnor högre betyg i svenska än män både bland nybörjarna och för alla personer i samma åldersgrupp. Den främsta skillnaden bland nybörjarna är att andelen kvinnor med betyget A är mer än dubbelt så stor jämfört med män.

Diagram 2A och 2B

Kvinnor har bättre betyg än män

Andel med betygssteg A–F i svenska årskurs 9, för åldersgruppen 19–21 år för programnybörjare och totalt för alla personer i samma åldersgrupp.

Källa: SCB, UKÄ, Skolverket

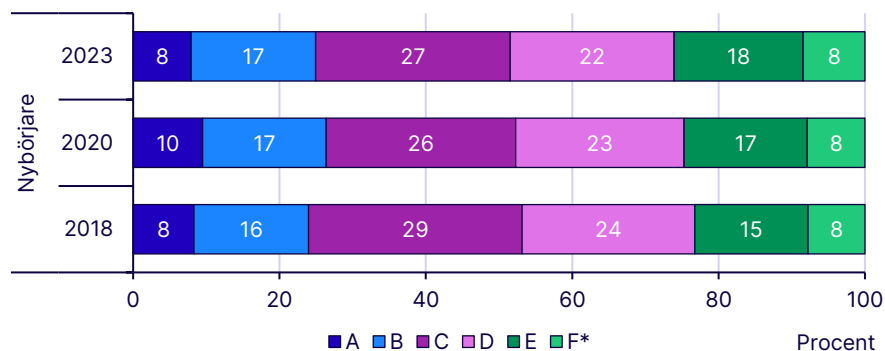
Betygsfördelningen bland inrikes- respektive utrikes födda har också jämförts mellan programnybörjarna och totalt samt mellan år. Andelen utrikes födda som påbörjar en högskoleutbildning vid 19–21 års ålder och som har med sig ett slutbetyg i svenska (svenska som andraspråk) är lite drygt en på tio av alla nybörjare. Betygsfördelningen är olika för nybörjarna och för totalen och det är främst för att utrikes födda inte är en homogen grupp. Bland utrikes födda finns det stora skillnader i betyg beroende på socioekonomiska faktorer, främst tid i Sverige, skäl för invandring och föräldrarnas utbildningsnivå. Det finns visserligen skillnader för gruppen inrikes födda också men i den gruppen är det föräldrarnas utbildningsnivå som har störst inverkan på studieresultaten.

Bland utrikes födda nybörjare syns inte samma förändring i andelarna med de olika betygsstegen mellan åren som bland alla nybörjare. Tvärtom är det en något större andel med betyget E bland programnybörjare år 2023 jämfört med de andra åren och en mindre andel med A, om än marginellt jämfört med 2018. Se tabellbilagan för tabeller.

Diagram 3

Marginella skillnader i andel per betygssteg mellan åren

Andel bland utrikes födda med betygssteg A–F i svenska årskurs 9 för åldersgruppen 19–21 år

Källa: SCB, UKÄ, Skolverket

Gymnasieskolan

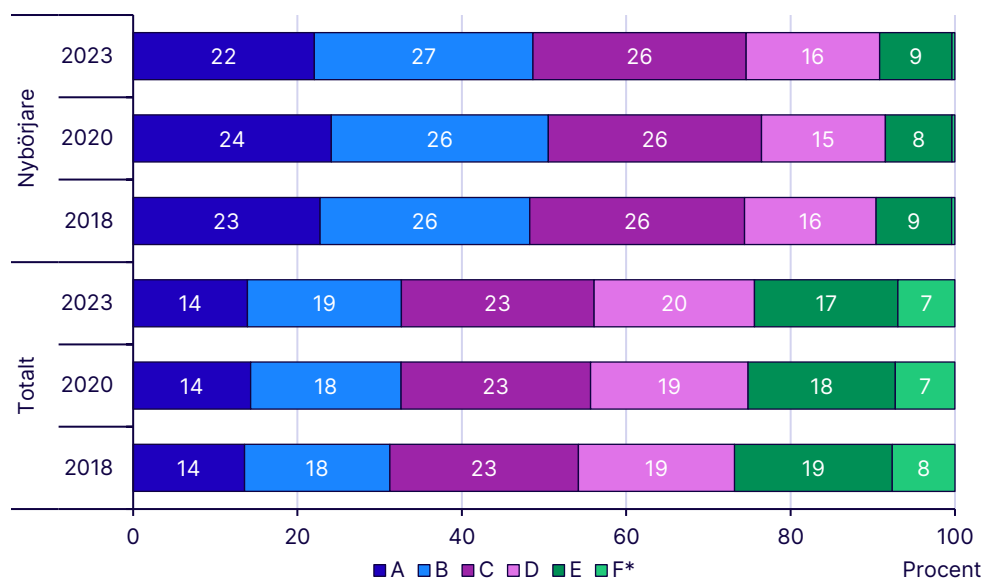
Mönstret för betygsfördelningen känns igen från grundskolans svenskabetyg - bland programnybörjarna på högskolan 2023 var det vanligaste betyget i kurserna Svenska 3/Svenska som andraspråk 3 från gymnasiet betygssteget B tätt följt av C, många har också A jämfört med totalen. Nästan 9 procent av nybörjarna har E, vilket är en större andel än de som hade E i betyg i svenska från grundskolans årskurs 9. Det förekommer också ett fåtal som har F eller streck⁸ i Svenska 3. Nybörjarna med F och streck måste ha läst in ett godkänt betyg på komvux, folkhögskola eller basår på högskola eftersom godkänt betyg krävs för att studera på ett program på högskola.

⁸ Streck i betygs katalogen – underlag saknas för att ge betyg.

Diagram 4

Ungefär samma andelar per betygssteg för nybörjarna mellan åren

Andel med betygssteg A–F i Svenska 3 från gymnasiet, för åldersgruppen 19–21 år för programnybörjare och totalt för alla personer i samma åldersgrupp.

Källa: SCB, UKÄ, Skolverket

Utvecklingen över åren ser inte likadan ut för betygen i Svenska 3 som för betygen i svenska årskurs 9. Tvärtom är det inga synliga skillnader i betygen i Svenska 3 mellan åren varken bland andelen programnybörjare med de olika betygsstegen eller för alla personer i samma åldersgrupp. Programnybörjarna har generellt högre betyg än alla personer totalt.

Det är däremot likartade skillnader mellan män och kvinnor samt inrikes och utrikes födda som i skolresultaten från årskurs 9 – högre andel kvinnor än män har A i betyg och inrikes födda har högre betyg än utrikes födda. I förhållande till totalen är andelen med högre betyg bland programnybörjarna däremot större för män och i synnerhet för utrikes födda män.

Resultat från grundskolans årskurs 9

För att se hur tidiga skolresultat relaterar till prestationsgrad⁹ har vi undersökt tre olika studieresultat från grundskolans årskurs 9:

- slutbetyget i svenska eller svenska som andraspråk
- delprovsbetyg på delprov B - läsförståelse som ingår i de nationella proven i svenska/svenska som andraspråk
- meritvärde baserat på de 16 bästa betygen.

Betyg i svenska/svenska som andraspråk, årskurs 9

Den nuvarande betygsskalan A–F infördes år 2011 (Lgr 11¹⁰) och den första årskullen elever fick slutbetyg enligt A–F 2013 där A–E är godkända betyg och F icke godkänt. Betyget ska bland annat återge elevens kunskaper i läsförståelse. Slutbetyget sätts i slutet av vårterminen i årskurs 9 och är det betyg som gäller för ansökningar till studier på gymnasieskolan.

Inga stora variationer av prestationsgrad över tid

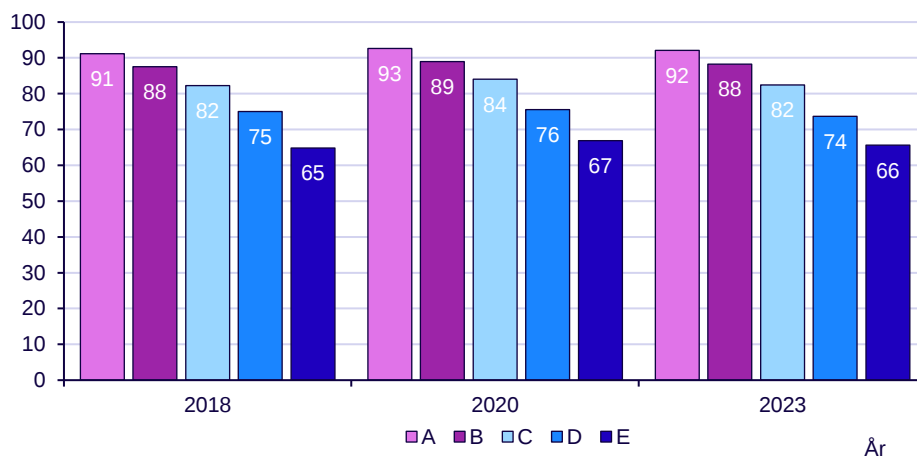
Bra betyg från grundskolan ger en bättre prestationsgrad vid studier på högskolan. I diagrammet nedan redovisas prestationsgraden för programnybörjare som läste sin första termin 2018, 2020 eller 2023, utifrån betyg i svenska från grundskolans årskurs 9. Det är inga stora skillnader mellan åren.

Diagram 5

Stor skillnad i prestationsgrad mellan betygsstegen för svenska årskurs 9

Prestationsgrad för programnybörjarna 2018, 2020 och 2023

Procent

Källa: SCB, UKÄ, Skolverket

⁹ Prestationsgraden visar andelen avklarade poäng i förhållande till vad en person ska ha klarat av (antal registrerade poäng).

¹⁰ Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11) var den läroplan för grundskola, förskoleklass och fritidshem som gällde från och med höstterminen 2011 till 1 juli 2022 i Sverige

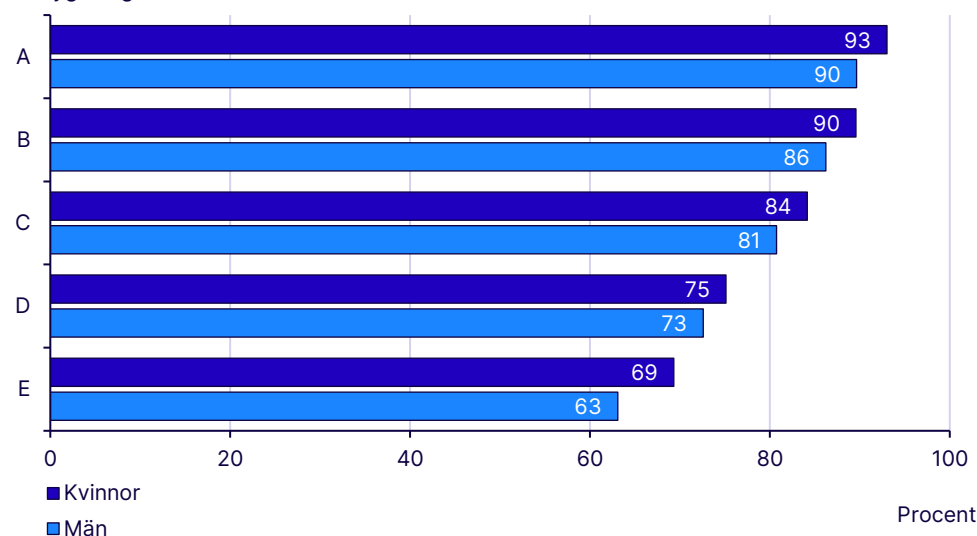
Kvinnor lyckas bättre i sina högskolestudier

I diagrammet nedan framgår att programnybörjare som hade ett högre betyg i svenska när de gick ut grundskolan också presterade bättre på högskolan. Kvinnor hade genomgående högre prestationsgrad än män. För kvinnor och män som hade slutbetyg A i svenska var det 93 procent respektive 90 procent som klarade av att ta alla sina registrerade poäng den första terminen. Med ett E i slutbetyg var prestationsgraden 69 procent för kvinnor och 63 procent för män.

Diagram 6

Ju bättre betyg i svenska, desto högre prestationsgrad i högskolan

Prestationsgrad för studenter 19–21 år som läste sin första termin på ett högskoleprogram 2023
Betygssteg

Källa: SCB, UKÄ, Skolverket

För programnybörjare åren 2018–2023 var prestationsgraden mellan 91 och 93 procent för studenterna som hade betygssteg A i betyg i svenska årkurs 9. Motsvarande uppgift för studenter med E i betyg var en prestationsgrad mellan 64 och 67 procent de olika åren.

Det finns även skillnader mellan inrikes födda och utrikes födda. För utrikes födda studenter är mönstret ungefär detsamma, men nivåerna är något lägre.

Delprovsbetyg i delprov B – läsförståelse, som ingår i de nationella proven i svenska/svenska som andraspråk

I grundskolans årskurs 9 genomförs nationella prov i bland annat svenska/svenska som andraspråk. Ett av delproven, delprov B, ska kontrollera elevernas läsförståelse. De nationella proven är obligatoriska att genomföra och görs under samma tillfälle på alla skolor i Sverige. I den här registerstudien har elevernas provresultat på delprovet i läsförståelse studerats för olika år.

Resultaten mellan åren är inte jämförbara, eftersom provens innehåll och svårighetsgrad varierar.

Många av nybörjarna 2023 har inte genomfört de nationella proven eftersom proven var inställda under pandemiåren 2020 och 2021. Det är också en del som vanligtvis inte heller genomför proven eftersom de är frånvarande vid det enda tillfället då proven genomförs. Ytterligare en anledning till att resultat saknas för många är att om provet är känt på förhand ogiltigförklaras resultatet. I sådana fall ogiltigförklaras resultatet ofta för hela skolor.

Programnybörjarnas provbetyg på delprov B är likt betygen i svenska – ungefär dubbelt så stor andel bland nybörjarna har betygssteget A på delprovet jämfört med totalen för respektive tidsperiod. Skillnaden mellan nybörjare och totalen är större bland män. Det går som beskrivet inte att jämföra tidsperioderna med varandra eftersom proven skiljer sig åt innehållsmässigt.

Även mönstret mellan delprovsbetyg och prestationsgrad är detsamma som för betyget i svenska. Ju högre delprovsbetyg desto bättre prestation. Kvinnor hade genomgående högre prestationsgrad än män utifrån delprovsbetyg på läsförståelsedelen. Inrikes födda har högre nivåer än utrikes födda.

Resultat från gymnasieskolan

I det här avsnittet har vi valt att undersöka om betyg i kurserna Svenska 3 och Svenska som andraspråk 3 samt jämförelsetal från gymnasiet har något samband med prestationsgraden.

Betyg i Svenska 3

Svenska 3/Svenska som andraspråk 3 på gymnasiet ska förbereda elever för högskolestudier och kurserna omfattar bland annat avancerad muntlig presentation och analys av vetenskapliga texter. Enligt Skolverket¹¹ påverkades betygen i Svenska 3 av pandemin. Efter en stabil nivå av genomsnittliga betygspoäng 2016–2019 ökade poängen kraftigt under pandemin för att sedan minska igen 2022.

För programnybörjare 2023 med betyg A i Svenska 3 var det 92 procent som klarade alla poäng de registrerat sig för, kvinnor i högre grad än män. Det är inga stora skillnader mellan de olika åren.

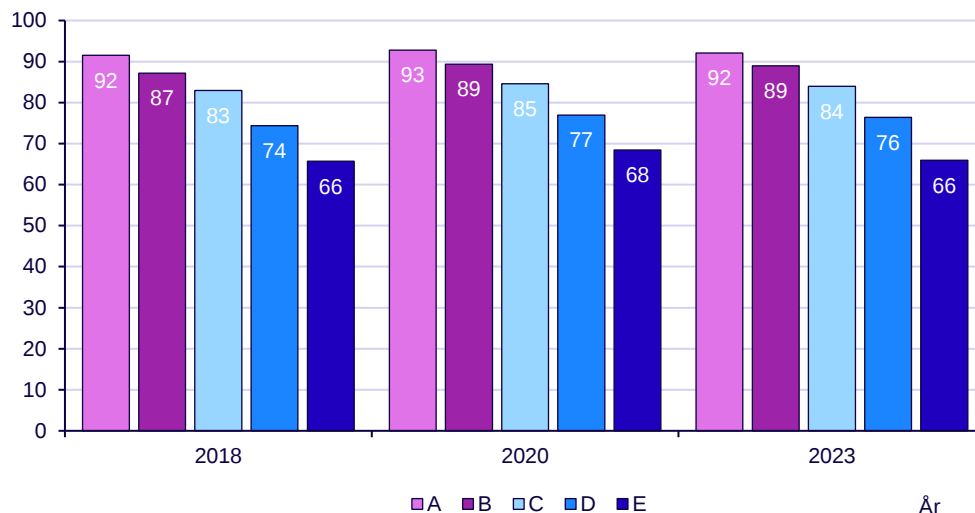
¹¹ [Kursbetyg i gymnasieskolan år 2016–2022 - Skolverket](#)

Diagram 7

Stor skillnad i prestationsgrad mellan betygsstegen för Svenska 3, gymnasieskolan

Prestationsgrad för programnybörjarna 2018, 2020 och 2023

Procent

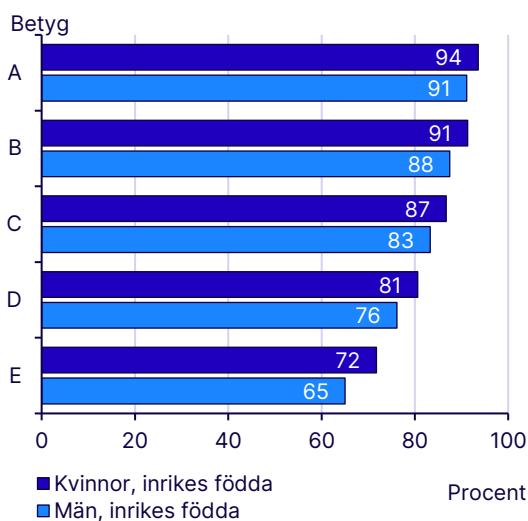
Källa: SCB, UKÄ, Skolverket

Mönstret är detsamma som för resultaten från grundskolan, det vill säga att kvinnor har något högre prestationsgrad än män och inrikes födda har högre prestationsgrad än utrikes födda. För inrikes födda kvinnor och män med betyg A var prestationsgraden 94 respektive 91 procent. Motsvarande uppgift för utrikes födda kvinnor och män var 88 respektive 81 procent.

Diagram 8

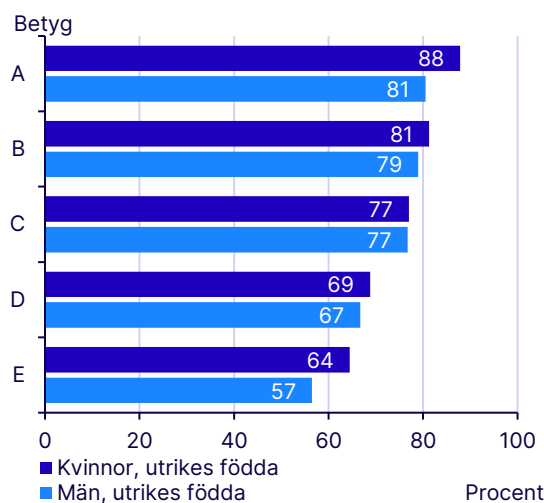
Höga betyg i svenska 3 ger hög prestationsgrad

Inrikes födda programnybörjare 19–21 år som läste sin första termin på ett högskoleprogram 2023

Källa: SCB, UKÄ, Skolverket

Utrikes födda programnybörjare 19–21 år som läste sin första termin på ett högskoleprogram 2023

Jämförelsetal

Jämförelsetal är en genomsnittlig betygspoäng från gymnasiet som har viktats utifrån kursernas storlek. Ju mer omfattande kurs, desto större inverkan på jämförelsetalet.

För att beskriva sambandet mellan jämförelsetalet och prestationsgraden har nybörjarna delats in i fem lika stora antalsgrupper. De med högst jämförelsetal finns i grupp 1. Resultaten redovisas i tabellbilagan för alla år.

Samband mellan skolresultat i gymnasiet

Programnybörjare som har höga jämförelsetal har också höga betyg i Svenska 3 och vice versa, men viss spridning finns. Det går att ha höga jämförelsetal även om inte betygen i Svenska 3 är höga eftersom fler ämnen ingår.

Exempel: Bland programnybörjarna år 2023 som har jämförelsetal över 18,2 (grupp 1) hade 63 procent betyget A i Svenska 3 och 30 procent hade betyget B. Andel nybörjare som hade C respektive D var 6 respektive 1 procent.

Tabell 2

Samband mellan höga jämförelsetal och höga betyg i svenska

Betyg i svenska 3 för programnybörjare med jämförelsetal över 18,2 (grupp 1)

Betyg Svenska 3	Antal	Andel	Prestationsgrad
A	4 276	63	95
B	1 990	30	93
C	435	6	93
D	52	1	91

Källa: SCB, UKÄ, Skolverket

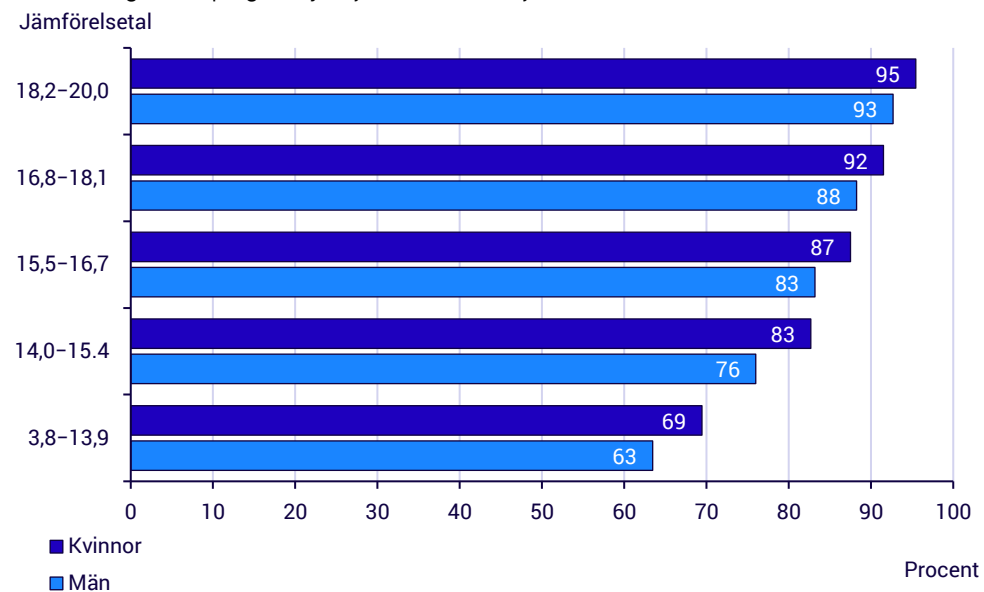
För att se hur tidigare resultat påverkar jämförelsetalet har samma typ av jämförelse gjorts mellan slutbetyget i svenska i årskurs 9 och jämförelsetalet i gymnasiet. Här finns liknande samband men inte lika stor del av de som får A i slutbetyg i svenska är i jämförelsetalens grupp 1, strax över hälften av nybörjarna. Se tabellbilagan för ytterligare resultat.

Programnybörjare med höga jämförelsetal från gymnasiet har högre prestationsgrad än de med lägre jämförelsetal. För kvinnor med jämförelsetal över 18,2 (grupp 1) var det 95 procent som klarade av alla poäng den första terminen och för männen var motsvarande prestationsgrad 93 procent.

Diagram 9

Kvinnor har högre prestationsgrad oavsett jämförelsetal

Prestationsgrad för programnybörjarna 2023 efter jämförelsetal

Källa: SCB, UKÄ, Skolverket

Precis som för andra skolresultat finns skillnader mellan kvinnor och män och mellan inrikes och utrikes födda. Kvinnor har generellt högre prestationsgrad än män och inrikes födda har högre prestationsgrad än utrikes födda. Skillnaderna mellan inrikes och utrikes födda är dock mindre för jämförelsetal än för betyg i Svenska 3.

Prestationsgrad för olika inriktningar

I tabellbilagan redovisas programnybörjares prestationsgrad för olika inriktningar efter betyg i svenska från årskurs 9 samt för Svenska 3 från gymnasiet. Även här framgår att prestationsgraden är bättre för programnybörjare med höga betyg från grundskolan och gymnasiet. Inriktningar där det finns en större andel kvinnor har en högre prestationsgrad. Exempelvis var prestationsgraden inom inriktningen Hälso- och sjukvård samt social omsorg 93 procent för programnybörjarna med A i Svenska 3 jämfört med 89 procent för inriktningen Teknik och tillverkning. Bland nybörjarna som hade E i Svenska 3 är det ännu större skillnader mellan inriktningarna, prestationsgraden inom Hälso- och sjukvård samt social omsorg är då 75 procent medan den är 61 procent inom Teknik och tillverkning.

Högskoleprovet

Högskoleprovets läsförståelsedel 2016–2024

I det här avsnittet görs en redovisning av resultaten på högskoleprovets läsförståelsedel för åren 2016–2024. Resultaten görs jämförbara (ekvivaleras) över tid med hjälp av så kallade ankarfrågor som är samma över hela tidsperioden där provtillfället våren 2025 används som basår. Normalt erbjuds två provtillfällen per år. Ekvivalerade provdata finns tillgängliga från det andra provtillfället 2016 till det första provtillfället 2025. Under covidåret 2020 erbjöds endast ett provtillfälle och betydligt färre personer skrev då högskoleprovet.

Sammansättningen av gruppen som skrivit högskoleprovet kan förändras mellan åren vilket kan påverka resultaten ett visst år för gruppen som helhet. Gruppens sammansättning de här åren är relativt stabil även om exempelvis andelen utrikes födda har ökat under aktuell period. Urvalet av personer som skriver högskoleprovet är inte slumpmässigt och några slutsatser till hela befolkningen bör därför inte göras.

Nedan visas antal personer som skrivit högskoleprovet och genomsnittlig poäng per år, dels för samtliga personer som skrivit provet, dels för de som är nybörjare på ett högskoleprogram efter tidpunkten då högskoleprovet skrevs.

Tabell 3

Oförändrade resultat på högskoleprovets läsförståelsedel 2016–2024

Genomsnittlig poäng på högskoleprovets läsförståelsedel 2016–2024. Samtliga och programnybörjare högskolan

År	Samtliga		Programnybörjare högskolan ¹²	
	Antal	Genomsnittlig poäng	Antal	Genomsnittlig poäng
2016	55 900	10,6	42 300	10,8
2017	112 700	10,6	85 300	10,8
2018	103 400	11,0	77 000	11,1
2019	98 600	10,7	72 500	10,8
2020	23 600	9,4	16 800	9,5
2021	75 300	10,9	50 400	11,1
2022	98 000	10,5	60 200	10,7
2023	103 200	10,9	46 400	11,1
2024	114 500	10,7	21 800	11,0

Källa: SCB, UKÄ. Resultat från högskoleprovet har hämtats från Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap, Umeå universitet

¹² Oavsett ålder

Det finns ingen tydlig trend att resultaten på läsförståelsedelen i högskoleprovet skulle ha ökat eller minskat under perioden 2016–2024. Resultaten är på ungefär samma nivå under hela perioden, både för samtliga som skrivit provet och för de som senare har börjat på ett högskoleprogram. Programnybörjare på högskolan har ett något högre resultat än samtliga som skrivit provet men mönstret är detsamma för båda grupperna.

Nedan visas resultaten för några delgrupper. Redovisningen görs då endast för de som har påbörjat ett högskoleprogram efter provtillfället.

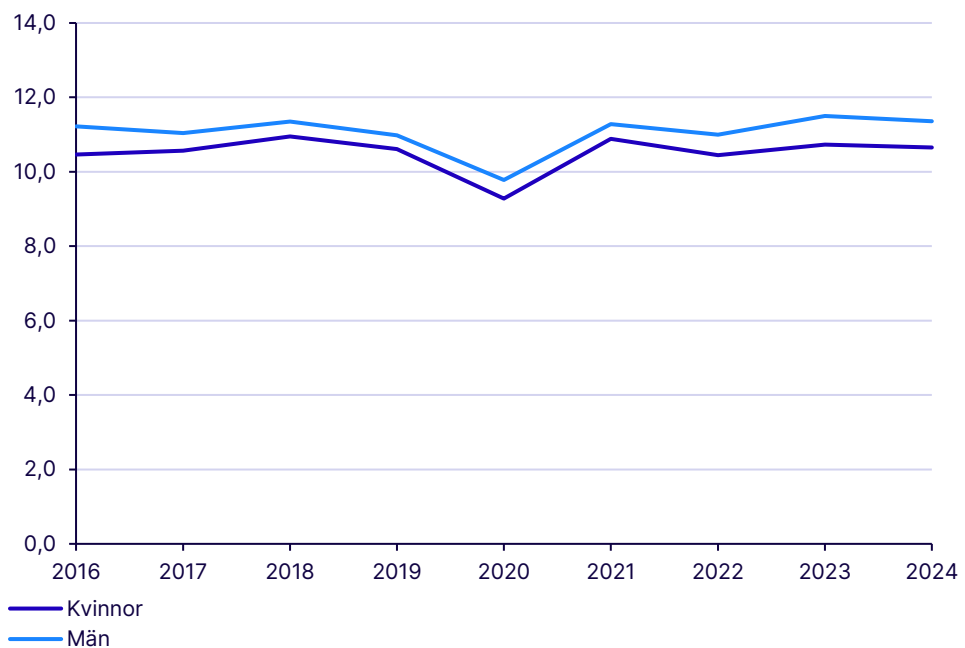
Det är en något större andel kvinnor än män som skriver högskoleprovet. Av samtliga som skriver provet är omkring 45 procent män och 55 procent kvinnor. Andelarna är ungefär desamma under hela den studerade tidsperioden. Män har något högre poäng än kvinnor på läsförståelsedelen och skillnaderna är ungefär lika stora för samtliga år under den aktuella tidsperioden.

Diagram 10

Män har bättre resultat än kvinnor

Genomsnittlig poäng på högskoleprovets läsförståelsedel 2016–2024. Programnybörjare på högskolan

Poäng högskoleprovet - LÄS

Källa: SCB, UKÄ. Resultat från högskoleprovet har hämtats från Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap, Umeå universitet

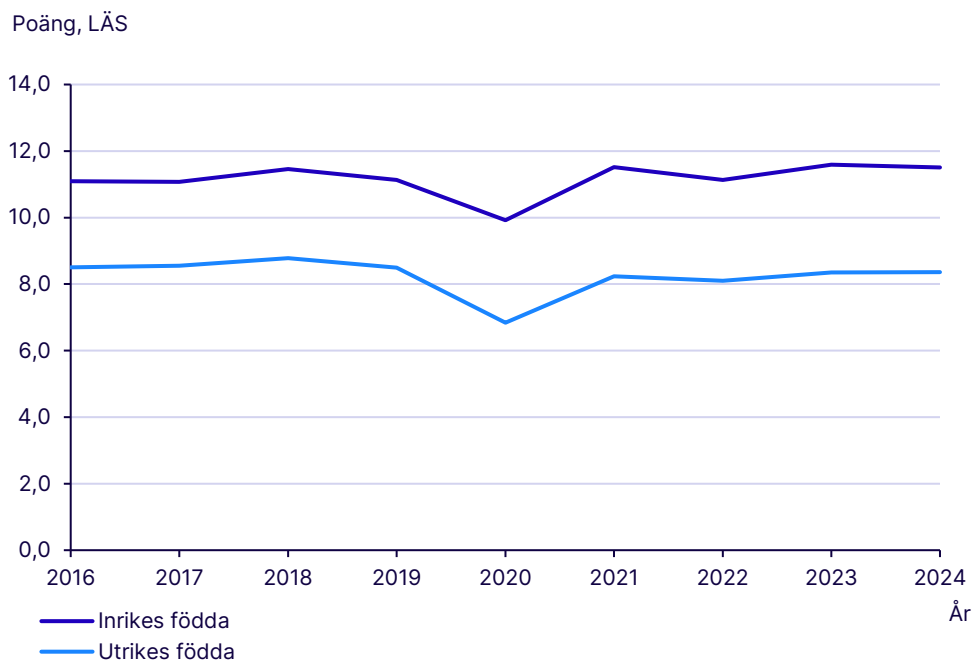
Det är relativt stora skillnader i resultaten på högskoleprovets läsdelen mellan inrikes och utrikes födda. Inrikes födda har 2,5–3 poäng högre resultat jämfört med utrikes födda och skillnaden har ökat något under tidsperioden. Det finns ingen tydlig trend i provresultatens utveckling, varken för inrikes eller utrikes födda.

Majoriteten av programnybörjare på högskolan som skrivit högskoleprovet är inrikes födda. År 2016 var andelen inrikes födda 89 procent och andelen utrikes födda var 11 procent. Andelen utrikes födda som skrivit högskoleprovet har ökat under den här tidsperioden och 2024 var andelen 17 procent.

Diagram 11

Inrikes födda presterar bättre på högskoleprovets läsförståelsedel

Genomsnittlig poäng på högskoleprovets läsförståelsedel 2016–2024. Programnybörjare på högskolan.

Källa: SCB, UKÄ. Resultat från högskoleprovet har hämtats från Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap, Umeå universitet

Resultaten bland utrikes födda skiljer sig mellan olika födelseländer och tid i Sverige innan högskoleprovet skrevs. De högsta resultaten finns bland personer födda i Norden. Därefter följer personer från Nordamerika och EU.

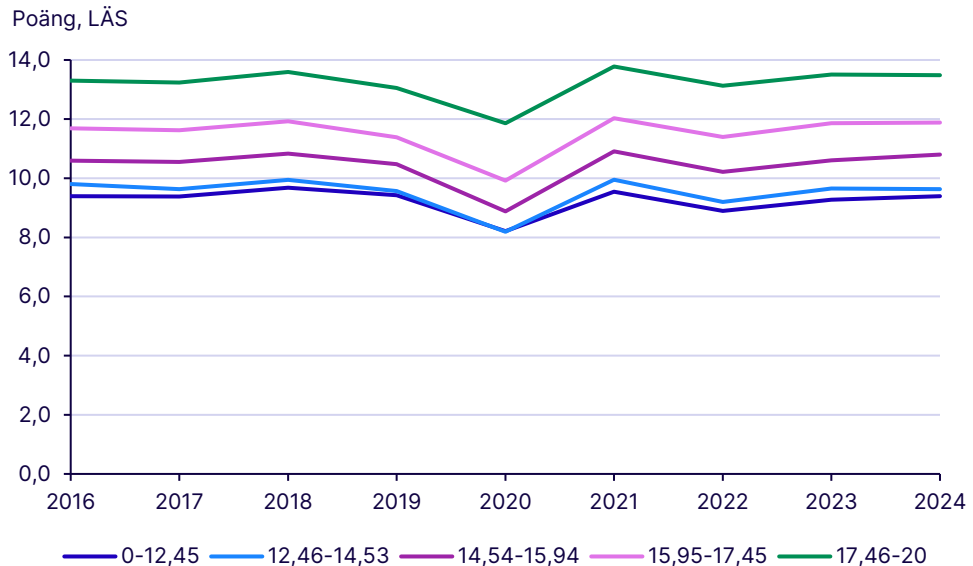
Hur länge en person har varit i Sverige påverkar också resultaten på högskoleprovets läsdelen. Ju längre en person varit i Sverige, desto högre är provresultaten. Både födelseland och tid i Sverige kan antas vara faktorer som påverkar hur bra en person behärskar det svenska språket, vilket i sin tur högst troligt påverkar resultaten på läsförståelseprovet.

Det finns också en tydlig koppling mellan prestation på gymnasiet och resultat på läsförståelsedelen i högskoleprovet. I diagram 12 nedan redovisas genomsnittlig poäng på läsförståelsedelen uppdelat efter genomsnittlig betygs-poäng på gymnasiet, så kallade jämförelsetal. Den gruppen med de högsta gymnasiebetygen är också de som presterar bäst på högskoleprovet. Det finns ingen tydlig trend över tid att resultaten skulle ha ökat eller minskat för någon av grupperna.

Diagram 12

Starkt samband mellan gymnasiebetyg och resultat på högskoleprovets läsförståelsedel

Genomsnittlig poäng på högskoleprovets läsförståelsedel 2016–2024. Programnybörjare på högskolan.

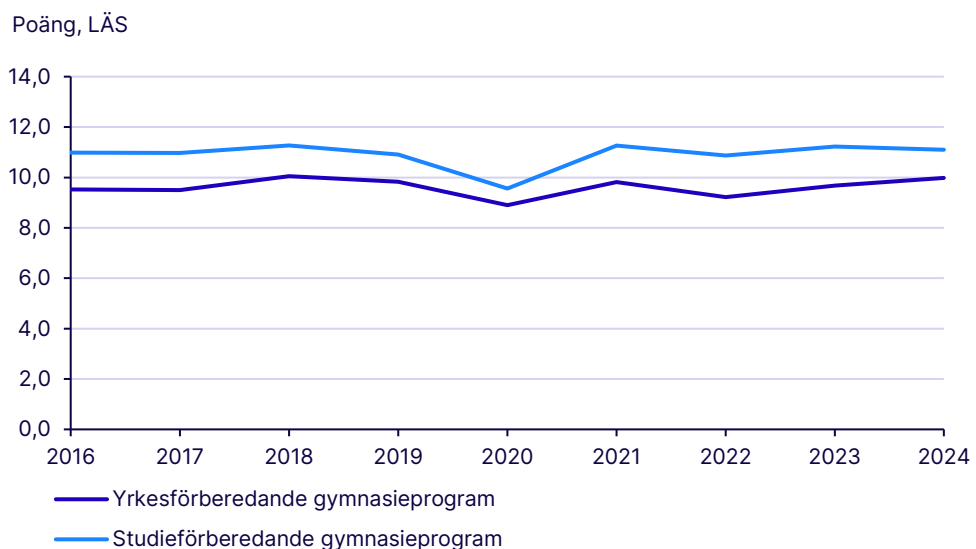
Källa: SCB, UKÄ, Skolverket. Resultat från högskoleprovet har hämtats från Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap, Umeå universitet

De flesta programnybörjare på högskolan som har skrivit högskoleprovet har läst ett studieförberedande gymnasieprogram. De som har läst ett studieförberedande gymnasieprogram presterar något bättre på läsförståelseprovet än de som har läst ett yrkesförberedande gymnasieprogram.

Diagram 13

Bättre resultat för de som läst ett studieförberedande gymnasieprogram

Genomsnittlig poäng på högskoleprovets läsförståelsedel 2016–2024. Programnybörjare på högskolan.

Källa: SCB, UKÄ. Resultat från högskoleprovet har hämtats från Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap, Umeå universitet

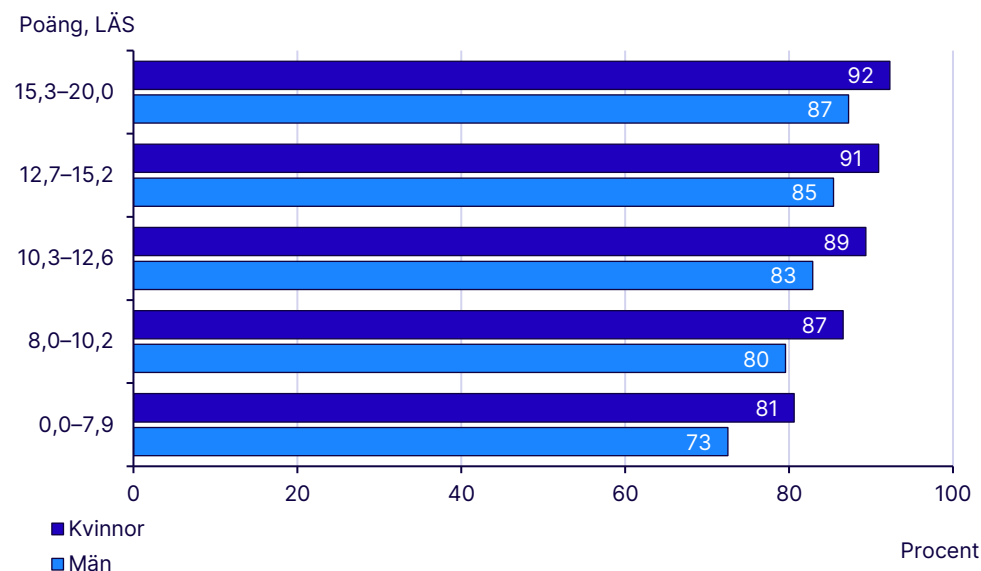
Prestationsgrad för programnybörjare 19–21 år, svensk läsförståelse (LÄS)

Bland programnybörjarna 19–21 år som ingår i populationen är det drygt 58 000 som har ett resultat på högskoleprovet någon gång sedan 2017.

Medelpoängen på den svenska läsförståelsedelen för nybörjarna som har ett resultat är 11,3 poäng av max 20,0. Medelpoängen har sjunkit ett par tiondels poäng från 2018 då den var drygt 11,5. Inrikes födda har högre medelpoäng än utrikes födda men till skillnad från andra skolresultat i studien har män högre medelpoäng än kvinnor. Kvinnor har dock genomgående högre prestationsgrad. Se tabellbilagan för fler resultat.

Diagram 14

Prestationsgrad utifrån resultat på högskoleprovets läsförståelsedel i svenska

Källa: SCB, UKÄ. Resultat från högskoleprovet har hämtats från Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap, Umeå universitet

Prestationsgrad för programnybörjare 19–21 år, engelska läsförståelse (ELF)

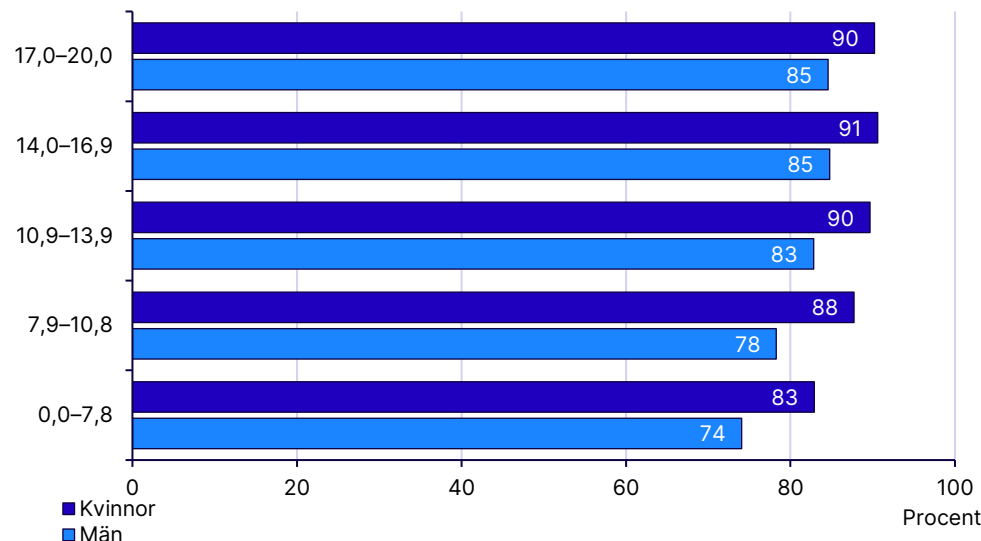
I studien ingår också resultat från högskoleprovets engelska läsförståelsedel.

Medelpoängen för programnybörjarna i den här studien som har ett resultat från ELF är drygt 12 poäng år bland nybörjarna 2023. Det är små skillnader jämfört med tidigare år. För engelska läsdelen gäller att kvinnor har 2,5 högre poäng än män. Det gäller inte den relativt lilla gruppen utrikes födda där män har 2 poäng högre än kvinnor.

Prestationsgraden för programnybörjare 19–21 år utifrån resultat på högskoleprovets engelska läsdelen följer samma mönster som för övriga studerade resultat, det vill säga att kvinnor har högre prestationsgrad än män och inrikes födda presterar bättre än utrikes födda.

Diagram 15

Prestationsgrad utifrån resultat på högskoleprovets läsförståelsedel i engelska
Poäng, ELF

Källa: SCB, UKÄ. Resultat från högskoleprovet har hämtats från Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap, Umeå universitet

Prestationsgraden har ökat något över tid

I registerstudien har vi sett att bättre betyg i svenska från såväl grundskolan som från gymnasiet ger en högre prestationsgrad för olika grupper. Men detsamma gäller även för meritvärden och jämförelsetal som omfattar fler ämnen än svenska.

I den officiella statistiken följs registrerade poäng upp den första terminen och avklarade poäng inom tre efterföljande terminer. Prestationsgraden för programnybörjare skiljer sig åt beroende på om studierna ska leda till generell examen eller yrkesexamen. Även om studierna sker på distans eller på campus spelar roll. Kvinnor har något högre prestationsgrad än män¹³. Utvecklingen av prestationsgraden i den officiella statistiken för läsåren 2014/15–2022/23 visar på en liten positiv utveckling av prestationsgraden. För studenter på yrkesexamensprogram var prestationsgraden 90 procent 2014/15 och 91 procent 2022/23. För studenter på generella program var prestationsgraden 86 procent 2014/15 och 88 procent 2022/23.

¹³ [uf0208_2023l24_br_uf20br2503.pdf](#)

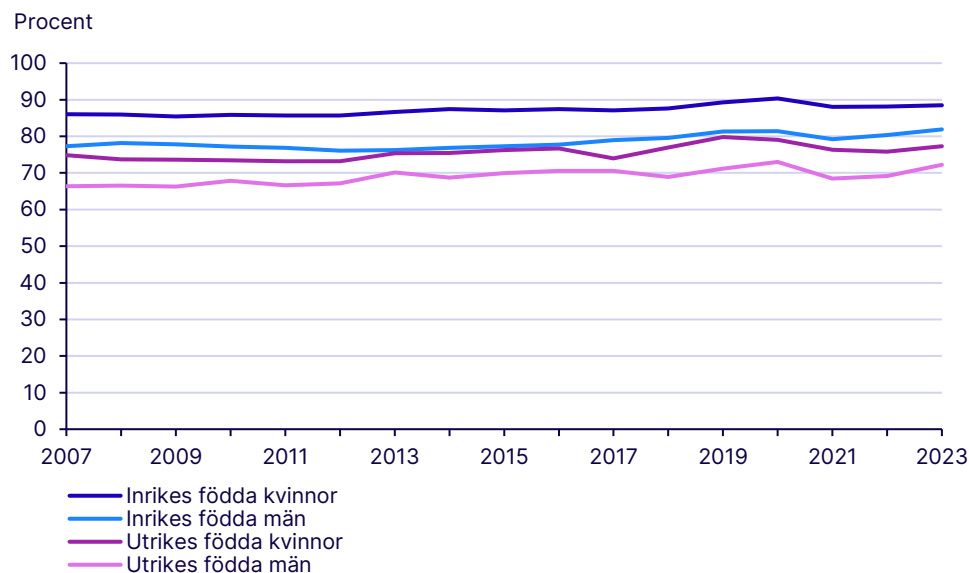
I studien har vi valt att studera avklarade poäng efter den första terminen och för åldersgruppen 19–21 år. Eftersom andel avklarade poäng mäts i direkt anslutning till första terminen är prestationsgraden lägre än i den officiella statistiken. Siffrorna är därför inte helt jämförbara med de som redovisas i den officiella statistiken.

I diagrammet nedan ingår alla folkbokförda programnybörjare som var 19–21 år samt prestationsgraden för den första terminen. Även här framgår en svag ökning av prestationsgraden. Efter den minskningen som följde i coronapandemin har männen haft en bättre utveckling än kvinnorna.

Diagram 16

Stabil utveckling av prestationsgraden för programnybörjare

Prestationsgrad för programnybörjare 2007–2023

Källa: UKÄ, SCB

I en studie vid Göteborgs universitet analyserades resultatutvecklingen i högskoleprovets läsförståelsedelar i svenska och engelska. Målgruppen var 18–20 år och resultatet från studien visade att läsförståelsen i svenska sjunkit mellan 2012 och 2018 samtidigt som den engelska läsförståelsen ökat.¹⁴ En annan studie vid Chalmers som riktade sig till studenter och deras läsning i högre utbildning ifrågasatte påståenden om en utbredd läskris inom högre utbildning och menade att "en majoritet av studenterna verkar hantera den akademiska läsningen väl". Men det påpekades också att "Trots det finns det mindre grupper av studenter som riskerar att hamna i en kunskapsmässig marginalisering för att de inte läser tillräckligt och/eller inte förstår".¹⁵

¹⁴ [Trends in Swedish and English Reading Comprehension Ability among Swedish Adolescents: A Study of SweSAT Data 2012–2018 - Göteborgs universitets publikationer](#)

¹⁵ [Chalmers rapport Läsning i högre utbildning](#)

Vi har sett att bättre betyg i svenska visar på högre prestationsgrad. Kvinnor har högre prestationsgrad än män och inrikes födda har högre prestationsgrad än utrikes födda. Detsamma gäller även för jämförelsetal som inkluderar fler ämnens slutbetyg. Vi har också kunnat visa att det inte finns några tydliga trender i läsförståelse för dem som skrivit högskoleprovet under tiden 2016–2024. Det går heller inte att se att prestationsgraden skulle ha försämrats utan det är snarare en försiktig positiv utveckling över tid.

Högskolestuderandes läsfärdigheter - PIAAC

Den internationella OECD¹⁶-undersökningen om vuxnas färdigheter inom läsning, räkning och problemlösning (PIAAC) har genomförts två gånger i Sverige, 2012 och 2023. Undersökningen mäter färdigheter inom informationsbearbetning som behövs för att klara sig väl inom samhället och i arbetslivet, bland personer i åldern 16–65 år. Resultaten från undersökningen har redovisats i internationella rapporter av OECD¹⁷ och i nationella rapporter av SCB¹⁸.

Syftet med analysen i det här avsnittet är att beskriva skillnader i färdigheter i läsning bland personer som varit registrerade som högskolestudenter under olika tidsperioder i anslutning till de två PIAAC-omgångarna. I analyserna ingår att beskriva utvecklingen av läsfärdigheter i svenska språket mellan 2012 och 2023. Utvecklingen av läsfärdigheter över tid beskrivs både för samtliga registrerade högskolestudenter och för grupper av högskolestudenter.

Resultaten ger information om läsfärdigheter hos högskolestudenter och hur dessa har utvecklats över tid.

Population

Målpopulationen för analyserna är personer i åldern 16–65 år som var registrerade högskolestudenter under fyra läsår i anslutning till de två PIAAC-omgångarna. Personerna ska vara registrerade som högskolestudenter under läsåren 2010/11–2013/14 respektive 2021/22–2024/25.

Resultaten avseende läsfärdigheter tas från urvalsundersökningarna PIAAC 2012 respektive 2023, genom att länka uppgifterna om läsfärdigheter från PIAAC-omgångarna till registrerade studenter under läsåren i anslutning till respektive PIAAC-omgång.

I tidigare analyser har nybörjare på högskoleprogram i åldern 19–21 år använts. I den här delen används samtliga personer som är registrerade som högskolestudenter oavsett ålder. Det innebär att högskolestudenter upp till 65 år kommer med i analyserna, även om runt 75 procent är yngre än 35 år. Anledningen är att PIAAC är en urvalsundersökning, vilket gör att resultaten inte

---

¹⁶ Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling, se <https://www.oecd.org/en.html>

¹⁷ <https://www.oecd.org/en/about/programmes/piaac.html#publications>

¹⁸ <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/utbildning-samt-forskning-inom-hogskolan/befolkningens-utbildning-och-studiedeltagande/den-internationella-undersokningen-av-vuxnas-fardigheter/>

blir tillförlitliga för en avgränsad målpopulation som endast täcker dem som är i åldern 19–21 år vid undersökningstillfället.

Det har skett en liten ökning av registrerade högskolestudenter i åldern 16–65 år mellan läsåren i anslutning till de två PIAAC omgångarna. Det har även skett demografiska förändringar inom målpopulationerna. Det är en större andel utrikes födda bland högskolestudenter i läsårsperioden 2021/22 – 2024/25 jämfört med 11 år tidigare. Det här stämmer överens med att andelen utrikes födda i befolkningen i åldern 16 till 65 år har ökat mellan PIAAC omgångarna från 18 procent 2012 till 25 procent 2023.

Det är en något större andel kvinnor, äldre studenter än 24 år och studenter med en eftergymnasial utbildning på 2 år eller längre bland registrerade studenter under läsårsperioden 2021/22 – 2024/25 jämfört med 11 år tidigare.

Tabell 4
Antal och andel registrerade studenter i högskolan

Grupp bland registrerade studenter	Registrerade högskolestudenter läsåren 2010/11 - 2013/14, 16–65 år		Registrerade högskolestudenter läsåren 2021/22–2024/25, 16–65 år	
	Antal personer i tusental	Andel personer i procent	Antal personer i tusental	Andel personer i procent
Kvinnor	463	61	509	63
Män	294	39	301	37
24 år och yngre	343	45	331	41
25–34 år	232	31	267	33
35 år och äldre	182	24	212	26
Inrikes födda	646	85	647	80
Utrikes födda	111	15	163	20
Kort eftergymnasial, gymnasial eller kortare utbildning	397	52	388	48
Eftergymnasial utbildning 2 år och längre	360	48	422	52
Totalt	757	100	810	100

Källa: SCB

Skillnader i läsfärdigheter bland högskolestudenter

Både de genomsnittliga läsfärdigheterna och spridningen i läsfärdigheter är av intresse att studera för registrerade högskolestudenter. Även om de genomsnittliga läsfärdigheterna ligger stabilt över tid kan kunskapsklyftorna mellan individer med olika egenskaper ha ökat över tid. Spridningen i läsfärdigheter kan mätas som interkvartilavståndet, det vill säga avståndet mellan den 25:e och 75:e percentilen. Det innebär att hälften av samtliga högskolestudenter ligger inom poängintervallet för den 25:e och 75:e percentilen.

Kunskapsklyftorna har ökat mellan 2012 och 2023

De genomsnittliga läsfärdigheterna är signifikant högre bland högskolestuderande, jämfört med samtliga i åldern 16–65 år i befolkningen. Det gäller både 2012 och 2023.

Det finns inga signifikanta förändringar i genomsnittliga poäng i läsning för registrerade högskolestudenter mellan 2012 och 2023. Det här stämmer överens med resultaten från högskoleprovet på läsförståelsedelen. Det syns inga större förändringar i deltagares resultat på läsförståelsedelen i högskoleprovet under perioden 2016 till 2024, vilket har redovisats i tidigare avsnitt.

Kunskapsklyftorna i läsfärdigheter har däremot ökat något då spridningen i färdigheter är större 2023, jämfört med 2012. Resultat från PISA 2022¹⁹ visar samtidigt att spridningen i resultat avseende både matematik och läsförståelse har ökat mellan 2012 och 2022 för 15-åriga elever. Det visar att skillnaderna i färdigheter mellan de som presterar sämre och bättre har ökat, både bland 15-åriga elever och bland högskolestudenter under den senaste 10-årsperioden.

För registrerade högskolestudenter mellan läsåren 2021/22 till 2024/25 låg hälften av studenterna mellan 278–336 poäng i läsning i PIAAC 2023. Det motsvarar en spridning i läsfärdigheter på 58 poäng. För registrerade högskolestudenter mellan läsåren 2010/11 till 2013/14 var motsvarande intervall 286–332 poäng, en signifikant mindre spridning på 46 poäng.

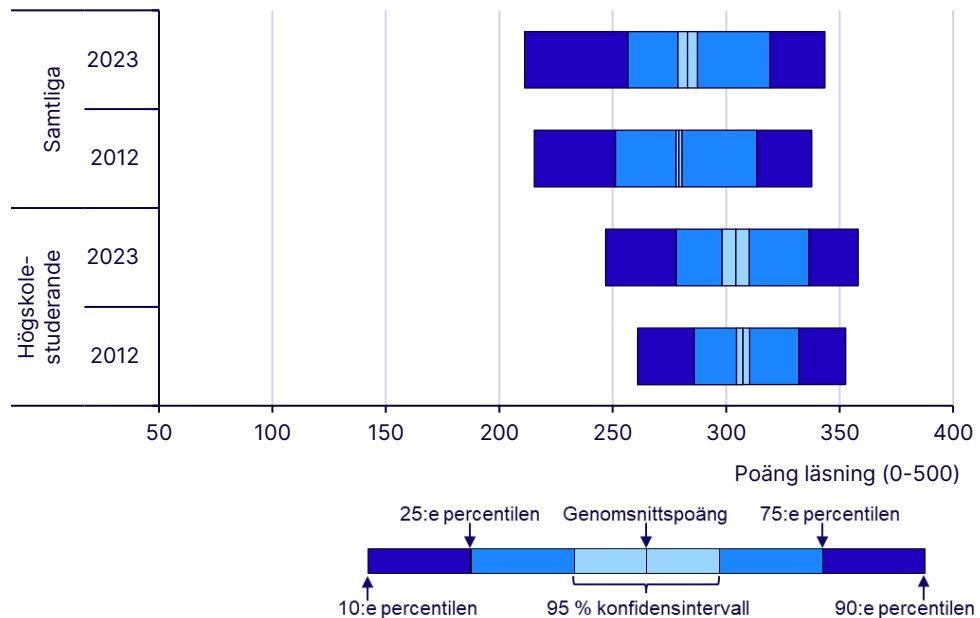
---

¹⁹ OECD:s internationella kunskapsundersökning i läsförståelse, matematik och naturvetenskap bland 15-åriga elever som genomförts med 3-årsintervall sedan år 2000, mer information under <https://www.skolverket.se/sok-publikationer/publikationsserier/rapporter/2023/pisa-2022> och <https://www.skolverket.se/getFile?file=12177>

Diagram 17

Större spridning i poäng i läsning under 2023 jämfört med 2012 för registrerade studenter i högskolan

Kunskapsnivåer inom läsning 2012 och 2023. Registrerade högskolestudenter 16–65 år, 2010/11–2013/14 respektive 2021/2022–2024/2025

Källa: PIAAC 2023 och 2012 kombinerat med registrerade studenter i högskolan

Kunskapsnivåer bland högskolestudenter

Läsfärdigheter i PIAAC mäts på en skala från 0 till 500 poäng i läsning. Resultaten när det gäller färdigheter kan redovisas som andelar i procent av befolkningen inom respektive kunskapsnivå. Kunskapsnivåerna delas in efter poängintervall och svårighetsgrad på uppgifterna inom varje poängintervall.

Personer som ligger under 226 poäng i läsning på svenska språket ligger på nivå 1 eller lägre, vilket innebär att personerna kan stå inför utmaningar när det gäller att hantera information från samhället och möjligheter inom arbetslivet. Personer på kunskapsnivå 1 eller lägre har enligt OECD brister i sina läsfärdigheter.

Kunskapsnivå 2 motsvarar ett poängintervall mellan 226–275, vilket innebär att personerna har tillräckliga kunskaper inom läsning. De som har ett poängintervall mellan 276–325 befinner sig inom kunskapsnivå 3 vilket räknas som goda kunskaper och de som har 326 poäng eller mer befinner sig inom kunskapsnivå 4 och 5, vilket motsvarar mycket goda läsfärdigheter.

Skillnader i fördelningen över kunskapsnivåer mellan olika år ger en överblick över utvecklingen över tid av andelen högskolestudenter med brister i läsfärdigheter respektive goda eller mycket goda läsfärdigheter.

Inga stora förändringar över tid i andel högskolestudenter med goda eller mycket goda läsfärdigheter

Majoriteten av befolkningen i åldern 16–65 år hade goda eller mycket goda läsfärdigheter (nivå 3 eller högre) både 2012 och 2023. Under 2012 var andelen 58 procent och under 2023 var den 62 procent. Förändringen mellan 2012 och 2023 är inte signifikant.

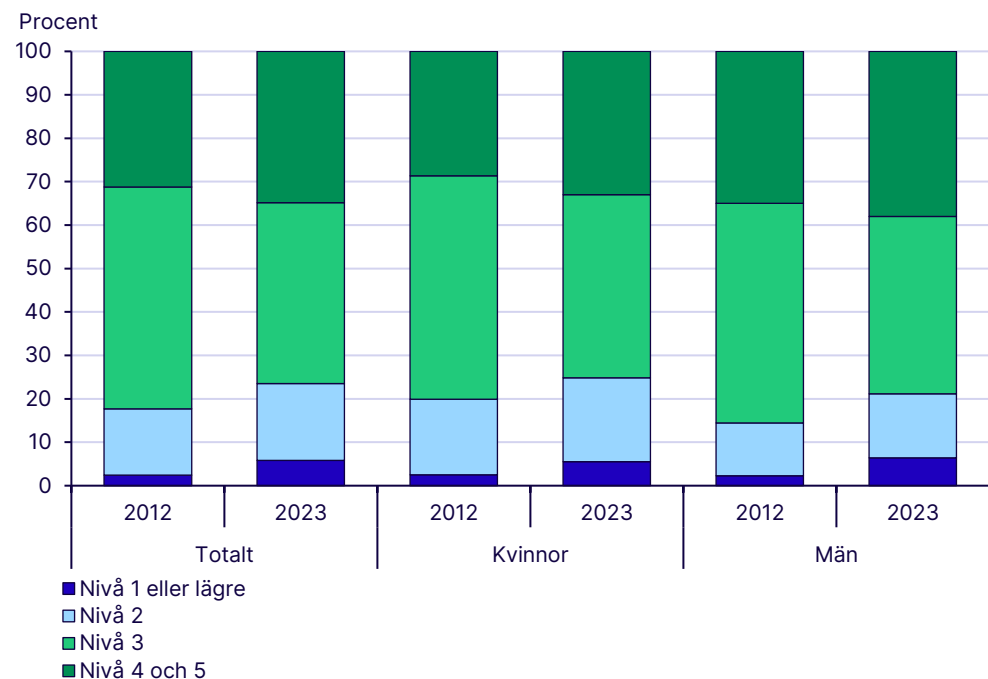
Bland högskolestudenter är det betydligt större andelar som når kunskapsnivå 3 och högre än för samtliga i åldern 16–65 år. Det gäller både 2012 och 2023. Under 2012 hade 82 procent av högskolestudenterna goda eller mycket goda läsfärdigheter och under 2023 var motsvarande andel 76 procent. Skillnaden mellan åren är inte tillräckligt stor för att vara signifikant.

Det finns inga tydliga förändringar i fördelningen över kunskapsnivåer för högskolestudenter mellan 2012 och 2023. Det gäller för både kvinnor och män. Det finns heller inga signifikanta skillnader mellan kvinnor och män som studerar vid högskolan, när det gäller andelen studerande inom olika kunskapsnivåer.

Diagram 18

Kunskapsnivåer inom läsning 2012 och 2023

Registrerade högskolestudenter 16–65 år, 2010/2011–2013/2014 respektive 2021/2022–2024/2025

Källa: PIAAC 2012 och 2023 kombinerat med registrerade studenter i högskolan

Inga tydliga åldersrelaterade skillnader i färdigheter bland högskolestudenter

Det finns inga signifikanta skillnader i genomsnittliga poäng i läsning mellan olika åldersgrupper. Äldre högskolestudenter (35 år eller äldre) har ungefär samma

genomsnittliga poäng i läsning som högskolestudenter i åldern 25–34 år eller dem som är yngre än 25 år. Det här gäller för både 2012 och 2023.

Genomsnittliga poäng inom läsning för högskolestudenter ligger även stabilt över tid mellan 2012 och 2023, oavsett vilken åldersgrupp högskolestudenterna tillhör.

Skillnader i läsfärdigheter mellan födda i Sverige och födda utomlands

Totalt i befolkningen bland vuxna i åldern 16–65 år har utrikes födda signifikant lägre läsfärdigheter i svenska språket jämfört med inrikes födda. Utrikes födda är en heterogen grupp med betydligt större spridning i läsfärdigheter inom gruppen, jämfört med inrikes födda.

Den nationella temarapporten om färdigheter bland utrikes födda beskriver faktorer som bidrar till de stora skillnaderna i läsfärdigheter bland utrikes födda med olika bakgrund²⁰ Några av de faktorer som nämns i rapporten är antal år i Sverige, ålder vid invandring och utbildningsnivå. Samtliga tre omständigheter har betydelse för läsfärdigheter i svenska språket bland utrikes födda.

Utrikes födda som har varit 11 år eller längre i Sverige har signifikant högre läsfärdigheter, jämfört med dem som varit kortare tid i Sverige. Högre utbildningsnivå ger högre färdigheter både bland utrikes- och inrikes födda. Utrikes födda som har genomfört nästan hela sin skolgång i Sverige har högre genomsnittliga färdigheter i läsning i svenska språket än utrikes födda som har kommit senare i livet.

Även bland högskolestudenter syns signifikanta skillnader i läsfärdigheter mellan födda utomlands och födda i Sverige. Det här gäller både 2012 och 2023, vilket innebär att skillnaderna i färdigheter mellan grupperna inte har ökat tydligt över tid.

De genomsnittliga poängen i läsning för högskolestudenter ligger kvar på ungefär samma nivå 2023 som 2012 för både födda i Sverige och födda utomlands. Det finns inga tydliga förändringar i läsfärdigheter över tid för de båda grupperna. Dock har andelen högskolestudenter som är födda utomlands ökat mellan 2012 och 2023.

Även resultaten från läsförståelse i högskoleprovet visar på relativt stora skillnader mellan inrikes- och utrikes födda, där inrikes födda har högre resultat än utrikes födda.

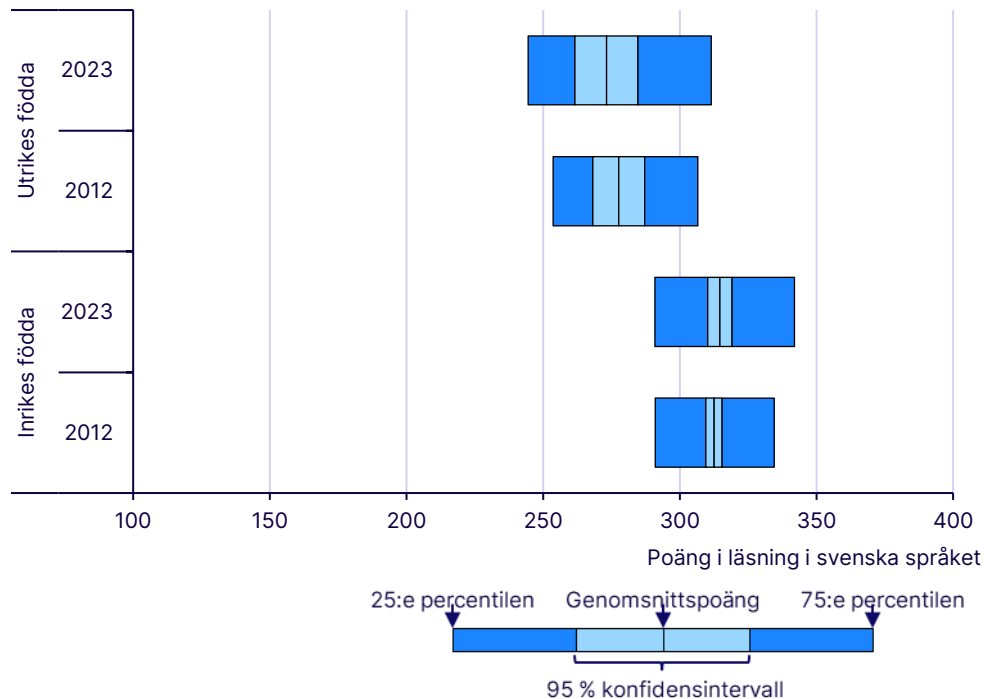
---

²⁰<https://www.scb.se/publikation/58749>

Diagram 19

Tydliga skillnader i läsfärdigheter mellan högskolestudenter som är födda i Sverige och födda utomlands

Registrerade högskolestudenter 16–65 år, 2010/11–2013/14 respektive 2021/22–2024/25

Källa: PIAAC 2023 och 2012 kombinerat med registrerade studenter i högskolan

Utbildningsnivå i relation till läsfärdigheter bland högskolestudenter

I undersökningen PIAAC har personer själva angett sin högsta utbildningsnivå och bland de registrerade högskolestudenterna finns det en andel som har angett att de har fullföljt 2 års studier på eftergymnasial nivå. Under 2012 var det 48 procent, jämfört med 52 procent 2023. Det här kan vara tidigare utbildning som äldre studenter kan ha avslutat innan de påbörjade sina högskolestudier. Det kan också vara personer som fullföljt 2 års studier på en längre eftergymnasial utbildning.

Utbildningsnivå har en positiv effekt på läsfärdigheter bland befolkningen i åldern 16–65 år. Det syns även för högskolestudenter under en läsårsperiod i anslutning till 2012, då studenterna med en eftergymnasial utbildning på minst 2 år har signifikant högre genomsnittliga läsfärdigheter, jämfört med dem som har en kortare utbildning. För 2023 finns det inga signifikanta skillnader i genomsnittliga läsfärdigheter för högskolestudenter med olika utbildningsnivå.

För högskolestudenter med en eftergymnasial utbildning på 2 år eller längre har de genomsnittliga poängen i läsning minskat markant mellan 2012 och 2023.

Bland högskolestudenter med en kortare tidigare utbildning syns inga signifikanta skillnader i läsfärdigheter mellan 2012 och 2023.

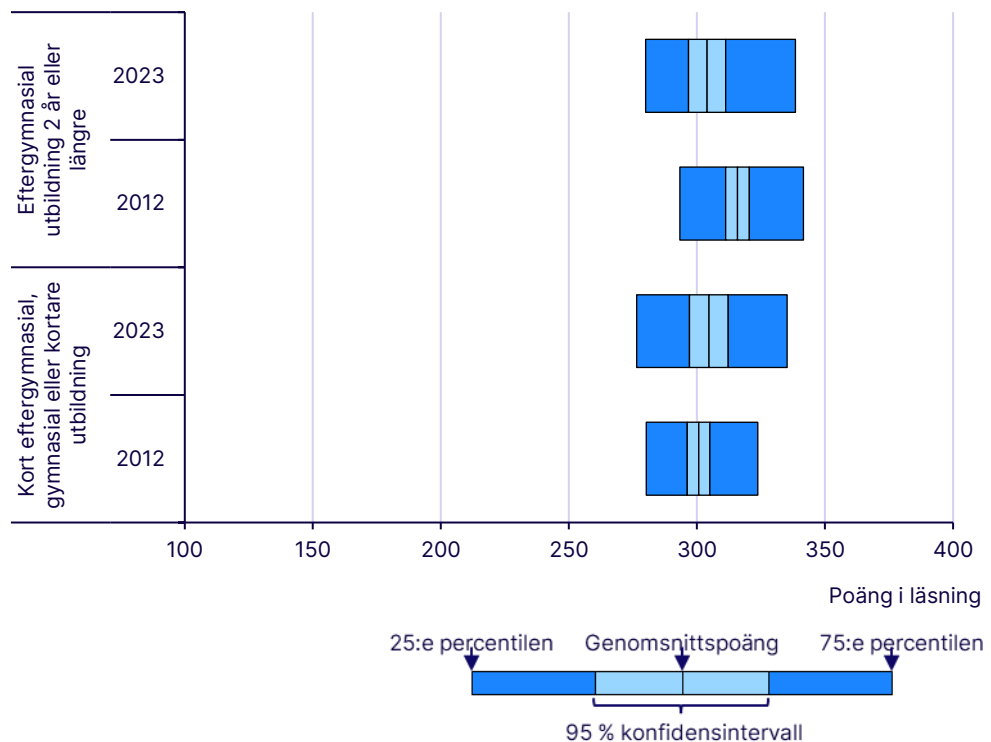
Andelen utrikes födda bland högskolestudenter med en eftergymnasial utbildning på 2 år eller längre har ökat från 18 till 22 procent mellan 2012 och 2023. Motsvarande ökning av andelen utrikes födda bland högskolestudenter med en kortare utbildning sedan tidigare är från 12 till 18 procent. Personer som är födda utomlands och deltar i högskolestudier har signifikant lägre genomsnittliga läsfärdigheter i svenska språket, jämfört med högskolestudenter som är födda i Sverige, oavsett utbildningsnivå.

Ökningen av andelen födda utomlands mellan 2012 och 2023 för högskolestudenter med en eftergymnasial utbildning på 2 år eller längre, bidrar därför till att läsfärdigheterna sjunker signifikant mellan åren för den här gruppen. Samtidigt minskar läsfärdigheterna något för högskolestudenter födda i Sverige inom gruppen med en längre utbildning, från 324 till 315 poäng. Minskningen i läsfärdigheter bland inrikes födda är dock inte signifikant.

Diagram 20

Negativ trend inom läsning mellan 2012 och 2023, för högskolestudenter med eftergymnasial utbildning 2 år eller längre

Registrerade högskolestudenter 16–65 år, 2010/11–2013/14 respektive 2021/22–2024/25

Källa: PIAAC 2023 och 2012 kombinerat med registrerade studenter i högskolan

Förändringar i kunskapsnivåer för högskolestudenter med olika utbildningsnivå

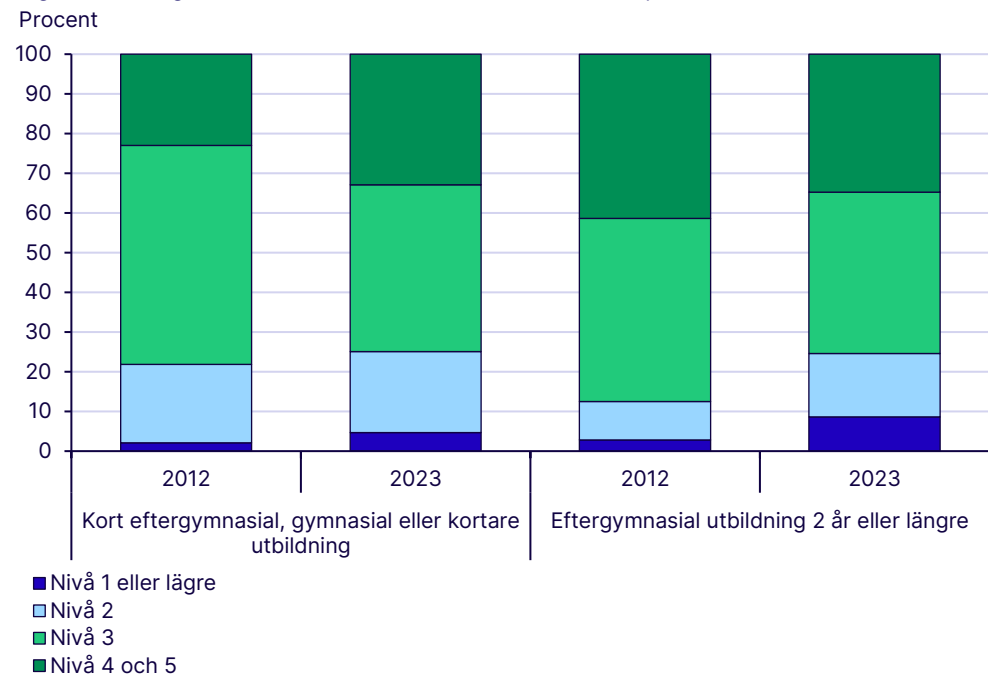
Det finns tydliga skillnader i andelen personer inom olika kunskapsnivåer för högskolestudenter med en eftergymnasial utbildning på 2 år eller längre. Inom den här gruppen har andelen med goda eller mycket goda läsfärdigheter (nivå 3 eller högre) minskat från 88 till 78 procent mellan 2012 och 2023.

Bland högskolestudenter med en kortare utbildning sedan tidigare än eftergymnasial utbildning på 2 år eller längre finns det inga signifikanta skillnader i andelen personer inom olika kunskapsnivåer. Andelen med goda eller mycket goda läsfärdigheter i den här gruppen förändras försumbart mellan 2012 och 2023, från 78 till 75 procent.

Diagram 21

Andelen med höga kunskapsnivåer minskar mellan 2012 och 2023 för högskolestudenter med eftergymnasial utbildning på 2 år eller längre

Registrerade högskolestudenter 16–65 år, 2010/11–2013/14 respektive 2021/22–2024/25

Källa: PIAAC 2023 och 2012 kombinerat med registrerade studenter i högskolan

Högskolestudenter med olika socioekonomisk bakgrund

I PIAAC finns information om föräldrars högsta utbildningsnivå, vilket kan användas för att beskriva individers socioekonomiska bakgrund. För både 2012 och 2023, har högskolestudenter med minst en förälder med en eftergymnasial utbildning högre genomsnittliga poäng i läsning, jämfört med högskolestudenter med föräldrar med gymnasial eller kortare utbildning. Skillnaderna i genomsnittliga läsfärdigheter bland högskolestudenter med olika socioekonomisk bakgrund är i stort sett oförändrade mellan 2012 och 2023.

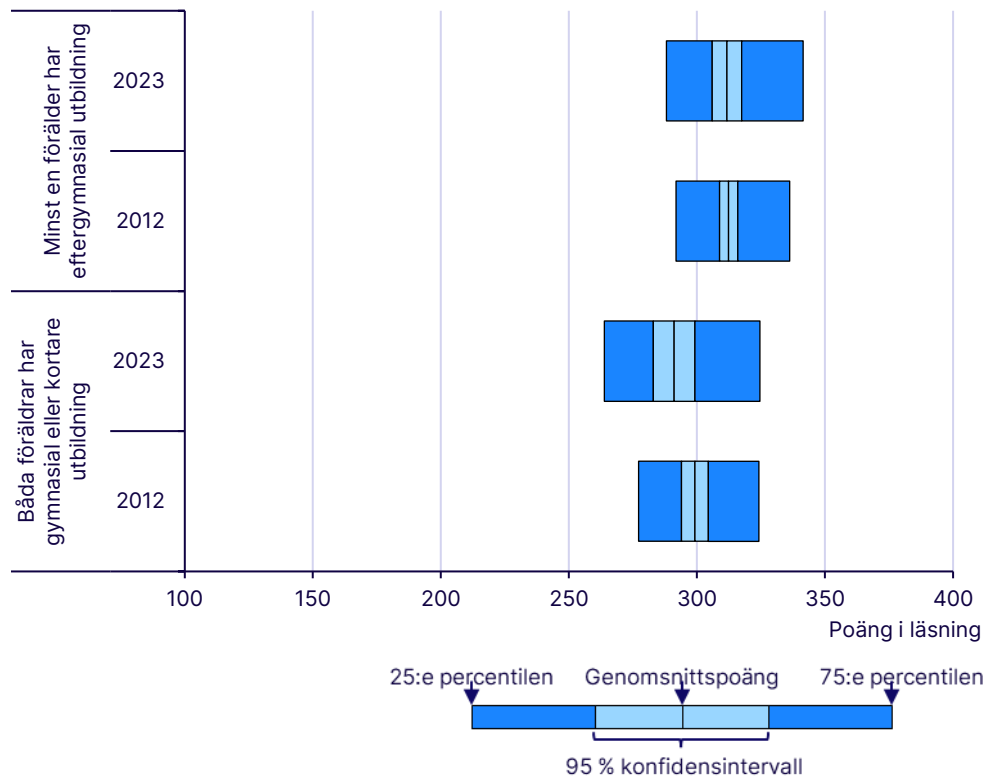
PISA-resultaten från 2023 visar att socioekonomisk bakgrund har betydelse för 15-åriga elevers läsförståelse. Den socioekonomiska bakgrundens betydelse för läsfärdigheter tycks kvarstå bland högskolestudenter utifrån resultaten från PIAAC.

Det finns inga tydliga förändringar i genomsnittliga läsfärdigheter för högskolestudenter mellan 2012 och 2023, oavsett föräldrarnas utbildningsnivå. Spridningen i läsfärdigheter ser ut att ha ökat något 2023, jämfört med 2012 för högskolestudenter med olika socioekonomisk bakgrund. De skillnader som syns är inte signifikanta.

Diagram 22

Föräldrars utbildningsnivå är positivt relaterad till högskolestudenters läsfärdigheter

Registrerade högskolestudenter 16–65 år, 2010/11–2013/14 respektive 2021/22–2024/25

Källa: PIAAC 2023 och 2012 kombinerat med registrerade studenter i högskolan

Läsförståelse bland 15-åriga elever - PISA

Det här avsnittet ger en översiktlig bild av utvecklingen i läsförståelse bland 15-åriga elever i Sverige under tidsperioden 2000 till 2022. Det är inte möjligt att koppla PISA-undersökningarna innan år 2022 till registerinformation om registrerade studenter i högskolan. Det här innebär att avsnittet speglar utvecklingen av läsförståelse bland samtliga 15-åriga elever i skolan och därmed inte avgränsat till dem som senare i livet väljer att studera på högskolan.

Den internationella OECD undersökningen PISA mäter kunskaper i naturvetenskap, matematik och läsförståelse bland 15-åriga elever i grundskolan och gymnasiet. Undersökningen har genomförts vart tredje år i Sverige sedan år 2000.²¹ Stor vikt läggs vid elevernas förmåga att använda sina kunskaper och färdigheter i ett sammanhang. Det berör om eleverna har de kunskaper som krävs för att fungera väl i ett modernt samhälle och delta i livslångt lärande.

Läsförståelse i PISA handlar om elevers förmåga att förstå, använda, utvärdera, reflektera över och engagera sig i texter för att uppnå sina egna mål, utveckla sina kunskaper och sin potential och för att delta i samhället.²²

Utveckling av läsförståelse över tid

De genomsnittliga poängen i läsförståelse bland 15-åriga elever i Sverige har sjunkit signifikant under 2022, jämfört med 2000 och 2018. Resultaten i genomsnittliga poäng i läsförståelse är tillbaka på ungefär samma nivå som 2009 och 2012. De genomsnittliga poängen har sjunkit med 19 poäng jämfört med 2018 och 24 poäng jämfört med 2000.

PISA-resultaten för 2022 visar att det är 19 OECD-länder som uppvisar signifikanta försämrings i läsförståelse bland 15-åriga elever, jämfört med 2018. Genomsnittet för läsförståelse bland OECD-länderna har försämrats med 10 poäng mellan 2018 och 2022. De genomsnittliga poängen inom läsförståelse bland 15-åriga elever i Sverige är fortsatt signifikant högre än OECD-genomsnittet under 2022.

Skolverket och OECD redovisar att en sannolik orsak till nedgången på bred front bland flera länder i resultat avseende bland annat läsförståelse är covid19-

---

²¹ <https://www.skolverket.se/statistik-och-utvarderingar/internationella-studier/pisa-matematik-naturvetenskap-och-lasforstaelse#h-OmPisa>

²² <https://www.skolverket.se/getFile?file=12177>

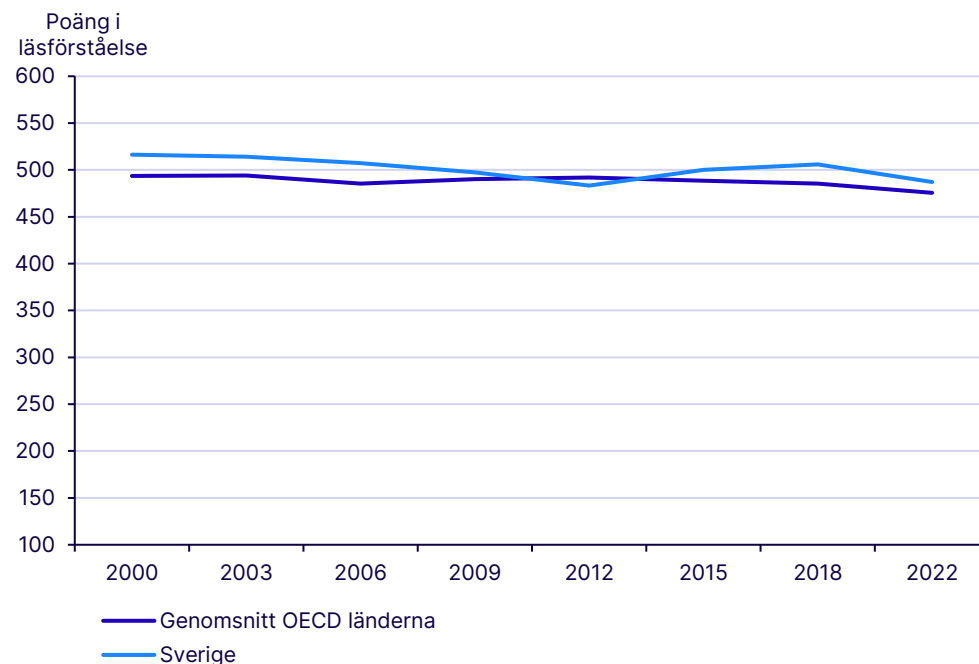
pandemin som pågick under åren 2020–2022²³. Svenska högstadieskolor fortsatte att hålla öppet under pandemin, till skillnad från många andra OECD-länder inklusive de nordiska länder. Det fanns förhoppningar att det här skulle visa sig i PISA-resultaten för 2022. De sjunkande resultaten för Sverige i läsförståelse skiljer sig dock inte signifikant från de sjunkande resultaten i genomsnitt över OECD-länderna.

Resultaten från PISA 2022 ger inte några tydliga svar om sambandet mellan skolstängningar och försämrade resultat inom läsförståelse och andra kunskapsområden. En förklaring till att det inte syns några tydliga samband när OECD länderna analyseras tillsammans kan vara att pandemin påverkade på andra sätt genom exempelvis ökad sjukfrånvaro bland elever och lärare.

Diagram 23

Lägre genomsnittliga poäng i läsförståelse 2022 jämfört med 2000 och 2018

Genomsnittliga poäng i läsförståelse från PISA 2000 – 2022, 15-åriga elever i grundskola eller gymnasium

Källa: Skolverket, PISA 2000 – 2022

²³ Skolverket 2024, PISA 2022 15-åringars kunskaper i naturvetenskap, matematik och läsförståelse

Prestationsnivåer inom läsförståelse

Läsförståelse i PISA delas även in efter prestationsnivåer utifrån nivå på elevers färdigheter inom området. Nivåerna delas in efter poängintervall på en kontinuerlig skala och utifrån svårighetsgrad på de uppgifter som elever inom olika prestationsnivåer förväntas kunna. Enligt OECD utgör nivå 2 en basnivå för läsförståelse som är grundläggande för fortsatt lärande.

Ökad andel elever under basnivån för läsförståelse i PISA 2022

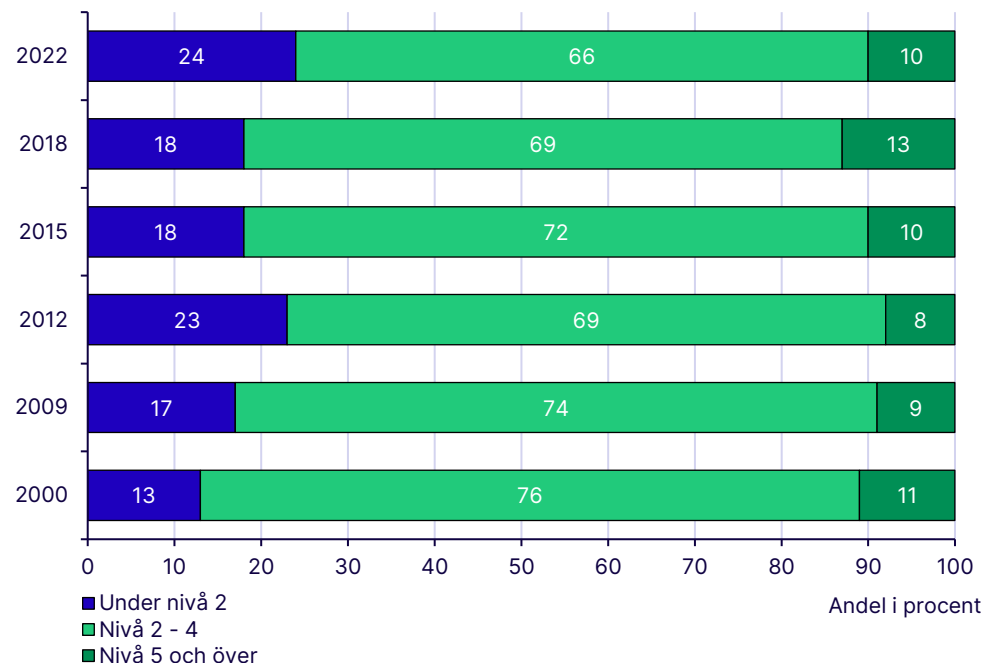
Andelen elever som inte når upp till den grundläggande nivån för läsförståelse har ökat i PISA 2022, jämfört med 2018 och 2000. I PISA 2000 var andelen 13 procent, vilket nästan har dubblats i PISA 2022 då andelen var 24 procent. Ökningen av andelen elever som ligger under basnivån för läsförståelse är även signifikant mellan 2018 och 2022.

Andelen elever som presterar på de grundläggande nivåerna (nivå 2–4) har sjunkit signifikant mellan 2000 och 2022 och även mellan 2018 och 2022. Det här gäller även andelen elever som är högpresterande enligt OECD:s PISA-kriterier (nivå 5 och högre). Andelen högpresterande elever har sjunkit från 13 procent 2018 till 10 procent 2022.

Diagram 24

Andelen elever som inte når upp till basnivån i läsning har ökat över tid

Andelen elever inom olika prestationsnivåer 2000 - 2022, 15-åriga elever i grundskola eller gymnasium

Källa: Skolverket, PISA 2000 - 2022

Spridningen i elevresultat ökar i PISA 2022 jämfört med tidigare år²⁴

Elever med brister i läsförståelse och socioekonomiskt mindre gynnsam bakgrund har tappat mest i PISA 2022, både i Sverige och inom OECD. Det har lett till större resultatskillnader mellan elever och en ökad betydelse av socioekonomiska faktorer. Likvärdigheten i Sverige har därmed försämrats, även om nivån fortfarande motsvarar OECD-genomsnittet.

Spridningen i elevresultat avseende läsförståelse mätt som avståndet i poäng mellan 90:e och 10:e percentilen har ökat signifikant i Sverige mellan 2000 och 2022. Det totala avståndet har ökat med 51 poäng under 22-årsperioden. Under perioden 2018 till 2022 syns inte motsvarande ökning i kunskapsklyftor bland 15-åriga elever.

Jämfört med övriga Norden har Sverige i PISA 2022 de största skillnaderna i läsförståelse kopplade till socioekonomisk bakgrund och spridningen i elevresultat är större i Sverige än i övriga nordiska länder.

Demografiska förändringar, särskilt kopplade till migrationsbakgrund, förklarar en del av utvecklingen men inte allt. Även bland elever med svensk bakgrund syns en försämrad likvärdighet, om än i mindre grad.

---

²⁴ Skolverket 2024, PISA 2022 15-åringars kunskaper i naturvetenskap, matematik och läsförståelse

Undersökning bland undervisande personal på högskolan

Den här delen av rapporten bygger på en enkätundersökning som SCB gjorde bland undervisande personal på högskolan. Undersökningen genomfördes hösten 2025 och omfattade undervisande personal på högskolan avgränsat till adjunkter, lektorer och professorer. En enkät skickades ut till ett urval om 11 400 personer som valdes ut från registret över personal vid universitet och högskolor. Totalt inkom svar från 4 600 personer vilket motsvarar en svarsfrekvens på 40 procent.

Adjunkter, lektorer och professorer svarade på frågor om högskolestuderandes läs- och skrivkompetens i högre utbildning. Det fanns även frågor om studenternas studieteknik samt om eventuella förändringar de har genomfört i undervisningen. En uppgiftslämnare skriver så här i sina kommentarer i slutet av frågeformuläret:

Upplever en stor spridning i studenters förmåga till läsning och skrivande, en del klarar det väldigt bra och andra har mycket svårt. Mina svar blir en genomsnittsstudent som jag inte möter så ofta.

Svaren har viktats upp med statistiska metoder så att resultaten avser samtliga individer. Undersökningen har bortfall på 60 procent som kan leda till osäkerhet i statistiken. I tabellbilagan redovisas skattningar för alla enkätfrågor tillsammans med konfidensintervall som indikerar inom vilket intervall det sanna värdet med 95 procents säkerhet finns. I den här delen av rapporten redovisas skillnader mellan grupper som är statistiskt signifikanta. Följande grupper redovisas för undervisande personal på högskolan:

- Kön (kvinnor, män)
- Ålder (yngre än 45 år, 45–49 år, 50–54 år, 55–59 år, 60 år eller äldre)
- Anställningskategori (professorer, lektorer, adjunkter)
- Nivå på undervisningen (grundnivå, avancerad nivå, forskarnivå)
- Anställningsår (10 år eller mindre, 11–20 år, mer än 20 år)
- Ämnesområde (humaniora och teologi, juridik och samhällsvetenskap, naturvetenskap, teknik, medicin och odontologi, vård och omsorg, konstnärligt område, övrigt område).

Beskrivning av population

Ungefär 18 000 personer ingår i populationen, 53 procent är män och 47 procent kvinnor. Knappt 30 procent av alla är yngre än 50 år och drygt 70 procent är äldre än 50 år. Könsfördelning ser ungefär ut på samma sätt i de olika åldersgrupperna som redovisas i det här avsnittet.

Om vi tittar på anställningskategorin är 28 procent av alla professorer. En högre andel män än kvinnor är professorer, 36 procent jämfört med 19 procent. Hälften av alla är lektorer, 47 procent bland männen och 53 procent bland kvinnorna. Resterande 23 procent är adjunkter där något högre andel är kvinnor än män, 29 jämfört med 17 procent.

Tre av tio har varit anställda i mer än 20 år. Andelen var högre bland män eller kvinnor, 36 procent jämfört med 22 procent. Den största gruppen, 42 procent, har varit anställda mellan 11–20 år. I den gruppen är det inga större skillnader mellan kvinnor och män. Ungefär 28 procent har varit anställda 10 år eller kortare tid, en högre andel kvinnor än män.

Uppgifterna ovan kommer från registret över personal vid universitet och högskolor, läs mer i avsnitt *Kort om statistiken*. I enkäten har vi ställt frågor som vi inte har uppgift om i register bland annat om vilken nivå personen har undervisat mest på samt inom vilket ämnesområde de främst undervisat i under 2025.

Knappt 60 procent undervisar på grundnivå, andelen var något högre bland kvinnor än män. På avancerad nivå undervisar 35 procent och på forskarnivå 8 procent. En högre andel män än kvinnor undervisar på avancerad nivå och forskarnivå.

På frågan om inom vilket ämnesområde de främst har undervisat i under 2025 svarade de flesta Juridik och samhällsvetenskap. Det är det största ämnesområdet som ungefär 4 600 personer undervisade inom, 26 procent. Därefter följer Teknik (16 procent), Humaniora och teologi (14 procent) samt Naturvetenskap (13 procent). Ganska stora könsskillnader finns dock. Inom Teknik är 24 procent män (7 procent kvinnor) medan 15 procent är kvinnor inom Vård och omsorg (3 procent män).

Tabell 5
Undervisande personal på högskolan läsåret 2025. Antal

	Kvinnor	Män	Totalt
Ålder			
Yngre än 45 år	1 057	1 192	2 249
45–49 år	1 286	1 496	2 782
50–54 år	1 797	1 797	3 594
55–59 år	1 743	1 821	3 564
60 år eller äldre	2 471	3 052	5 523
Anställningskategori			
Professorer	1 587	3 363	4 950
Lektorer	4 305	4 410	8 715
Adjunkter	2 463	1 585	4 048
Nivå			
Grundnivå	5 137	4 948	10 085
Avancerad nivå	2 740	3 516	6 256
Forskarnivå	474	888	1 362
Anställningsår			
10 år eller mindre	2 852	2 147	4 999
11–20 år	3 640	3 844	7 485
Mer än 20 år	1 862	3 368	5 229
Ämnesområde			
Humaniora och teologi	1 344	1 170	2 514
Juridik och samhällsvetenskap	2 260	2 322	4 583
Naturvetenskap	715	1 596	2 311
Teknik	582	2 208	2 789
Medicin och odontologi	826	947	1 773
Vård och omsorg	1 269	250	1 518
Konstnärligt område	301	357	658
Övrigt område	1 045	508	1 554
Totalt	8 354	9 359	17 713

Skrivkompetens på svenska

I det här avsnittet redovisas studenternas skrivkompetens på svenska. Undervisande personal svarade på frågan om svenska hade förekommit i deras undervisning. Totalt svarade 84 procent av adjunkter, lektorer och professorer att svenska har förekommit i deras undervisning under 2025. Resultat från den här gruppen bestående av knappt 15 000 personer beskrivs härnäst.

Tillfredsställelsen ökar med nivå

Drygt hälften, 54 procent, av all undervisande personal svarade att studenternas skrivkompetens i svenska är mycket eller ganska tillfredsställande och 43 procent svarade att studenternas skrivkompetens i svenska är mycket eller ganska bristande. Därutöver angav 3 procent av adjunkter, lektorer och professorer hade ingen uppfattning eller svarade inte på frågan.

Enligt den undervisande personalens egna svar undervisade 57 procent på grundnivå, 35 procent på avancerad nivå och 8 procent på forskarnivå under 2025. När det gäller nivå på undervisning hittar vi skillnader i frågan om studenternas skrivkompetens i svenska. Ju högre nivå personalen undervisar på desto större andel svarar att skrivkompetensen är tillfredsställande.

Bland de som undervisar på forskarnivå anser 72 procent att studenternas skrivkompetens på svenska är mycket eller ganska tillfredsställande. Det kan jämföras med 60 procent bland de som undervisar på avancerad nivå och 49 procent bland de på grundnivå.

Den återstående delen av staplarna i diagram 25 består av svarsalternativen mycket och ganska bristande.

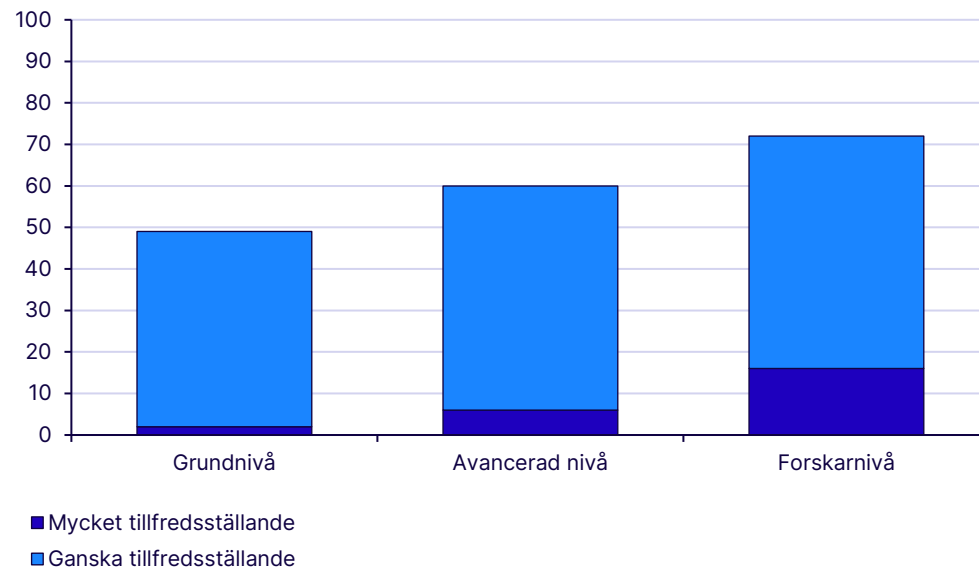
En mindre grupp hade ingen uppfattning eller svarade inte på frågan.

Diagram 25

Skrivkompetens i svenska mer tillfredsställande på högre nivåer

Hur upplever du studenternas skrivkompetens i svenska?

Undervisande personal på högskolan läsåret 2025. Procent

Källa: SCB

Samma mönster bland anställningskategorierna

Om vi jämför de olika anställningskategorierna framträder ett liknande mönster. Uppfattningarna om studenternas skrivkompetens i svenska skiljer sig åt, men skillnaderna är inte särskilt stora, även om de är signifikanta.

Professorer svarade i något större utsträckning jämfört med adjunkter att studenternas skrivkompetens är mycket eller ganska tillfredsställande. Adjunkter svarade däremot i högre utsträckning jämfört med professorer att studenternas skrivkompetens i svenska är mycket eller ganska bristande. Bland lektorer kunde vi inte se några signifikanta skillnader jämfört med professorer eller adjunkter.

En stor del av skillnaderna förklaras av att de undervisar på olika nivåer. Andelen som anser att studenternas skrivkompetens på svenska är mycket eller ganska tillfredsställande stiger med undervisningsnivån för alla de tre anställningskategorierna. Skillnaderna mellan de olika anställningskategorierna på respektive nivå är mycket små.

Den återstående delen av staplarna i diagram 26 består av svarsalternativen mycket och ganska bristande.

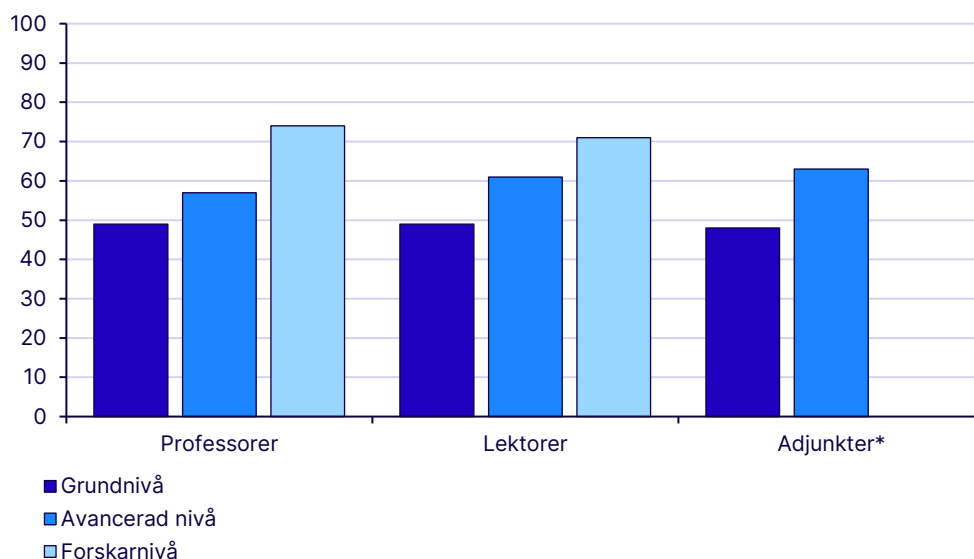
En mindre grupp hade ingen uppfattning eller svarade inte på frågan.

Diagram 26

Samma mönster oavsett kategori när det gäller skrivkompetens i svenska

Hur upplever du studenternas skrivkompetens i svenska?

Undervisande personal på högskolan läsåret 2025. Procent

* Det finns för få adjunkter på forskarnivå, statistiken är för osäker för att kunna redovisas för den gruppen
Källa: SCB.

I frågan om studenternas skrivkompetens i svenska har vi sett att undervisande personal svarar olika beroende på ålder. Undervisande personal som är 55 år eller äldre svarade i större utsträckning jämfört med den yngsta åldersgruppen (yngre än 45 år) att studenternas skrivkompetens är mycket eller ganska tillfredsställande. De andra åldersgrupperna skiljer sig inte signifikant från gruppen 55 år eller äldre.

Undervisande personals upplevelser av studenternas skrivkompetens

Det finns fem frågor i enkäten som har ställts till undervisande personal på högskolan om deras upplevelser av olika aspekter kring studenternas skrivkompetens i svenska. Skrivkompetens är en komplex fråga och även om avgränsningen omfattar endast fem frågor ger resultaten en indikation hur den undervisande personalen upplever studenternas skrivkompetens. Fem svarsalternativ var möjliga att ange: I mycket hög utsträckning, I ganska hög utsträckning, I ganska låg utsträckning, I mycket låg utsträckning samt Ingen uppfattning.

Av de fem frågor som har ställts till undervisande personal på högskolan svarade 60 procent i mycket eller ganska hög utsträckning på frågan om de upplever att studenterna använder talspråk när de skriver. Drygt hälften, 52 procent, upplever att studenterna gör grammatiska fel i mycket eller ganska hög utsträckning. Ungefär lika stor andel, 50 procent, upplever att studenterna stavar fel eller särskriver. Frågor som har ställts till undervisande personal om studenterna skriver texter där innehållet är svårt att förstå samt om studenterna håller en akademisk stilnivå i sina texter hade lägre andel svar. Drygt 30 procent svarade i mycket eller ganska hög utsträckning.

Den återstående delen av staplarna i diagram 27 består av svarsalternativen i mycket och ganska låg utsträckning.

En mindre grupp hade ingen uppfattning eller svarade inte på frågan.

Diagram 27

Upplevelser av skrivkompetens i svenska där användning av talspråk sticker ut

I vilken utsträckning upplever du att studenterna...?

Undervisande personal på högskolan läsåret 2025. Procent

Källa: SCB

Studenternas användning av talspråk i skrivna texter

Som tidigare nämnts på sidan 46 hade drygt hälften, 54 procent, av all undervisande personal svarat att studenternas skrivkompetens i svenska är mycket eller ganska tillfredsställande. Vidare uppgav 43 procent att studenternas skrivkompetens i svenska är mycket eller ganska bristande, och liten grupp hade ingen uppfattning eller avstod från att svara på frågan. Vi jämförde de två grupperna, det vill säga den personal som är tillfredsställd med studenternas skrivkompetens respektive den som anser att skrivkompetensen i svenska är bristande.

På alla delfrågor ovan finns det signifikanta skillnader mellan de som svarade att skrivkompetens i svenska är tillfredsställande respektive bristande. En av delfrågorna handlade om den undervisande personalens upplevelser av studenternas skrivkompetens i svenska, särskilt när det gäller användningen av talspråk i skrivna texter. Svar från dem som är tillfredsställda med studenternas skrivkompetens jämförs här med svar från dem som anser att kunskaperna är bristande.

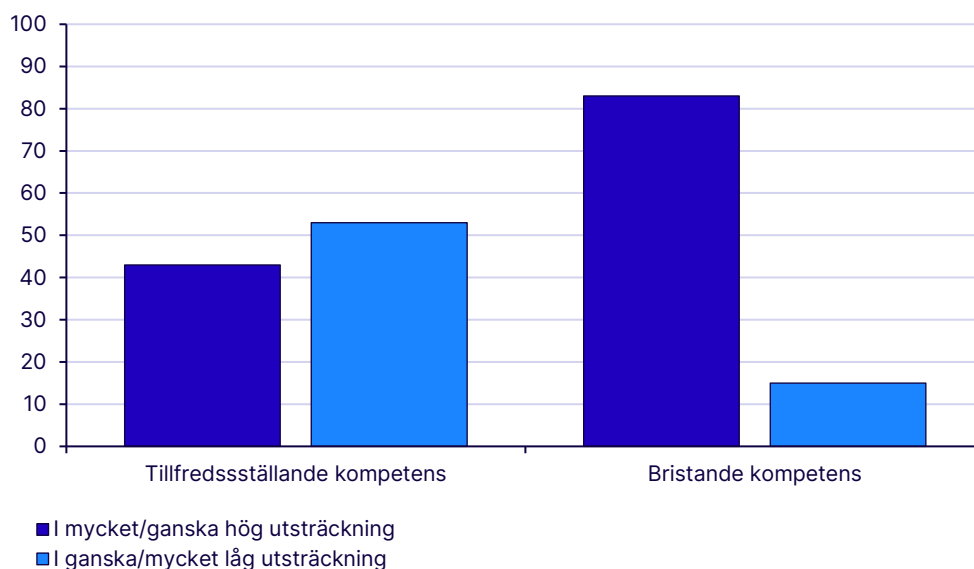
Drygt 80 procent av den undervisande personal som upplever att studenterna har bristande skrivkompetens svarade att talspråk används i mycket eller ganska hög utsträckning. 15 procent av denna grupp svarade att talspråk används i ganska eller mycket låg utsträckning. Bland dem som är tillfredsställda med studenternas skrivkompetens är svaren mer jämnt fördelade.

En mindre grupp hade ingen uppfattning eller svarade inte på frågan.

Diagram 28

Upplevelse av skrivkompetens i svenska när det gäller användning av talspråk när man skriver

I vilken utsträckning upplever du att studenterna använder talspråk när de skriver?
Undervisande personal på högskolan läsåret 2025. Procent

Källa: SCB

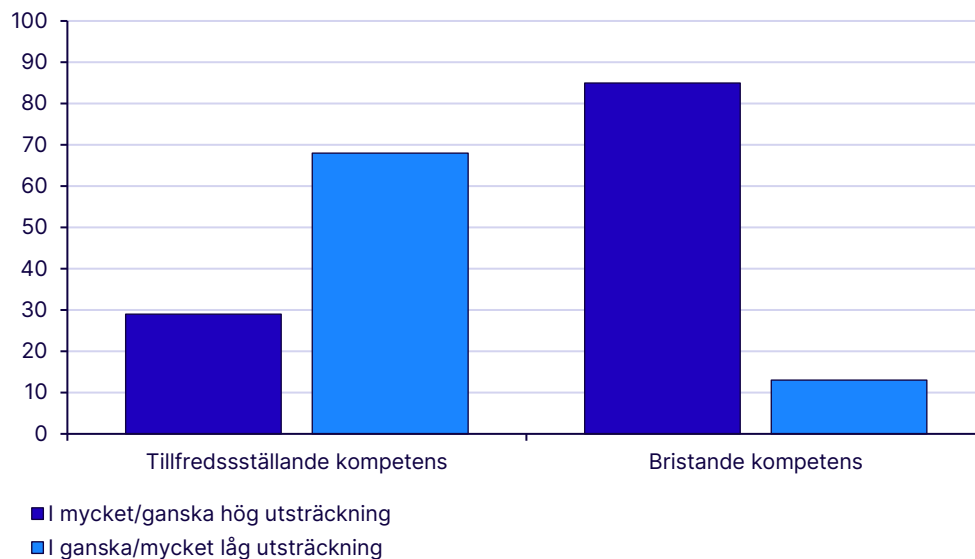
Här följer diagram för resterande fyra delfrågor, där svar från dem som är tillfredsställda med studenternas skrivkompetens i svenska jämförs med svar från dem som anser att kunskaperna är bristande. En mindre grupp hade ingen uppfattning eller svarade inte på frågor.

Diagram 29

Upplevelse av skrivkompetens i svenska när det gäller att studenterna gör grammatiska fel

I vilken utsträckning upplever du att studenterna gör grammatiska fel?

Undervisande personal på högskolan läsåret 2025. Procent

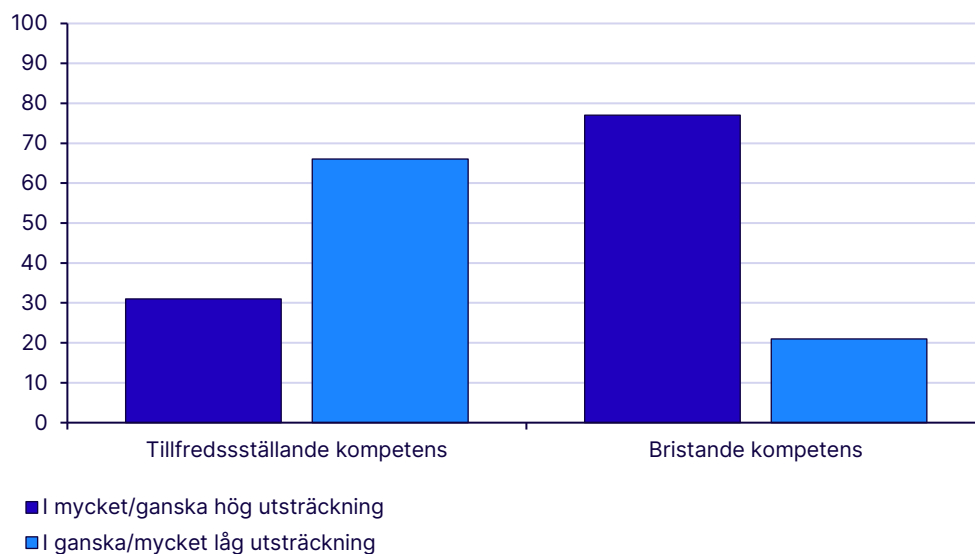
Källa: SCB

Diagram 30

Upplevelse av skrivkompetens i svenska när det gäller att studenterna stavar fel eller särskriver

I vilken utsträckning upplever du att studenterna stavar fel eller särskriver?

Undervisande personal på högskolan läsåret 2025. Procent

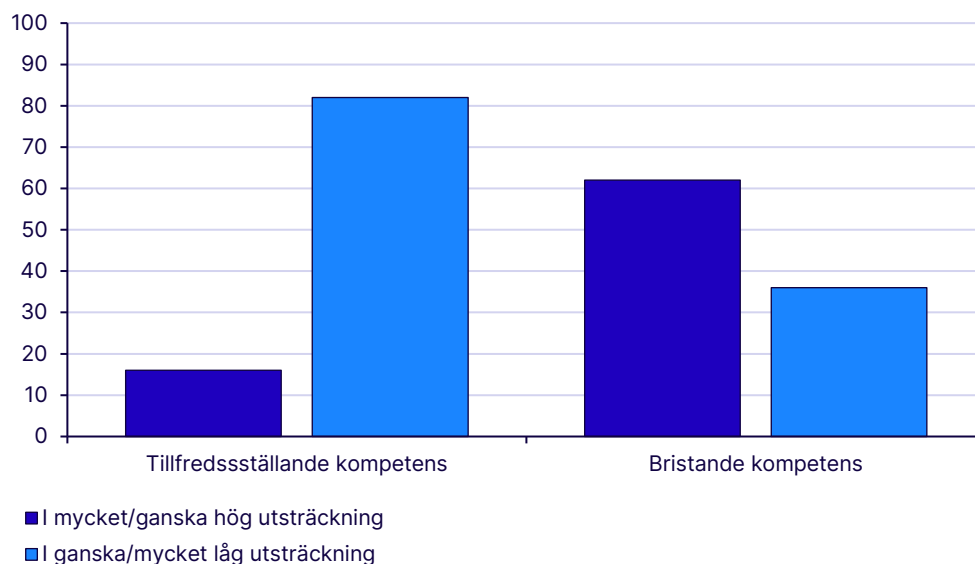

Källa: SCB

Diagram 31

Upplevelse av skrivkompetens i svenska när det gäller att studenterna skriver texter där innehållet är svårt att förstå

I vilken utsträckning upplever du att studenterna skriver texter där innehållet är svårt att förstå?
Undervisande personal på högskolan läsåret 2025. Procent

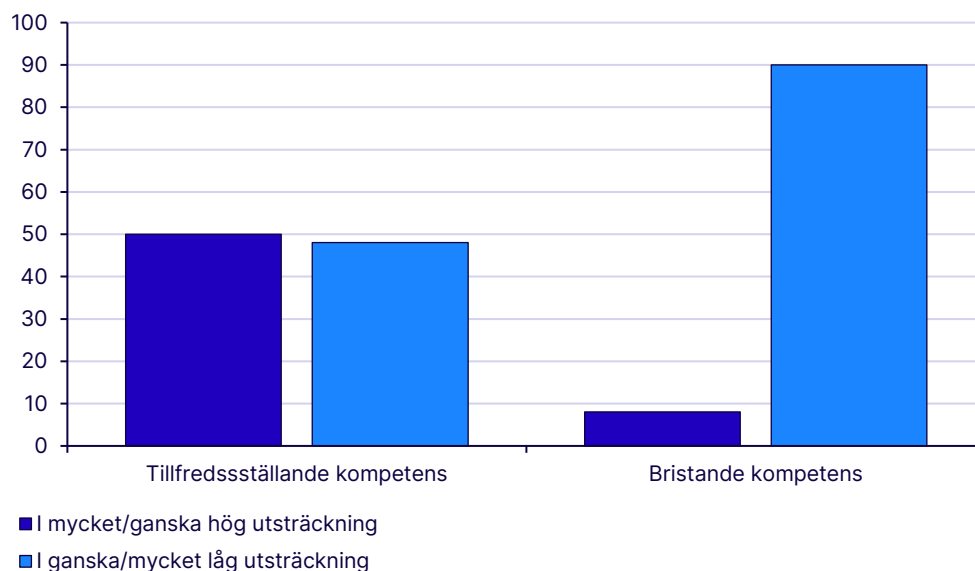

Källa: SCB

Diagram 32

Upplevelse av skrivkompetens i svenska när det gäller att studenterna håller en akademisk stilnivå i sina texter

I vilken utsträckning upplever du att studenterna håller en akademisk stilnivå i sina texter?
Undervisande personal på högskolan läsåret 2025. Procent

Källa: SCB

Större användning av talspråk på lägre nivåer

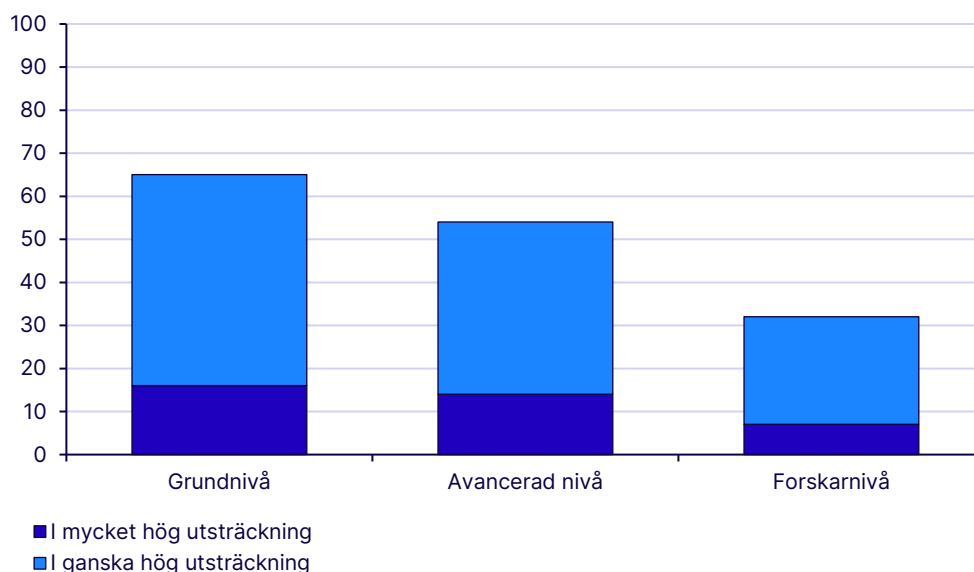
I vilken utsträckning använder studenterna talspråk när de skriver var en av frågorna som ställdes. Totalt var det 60 procent av undervisande personalen som svarade i mycket eller ganska hög utsträckning på den frågan.

När vi tittar på vilken nivå de undervisar på hittar vi skillnader mellan grund-, avancerad och forskarnivå. Ju lägre nivå personalen undervisar på desto högre andel svarar att deras upplevelse är att studenterna använder talspråk när de skriver. Undervisande personal på högskolan som undervisar på grundnivå svarade i större utsträckning jämfört med dem på avancerad- och forskarnivå att studenterna använder talspråk när de skriver. Av de som undervisar på grundnivå svarade 65 procent i mycket eller ganska stor utsträckning att studenterna använder talspråk när de skriver. Motsvarande andelar bland undervisande personal på avancerad nivå är 54 procent och bland dem på forskarnivå är andelen 32 procent.

Diagram 33

Talspråk i text används i större utsträckning på lägre nivåer

I vilken utsträckning upplever du att studenterna använder talspråk när de skriver?
Undervisande personal på högskolan läsåret 2025. Procent

Källa: SCB

I frågan om studenterna använder talspråk när de skriver har vi sett vissa könsskillnader. Något större andel undervisande kvinnor svarade i mycket eller ganska hög utsträckning jämfört med män vilket kan förklaras av att kvinnorna är något överrepresenterade på grundnivå jämfört med männen.

Mellan olika åldersgrupper finns också vissa skillnader. Undervisande personal som är yngre än 50 år svarade i högre grad i mycket eller ganska hög utsträckning jämfört med den äldsta åldersgruppen (60 år eller äldre) att studenterna använder talspråk när de skriver. Åldersfördelningen ser ut ungefär

Den återstående delen av staplarna i diagram 33 består av svarsalternativen i mycket och ganska låg utsträckning.

En mindre grupp hade ingen uppfattning eller svarade inte på frågan.

på samma sätt för alla nivåer och kan inte förklara skillnader i hur svaren ser ut på frågan om användning av talspråk.

Skillnader finns även bland olika anställningskategorier. Adjunkter svarade i högre grad i mycket eller ganska hög utsträckning jämfört med lektorer och professorer att studenterna använder talspråk när de skriver. Det kan förklaras av att adjunkter är överrepresenterade på grundnivå jämfört de andra anställningskategorierna.

Undervisande personal på grundnivå utmärker sig

I vilken utsträckning studenterna gör grammatiska fel, stavar fel eller sär skriver eller skriver texter där innehållet är svårt att förstå var tre av frågorna som ställdes till undervisande personal på högskolan.

Totalt var det 53 procent av undervisande personal som svarade i mycket eller ganska hög utsträckning på frågan om de upplever att studenterna gör grammatiska fel. Hälften svarade i mycket eller ganska hög utsträckning på frågan om de upplever att studenterna stavar fel eller sär skriver och 36 procent på frågan att studenterna skriver texter där innehållet är svårt att förstå.

Det som är gemensamt är att det finns skillnader mellan könen och nivå för alla tre frågor. Större andel undervisande kvinnor svarade i mycket eller ganska hög utsträckning jämfört med män. När vi tittar på nivå de undervisar i hittar vi skillnader mellan grund-, avancerad och forskarnivå. Ju lägre nivå personalen undervisar på desto högre andel svarade i mycket eller ganska hög utsträckning. Undervisande personal på högskolan som undervisar på grundnivå svarade i större utsträckning jämfört med dem på avancerad och forskarnivå i alla tre frågor. Kvinnorna är något överrepresenterade på grundnivå jämfört med männen vilket kan vara en förklaring.

Den återstående delen av staplarna i diagram 34 består av svarsalternativen i mycket och ganska låg utsträckning.

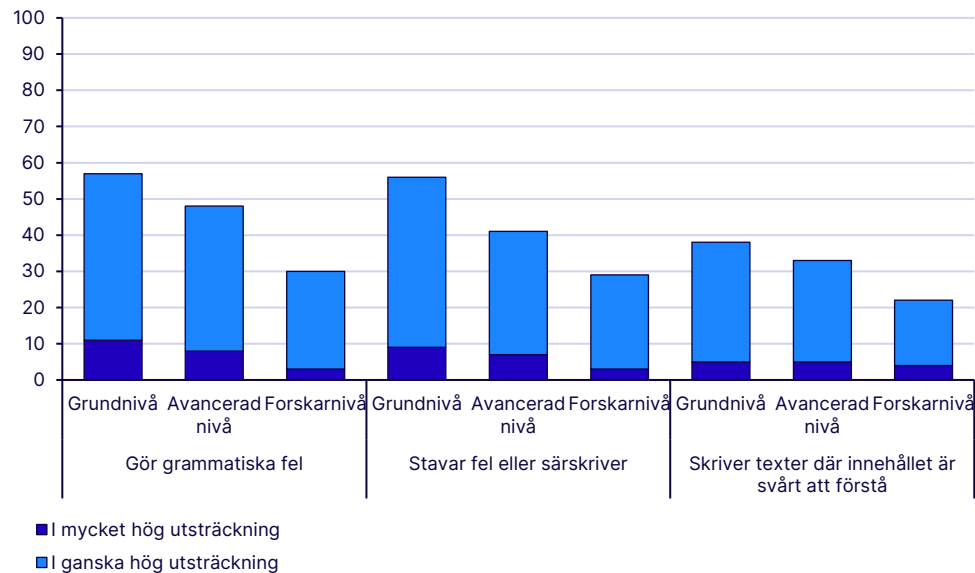
En mindre grupp hade ingen uppfattning eller svarade inte på frågan.

Diagram 34

Bedömningar när det gäller upplevelse av skrivkompetens i svenska

I vilken utsträckning upplever du att studenterna...?

Undervisande personal på högskolan läsåret 2025. Procent

Källa: SCB

Akademisk stilnivå håller mest på forskarnivå

I vilken utsträckning studenterna håller en akademisk stilnivå i sina texter var en av frågorna som ställdes. Totalt var det 31 procent som svarade i mycket eller ganska hög utsträckning på den frågan.

När vi tittar på nivå ser vi skillnader mellan grund-, avancerad och forskarnivå. Ju högre nivå personalen undervisar på desto högre andel svarar att deras upplevelse är att studenterna håller en akademisk stilnivå i sina texter. Undervisande personal på högskolan som undervisar på forskarnivå svarade i större utsträckning jämfört med dem på grund- och avancerad nivå att studenterna håller studenterna en akademisk stilnivå i sina texter. På forskarnivå svarade 66 procent i mycket eller ganska stor utsträckning att studenterna håller en akademisk stilnivå i sina texter. Det kan jämföras med 38 procent bland de som undervisar på avancerad nivå och 25 procent bland personal på grundnivå.

Resultaten från den undervisande personalen är både väntade och önskade. Studenter har mer utbildning och erfarenhet ju längre de kommit i sin utbildning. Kraven på högre nivåer är också större, och studenterna har fått mer träning i skrivande samt mer återkoppling på sina texter. Därför är det logiskt att personalen upplever att den akademiska stilnivån är högst på avancerad nivå och särskilt på forskarnivå.

Den återstående delen av staplarna i diagram 35 består av svarsalternativen i mycket och ganska låg utsträckning.

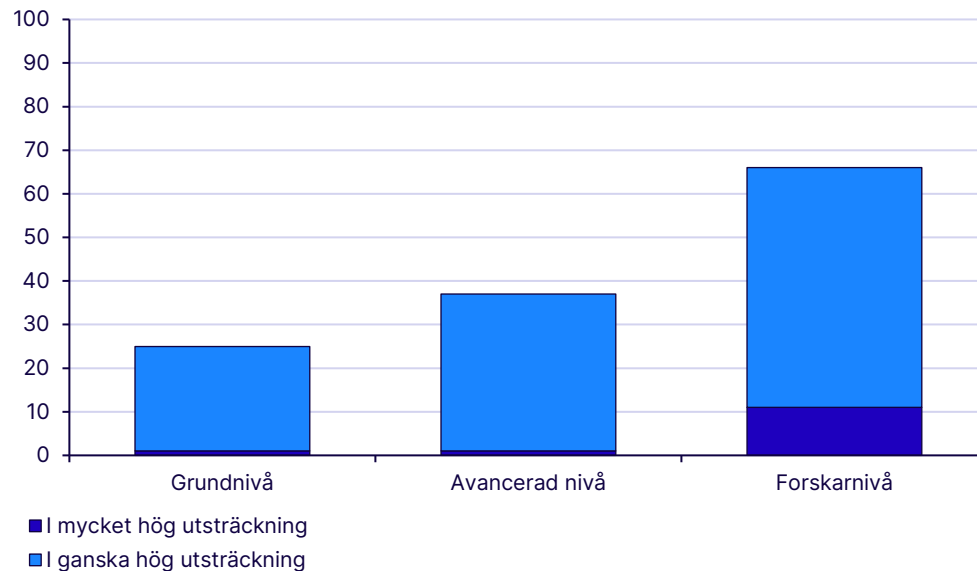
En mindre grupp hade ingen uppfattning eller svarade inte på frågan.

Diagram 35

Akademisk stiltnivå i studenternas texter håller mest på forskarnivå

I vilken utsträckning upplever du att studenterna...?

Undervisande personal på högskolan läsåret 2025. Procent

Källa: SCB

Signifikanta skillnader finns när vi jämför andel svar i mycket eller ganska hög utsträckning mellan olika åldersgrupper, anställningskategorier samt anställningsår. Större andel undervisande personal i åldersgruppen 60 år eller äldre svarade i mycket eller ganska hög utsträckning jämfört med den yngsta åldersgruppen (yngre än 45 år).

Professorer svarade i högre grad i mycket eller ganska hög utsträckning jämfört med lektorer och adjunkter. Skillnader finns även när vi jämför hur länge personalen har varit anställd. Undervisande personal som har varit anställda i mer än 20 år svarade i högre grad i mycket eller ganska hög utsträckning jämfört med de som har varit anställda i 10 år eller mindre. En förklaring kan vara att det finns en överrepresentation på forskarnivå bland professorer och bland de som har undervisat länge.

Skrivkompetens på svenska över tid

Avsnittet om skrivkompetens på svenska avslutas med en jämförelse över tid. Hur upplever personalen studenternas skrivkompetens idag jämfört med för 5 år sedan? Precis som i tidigare avsnitt om skrivkompetens på svenska är det den undervisande personalen på högskolan som svarade att svenska har förekommit i deras undervisning under 2025 som ingår i redovisningen. Gruppen består av knappt 15 000 personer.

Av den undervisande personalen svarade 8 procent att de upplever att studenternas skrivkompetens i svenska är mycket eller lite bättre idag jämfört med för 5 år sedan. Andelen som upplever att skrivkompetensen i svenska blivit

lite eller mycket sämre var högre, 41 procent. Knappt hälften, 46 procent, svarade varken bättre eller sämre. En liten grupp har ingen uppfattning eller svarade inte på frågan.

Resultaten ser ut på ungefär samma sätt för de olika redovisningsgrupperna men några skillnader finns. Till exempel upplever undervisande kvinnor på högskolan i något större utsträckning än män att skrivkompetens i svenska idag har försämrats jämfört med för 5 år sedan. Åldersgruppen under 45 upplever i något större utsträckning än den äldsta åldersgruppen, 60 år eller äldre, att skrivkompetens i svenska har försämrats. Även adjunkter i jämförelser med professorer och lektorer svarade på samma sätt. Undervisande personal på grundnivå upplever också att skrivkompetens i svenska har försämrats i större utsträckning jämfört med de på avancerat och forskarnivå.

Undervisande personal på högskolan inom ämnesområden Vård och omsorg samt Medicin och odontologi skiljer sig något jämfört med de som undervisar inom andra ämnesområden. Något större andel, runt hälften, svarade att de upplever att studenternas skrivkompetens i svenska är mycket eller lite sämre idag jämfört med för 5 år sedan. Inom de andra ämnesområdena är andelen under 40 procent. Lägst är andelen inom Konstnärligt område där 16 procent av den undervisande personalen upplever att skrivkompetensen i svenska har försämrats idag jämfört med för 5 år sedan.

Som vi tidigare skrivit på sid. 46 hade drygt hälften, 54 procent, av all undervisande personal svarat att studenternas skrivkompetens i svenska är mycket eller ganska tillfredsställande och 43 procent att den är mycket eller ganska bristande. Det var 3 procent av adjunkter, lektorer och professorer som inte hade någon uppfattning eller inte svarade på frågan. Av de 43 procent, eller nästan 6 500 personer, som svarade att skrivkompetens i svenska är mycket eller ganska bristande upplever dessutom en stor del, 61 procent, att skrivkompetens i svenska idag är mycket eller lite sämre jämfört med för 5 år sedan. Av de hälften (ca 8 000 personer) som svarade att skrivkompetens i svenska är mycket eller ganska tillfredsställande uppgav 27 procent att skrivkompetens i svenska idag är mycket eller lite sämre jämfört med för 5 år sedan.

Läskompetens på svenska

I det här avsnittet redovisas resultat för frågorna om studenternas läskompetens på svenska. Undervisande personal svarade på frågan om svenska hade förekommit i deras undervisning. I statistiken redovisas och ingår här nedan 84 procent av adjunkter, lektorer och professorer som svarade att svenska har förekommit i deras undervisning under 2025. Resultat från den här gruppen bestående av knappt 15 000 personer beskrivs härnäst. Citat från en uppgiftslämnare:

En del har mycket bra förkunskaper, studieteknik och läsförståelse samt förstår att de måste lägga tid på att läsa och skriva.

Större nöjdhet på högre nivåer även när det gäller läsning

Drygt hälften, 54 procent, av undervisande personal svarade att studenternas läskompetens i svenska är mycket eller ganska tillfredsställande. Ungefär en tredjedel svarade att studenternas läskompetens i svenska är mycket eller ganska bristande och 14 procent av adjunkter, lektorer och professorer hade ingen uppfattning eller svarade inte på frågan.

Om vi tittar på nivå ser vi skillnader bland undervisande personal i frågan om studenternas läskompetens i svenska. Ju högre nivå personalen undervisar på desto större andel svarar att läskompetensen är tillfredsställande. Personal på högskolan som undervisar på forskarnivå svarade i större utsträckning jämfört med dem på grund- och avancerad nivå att studenternas läskompetens är ganska eller mycket tillfredsställande.

Bland de som undervisar på forskarnivå anser 73 procent att studenternas läskompetens på svenska är mycket eller ganska tillfredsställande. Det kan jämföras med ungefär 60 procent bland de som undervisar på avancerad nivå och 50 procent bland de på grundnivå.

Den återstående delen av staplarna i diagram 36 består av svarsalternativen mycket och ganska bristande.

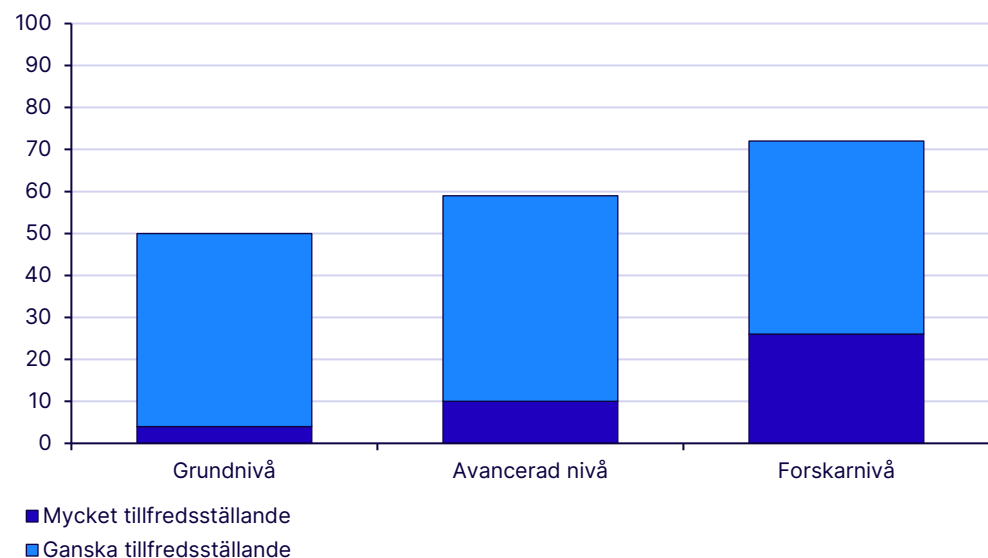
En mindre grupp hade ingen uppfattning eller svarade inte på frågan.

Diagram 36

Läskompetens i svenska mer tillfredsställande på högre nivåer

Hur upplever du studenternas läskompetens i svenska?

Undervisande personal på högskolan läsåret 2025. Procent

Källa: SCB

Små skillnader bland anställningskategorierna

Om vi jämför de olika anställningskategorierna framträder ett liknande mönster, uppfattningarna om studenternas läskompetens i svenska skiljer sig något åt, men vissa skillnader är signifikanta utan att vara särskilt stora.

Adjunkter svarade i högre utsträckning jämfört med professorer att studenternas läskompetens i svenska är mycket eller ganska bristande. På liknande sätt var det en högre andel lektorer som svarade i högre utsträckning jämfört med professorer att studenternas läskompetens i svenska är mycket eller ganska bristande.

En stor del av skillnaderna som finns förklaras av att de undervisar på olika nivå. Andelen som anser att studenternas läskompetens på svenska är mycket eller ganska tillfredsställande stiger med undervisningsnivån för alla de tre anställningskategorierna. Skillnaderna mellan de olika anställningskategorierna på respektive nivå är mycket små.

Den återstående delen av staplarna i diagram 37 består av svarsalternativen mycket och ganska bristande.

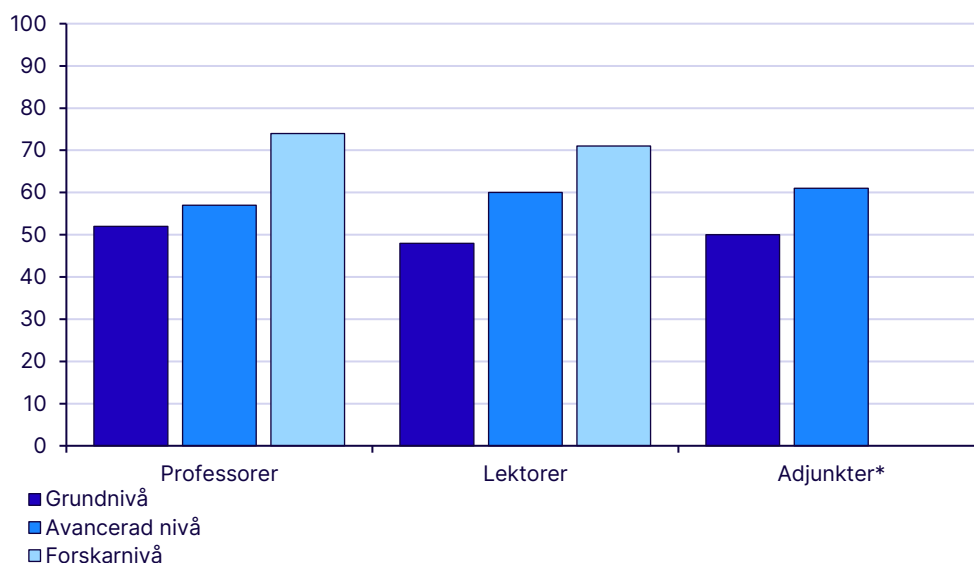
En mindre grupp hade ingen uppfattning eller svarade inte på frågan.

Diagram 37

Små skillnader bland kategorierna när det gäller läskompetens i svenska

Hur upplever du studenternas läskompetens i svenska?

Undervisande personal på högskolan läsåret 2025. Procent

* Det finns för få adjunkter på forskarnivå, statistiken är för osäker för att kunna redovisas för den gruppen
Källa: SCB

I frågan om studenternas läskompetens i svenska har vi sett att undervisande personal svarar olika beroende på ålder. Undervisande personal som är 60 år eller äldre svarade i större utsträckning jämfört med den yngsta åldersgruppen (yngre än 45 år) och åldersgruppen 50–54 år att studenternas läskompetens i svenska är mycket eller ganska tillfredsställande. De andra åldersgrupperna skiljer sig inte signifikant från gruppen 60 år eller äldre.

De som undervisar inom konstnärligt område skiljer sig signifikant från alla andra ämnesområden förutom Humaniora och teologi. Närmare 70 procent av all personal inom Konstnärligt område svarade att studenternas läskompetens i svenska är mycket eller ganska tillfredsställande.

När det gäller jämförelser mellan kvinnor och män samt längden på anställning det vill säga hur länge personen har varit anställd som undervisande personal på högskolan, kan vi inte se några signifikanta skillnader.

Inga tydliga preferenser för tryckt eller ljudbok

Det finns nio frågor i enkäten som har ställts till undervisande personal på högskolan om deras upplevelser av olika aspekter kring studenternas läskompetens i svenska. I förra avsnittet om skrivkompetens i svenska har vi konstaterat att frågan är komplex. Detsamma gäller även här, läskompetens är en komplex fråga och även om avgränsningen omfattar endast nio frågor ger resultaten en indikation hur undervisande personal upplever studenternas läskompetens. Fem svarsalternativ var möjliga att ange: I mycket hög utsträckning, I ganska hög utsträckning, I ganska låg utsträckning, I mycket låg utsträckning samt Ingen uppfattning.

Av de nio frågor som har ställts till undervisande personal på högskolan svarade närmare 80 procent i mycket eller ganska hög utsträckning på fråga om dem upplever att studenterna vänder sig till källor på internet som alternativ till kurslitteraturen. Nästan 60 procent upplever att studenterna önskar fler sammanfattningar i mycket eller ganska hög utsträckning. Ungefär lika stor andel upplever att studenterna kan tillgodogöra sig övrig tillhandahållen text. Frågor som har ställts till undervisande personal om studenterna önskar mer rörlig media, föredrar e-böcker, föredrar kompendium samt kan tillgodogöra sig vetenskapliga artiklar hade lägre andel svar. Drygt 30 procent svarade i mycket eller ganska hög utsträckning.

Längst ner på skalan hamnar två frågor om studenterna föredrar tryckta böcker samt ljudböcker. Av all undervisande personal på högskolan uppgav för de två delfrågorna ungefär 10 procent i mycket eller ganska hög utsträckning. Inga tydliga preferenser hos studenterna för tryckt eller ljudbok enligt den undervisande personalen.

Högst andel undervisande personal som har svarat i mycket eller ganska låg utsträckning finns i frågan om de upplever att studenterna kan tillgodogöra sig vetenskapliga artiklar. Andelen är 58 procent. Efter det kommer frågan om de upplever att studenterna föredrar tryckta böcker, 53 procent. Högst andel undervisande personal som har svarat att de inte har någon uppfattning finns i fråga om de upplever att studenterna föredrar ljudböcker. Andelen är närmare 70 procent.

Vi har granskat och jämfört samtliga delfrågor där vi har exkluderat de som inte har en uppfattning, och mönstret ser ungefär likadant ut.

Den återstående delen av staplarna i diagram 38 består av svarsalternativen i mycket och ganska låg utsträckning.

En mindre grupp hade ingen uppfattning eller svarade inte på frågan.

Diagram 38

Studenterna föredrar inte tryckta eller ljudböcker

När det gäller läsning på svenska, i vilken utsträckning upplever du att studenterna...? Undervisande personal på högskolan läsåret 2025. Procent

Källa: SCB

Många söker källor på internet som alternativ till kurslitteraturen

En delfråga skiljer sig från de andra i diagrammet 38 ovan. Det är frågan om den undervisande personalen upplever att studenterna, när det gäller läsning på svenska, vänder sig till källor på internet som alternativ till kurslitteraturen. Närmare 80 procent upplever att studenterna gör det i mycket eller ganska hög utsträckning. Det är högsta andelen svar, även om vi exkluderar dem som inte har uppfattning, och därför väljer vi att redovisa frågan lite mer i detalj.

Närmare 80 procent av undervisande personal på högskolan svarade i mycket eller ganska hög utsträckning. 10 procent svarade i mycket eller ganska låg utsträckning och lite mer än 10 procent har ingen uppfattning i frågan om man som undervisande personal upplever att studenterna, när det gäller läsning på svenska, vänder sig till källor på internet som alternativ till kurslitteraturen.

Vi har sett att det finns vissa skillnader när vi jämför olika åldersgrupper. Undervisande personal som är 60 år eller äldre svarade i lägre grad jämfört med den yngsta åldersgruppen (yngre än 45 år) i mycket eller ganska hög utsträckning. Undervisande personal på forskarnivå svarade också i mindre grad i mycket eller ganska hög utsträckning jämfört med personal på grund- och avancerad nivå.

Vård och omsorg samt Medicin och odontologi skiljer sig från andra ämnesområden

Som vi tidigare skrivit på sid. 57 hade drygt hälften, 54 procent, av den undervisande personalen svarat att studenternas läskompetens i svenska är mycket eller ganska tillfredsställande. Ungefär en tredjedel svarade att studenternas läskompetens i svenska är mycket eller ganska bristande och 14 procent av adjunkter, lektorer och professorer hade ingen uppfattning eller svarade inte på frågan. På alla delfrågor ovan finns det signifikanta skillnader mellan de som var mycket eller ganska tillfredsställande och de som svarade att läskompetens i svenska är mycket eller ganska bristande. De som svarade mycket eller ganska tillfredsställande är över lag mer positiva jämfört med de som tyckte att läskompetens i svenska är mycket eller ganska bristande.

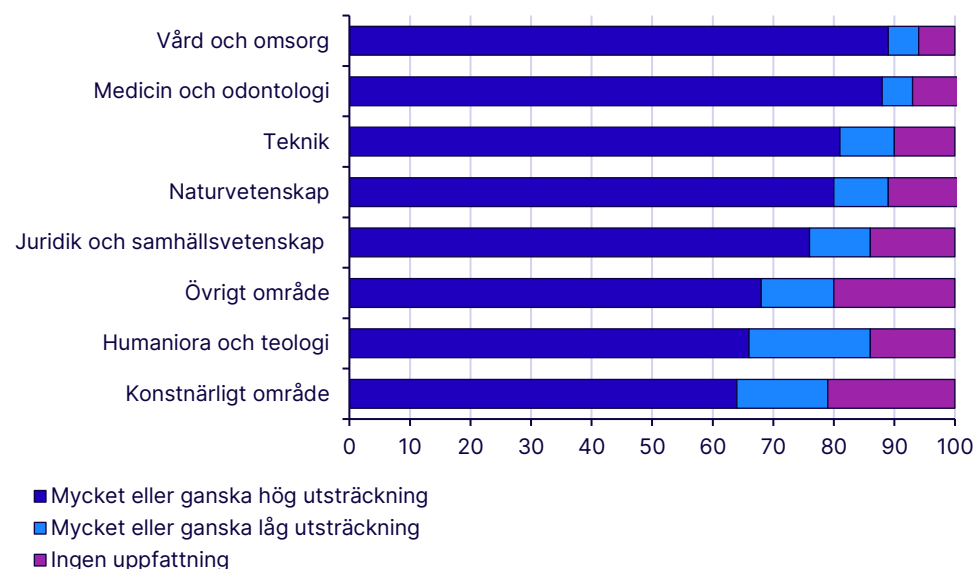
De som undervisar inom ämnesområde Vård och omsorg samt Medicin och odontologi skiljer sig signifikant från andra ämnesområden. Närmare 90 procent av all personal inom Vård och omsorg samt Medicin och odontologi svarade i mycket eller ganska hög utsträckning, när det gäller läsning på svenska, att studenterna vänder sig till källor på internet som alternativ till kurslitteraturen. Andelen är betydligt lägre inom de andra ämnesområden vilket diagram 40 nedan visar.

Diagram 39

Ämnesområden Vård och omsorg samt Medicin och odontologi sticker ut när det gäller att vända sig till källor på internet som alternativ till kurslitteraturen

När det gäller läsning på svenska, i vilken utsträckning upplever du att studenterna vänder sig till källor på internet som alternativ till kurslitteraturen?

Undervisande personal på högskolan läsåret 2025 efter ämnesområde. Procent

Källa: SCB

Inte alla men många läser obligatorisk kurslitteratur

En fråga i enkäten handlade om i vilken omfattning upplever undervisande personal att studenterna läser obligatorisk kurslitteratur på svenska. Nästan 20 procent svarade att studenterna gör det till stor del eller helt. Ytterligare nästan 40 procent av den undervisande personalen svarade till viss del

Högre andel, runt 30 procent, av undervisande personal inom Konstnärligt område samt Humaniora och teologi jämfört med personal inom de andra ämnesområdena upplever att studenterna läser obligatorisk kurslitteratur på svenska helt/till stor del. Chalmers har år 2025 gjort en kvantitativ studie bland studenter om deras läsvanor på svenska och engelska.²⁵ Studenter som läser inom Konstnärligt område samt Humaniora och teologi är de mest ambitiösa läsarna av kurslitteratur vilket överensstämmer med våra resultat.

Ungefär 30 procent svarade att de upplever att studenterna läser obligatorisk kurslitteratur till liten del och 10 procent hade ingen uppfattning i frågan.

En tredjedel upplever försämrad läskompetens i svenska under femårsperiod

Avsnittet om läskompetens på svenska avslutas med en jämförelse över tid. Hur upplever personalen studenternas läskompetens idag jämfört med för 5 år sedan? Precis som i tidigare avsnitt om läskompetens på svenska så är det undervisande personal på högskolan som svarade att svenska har förekommit i deras undervisning under 2025 som ingår i redovisningen. Gruppen består av knappt 15 000 personer.

Av den undervisande personalen upplever 3 procent att studenternas läskompetens i svenska är mycket eller lite bättre idag jämfört med för 5 år sedan. En högre andel, 37 procent, upplever att läskompetens i svenska har blivit lite eller mycket sämre. Ungefär hälften, 51 procent, svarade varken bättre eller sämre. En liten grupp, ungefär 9 procent, har ingen uppfattning eller svarade inte på frågan.

Resultaten ser ut på ungefär samma sätt för de olika redovisningsgrupperna men några skillnader går att identifiera. Till exempel upplever undervisande kvinnor på högskolan i något större utsträckning än män att läskompetens i svenska idag har försämrats jämfört med för 5 år sedan. Adjunkter upplever i något större utsträckning än professorer och lektorer att läskompetens i svenska har försämrats. Undervisande personal på grundnivå jämfört med de på avancerad och forskarnivå upplever också att läskompetens i svenska idag har försämrats jämfört med för 5 år sedan.

---

²⁵ Chalmers rapport [*Läsning i högre utbildning*](#).

Undervisande personal på högskolan inom Konstnärligt område skiljer sig något jämfört med dem som undervisar inom andra ämnesområden. Något mindre andel jämfört med andra ämnesområden, 16 procent, svarade att de upplever att studenternas läskompetens i svenska är mycket eller lite sämre idag jämfört med för 5 år sedan. Undervisande personal inom de andra ämnesområdena upplever i högre grad att studenternas läskompetens i svenska har försämrats idag jämfört med för 5 år sedan.

Som vi tidigare skrivit på sid. 57 hade drygt hälften, 54 procent, av all undervisande personal svarat att studenternas läskompetens i svenska är mycket eller ganska tillfredsställande. Därutöver svarade 32 procent att den är mycket eller ganska bristande och 14 procent av adjunkter, lektorer och professorer hade ingen uppfattning eller svarade inte på frågan. Av de 32 procent, eller nästan 4 800, som svarade att läskompetens i svenska är mycket eller ganska bristande upplever dessutom två tredjedelar att läskompetensen i svenska idag är mycket eller lite sämre jämfört med för 5 år sedan. Av de hälften (cirka 8 000 personer) som svarade att läskompetens i svenska är mycket eller ganska tillfredsställande uppgav 24 procent att läskompetensen i svenska idag är mycket eller lite sämre jämfört med för 5 år sedan.

När det gäller läskompetensen i svenska ser vi ungefär samma utveckling som för skrivkompetensen, enligt den undervisande personalen.

Läskompetens på engelska

I föregående avsnittet presenterades studenternas läskompetens på svenska. Här fokuserar vi på deras läskompetens på engelska. Den undervisande personalen besvarade en fråga om engelska hade förekommit i deras undervisning. Svenska eller engelska förekommer i nästan all undervisning runt om på universitet och högskolor i Sverige vilket stämmer med hur adjunkter, lektorer och professorer svarat på den inledande frågan i enkäten. Den här gruppen bestående av ungefär 17 700 personer beskrivs härnäst. En liten grupp, 2 procent, har svarat att endast annat språk har förekommit i deras undervisning under 2025 och den gruppen ingår inte i det här avsnittet.

Större upplevd tillfredsställelse på högre nivåer

Ungefär 57 procent den undervisande personalen svarade att studenternas läskompetens i engelska är mycket eller ganska tillfredsställande. Därutöver svarade 31 procent att studenternas läskompetens i engelska är mycket eller ganska bristande och 12 procent av adjunkter, lektorer och professorer hade ingen uppfattning eller svarade inte på frågan.

Om vi tittar på nivå ser vi skillnader bland undervisande personal i frågan om studenternas läskompetens i engelska. Ju högre nivå personalen undervisar på desto större andel svarar att läskompetensen är tillfredsställande. Personal på högskolan som undervisar på forskarnivå svarade i större utsträckning jämfört

med dem på grund- och avancerad nivå att studenternas läskompetens i engelska är ganska eller mycket tillfredsställande.

Bland de som undervisar på forskarnivå anser 85 procent att studenternas läskompetens i engelska är mycket eller ganska tillfredsställande. Det kan jämföras med ungefär 70 procent bland de som undervisar på avancerad nivå och 46 procent bland de på grundnivå.

Vi noterar också att de som undervisar på avancerad nivå och forskarnivå i högre grad uppgav att de är mer tillfredsställda med läsning på engelska än med läsning på svenska.

Den återstående delen av staplarna i diagram 40 består av svarsalternativen mycket och ganska bristande.

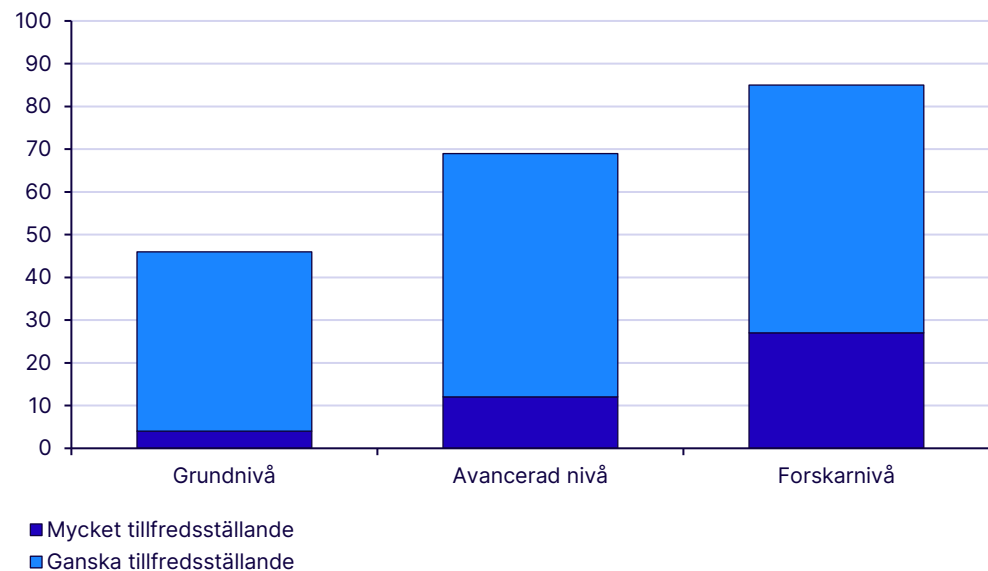
En mindre grupp hade ingen uppfattning eller svarade inte på frågan.

Diagram 40

Läskompetens i engelska mer tillfredsställande på högre nivåer

Hur upplever du studenternas läskompetens i engelska?

Undervisande personal på högskolan läsåret 2025. Procent

Källa: SCB

Professorer mest tillfredsställda med läskompetens i engelska

Om vi jämför de olika anställningskategorierna ser vi att personalen har olika åsikter i frågan om studenternas läskompetens i engelska. Adjunkter och lektorer svarade i högre utsträckning jämfört med professorer att studenternas läskompetens i engelska är mycket eller ganska bristande.

Professorerna svarade att de är mer nöjda än de andra två anställningskategorierna. Om vi jämför enbart professorer på olika nivåer kvarstår skillnaden. Totalt upplevde 74 procent av professorer att studenternas läskompetens i engelska är mycket eller ganska tillfredsställande. Av professorerna på forskarnivå svarade 89 procent att studenternas läskompetens

i engelska är mycket eller ganska tillfredsställande och bland dem på avancerad nivå och grundnivå var andelen 76 procent respektive 64 procent.

Samma mönster finns även bland lektorer där totalt 54 procent svarade mycket eller ganska tillfredsställande men det finns även bland lektorer skillnader beroende på vilken nivå dem undervisar i. På forskarnivå svarade 76 procent av lektorer att studenternas läskompetens i engelska är mycket eller ganska tillfredsställande. Motsvarande andelar var 66 procent på avancerad nivå och 45 procent på grundnivå. Liknande mönster återfinns även bland adjunkter.

Den återstående delen av staplarna i diagram 41 består av svarsalternativen mycket och ganska bristande.

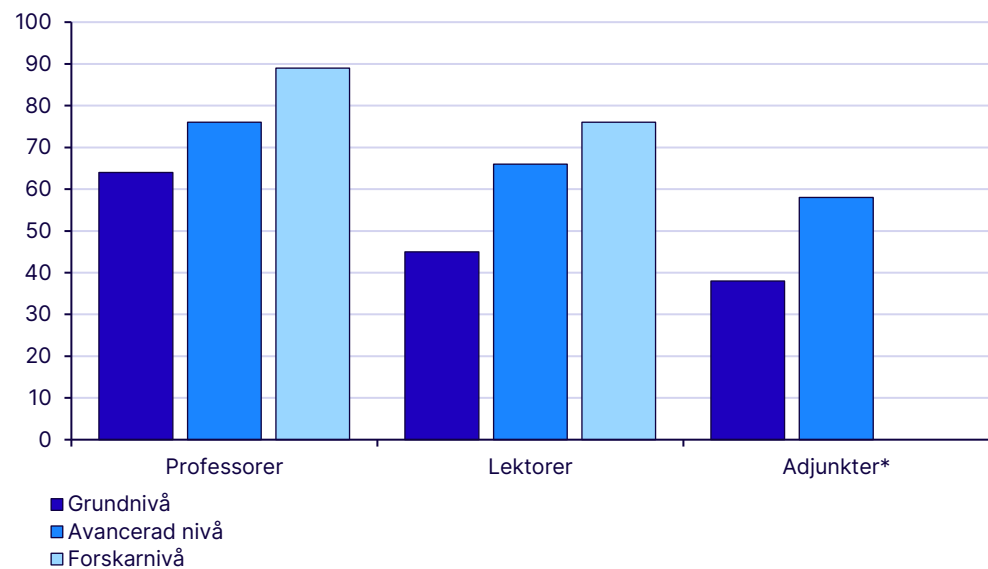
En mindre grupp hade ingen uppfattning eller svarade inte på frågan.

Diagram 41

Professorer mest tillfredsställda med läskompetens i engelska

Hur upplever du studenternas läskompetens i engelska?

Undervisande personal på högskolan läsåret 2025. Procent

*Det finns för få adjunkter på forskarnivå, statistiken är för osäker för att kunna redovisas för den gruppen
Källa: SCB

När det gäller jämförelser mellan könen kan vi se några signifikanta skillnader. På totalen skiljer sig kvinnor och män. Männen som undervisar tycker i större utsträckning jämfört med kvinnorna att studenternas läskompetens i engelska är mycket eller ganska tillfredsställande, 64 procent jämfört med 50 procent. Könsskillnader finns bland lektorer och adjunkter men inte bland professorer.

I frågan om studenternas läskompetens i engelska har vi sett att undervisande personal svarar olika beroende på ålder. Undervisande personal som är 60 år eller äldre svarade i större utsträckning jämfört med den yngsta åldersgruppen (yngre än 45 år) att studenternas läskompetens i engelska är mycket eller ganska tillfredsställande. De andra åldersgrupperna skiljer sig inte signifikant från gruppen 60 år eller äldre.

De som undervisar inom Konstnärligt område skiljer sig signifikant från alla andra ämnesområden förutom Naturvetenskap. Av personalen inom Konstnärligt område svarade 76 procent att studenternas läskompetens i engelska är mycket

eller ganska tillfredsställande. Inga andra skillnader mellan de olika redovisningsgrupperna förekommer när det gäller läsning på engelska.

Knappt någon skillnad mellan engelska och svenska när det gäller olika bedömningar

Det finns nio frågor i enkäten som har ställts till undervisande personal på högskolan om deras upplevelser av olika aspekter av studenternas läskompetens i engelska. Vi har tidigare konstaterat att den här typen av frågor är snävt avgränsade och omfattar endast nio frågor, men de ger ändå en indikation på hur den undervisande personalen upplever studenternas läskompetens i engelska.

För jämförbarhetens skull hade alla frågor fem svarsalternativ som var möjliga att ange: I mycket hög utsträckning, I ganska hög utsträckning, I ganska låg utsträckning, I mycket låg utsträckning samt Ingen uppfattning.

Det är i stort sett samma bild när vi ser till hur den undervisande personalen på högskolan svarade på frågor om studenternas läskompetens i engelska som i svenska. Den högsta andelen av personalen uppgav i mycket eller ganska hög utsträckning att studenterna vänder sig till källor på internet som alternativ till kurslitteraturen. Därefter följer de andra frågorna för engelska språket i nästan samma fallande ordning som i frågorna om svenska språket. Andelarna är något lägre när det gäller engelska, men mönstret och helhetsbilden är densamma oavsett språk. För detaljer om studenternas läskompetens i svenska se sida 59.

Högst andel undervisande personal som har svarat att de inte har uppfattning finns i fråga om de upplever att studenterna föredrar ljudböcker. Andelen är drygt 70 procent. Vi har granskat och jämfört samtliga delfrågor där vi har exkluderat dem som inte har uppfattning, och mönstret ser ungefär likadant ut.

Den återstående delen av staplarna i diagram 42 består av svarsalternativen i mycket och ganska låg utsträckning.

En mindre grupp hade ingen uppfattning eller svarade inte på frågan.

Diagram 42

Samma mönster men något lägre nivåer jämfört med frågor om läsning på svenska

När det gäller läsning på engelska, i vilken utsträckning upplever du att studenterna...? Undervisande personal på högskolan läsåret 2025. Procent

Källa: SCB

En delfråga skiljer sig från de andra i diagrammet 42 ovan. Det är frågan om personalen upplever att studenterna, när det gäller läsning på engelska, vänder sig till källor på internet som alternativ till kurslitteraturen. Det vill säga samma delfråga som i avsnittet om läsning på svenska.

Drygt 70 procent av all undervisande personal upplever att studenterna gör det i mycket eller ganska hög utsträckning. Fördelningen mellan de olika redovisningsgrupperna ser ut på samma sätt som för svenska språket. Där var andelen dock något högre, närmare 80 procent angav i mycket eller ganska hög utsträckning.

Som vi tidigare skrivit på sid. 63 hade ungefär 57 procent, av all undervisande personal svarat att studenternas läskompetens i engelska är mycket eller ganska tillfredsställande. Därutöver svarade 31 procent att studenternas läskompetens i engelska är mycket eller ganska bristande och 12 procent av adjunkter, lektorer och professorer hade ingen uppfattning eller svarade inte på frågan. På alla delfrågor ovan finns det signifikanta skillnader mellan de som var mycket eller ganska tillfredsställande och de som svarade att läskompetens i engelska är mycket eller ganska bristande. De som svarade mycket eller ganska tillfredsställande är över lag mer positiva jämfört med de som tyckte att läskompetens i engelska är mycket eller ganska bristande.

Ingen skillnad i läsning av kurslitteraturen – tre av fem läser oavsett språk

En fråga i enkäten handlade om i vilken omfattning undervisande personal upplever att studenterna läser den obligatoriska kurslitteraturen på engelska. Vi

konstaterar att det inte finns någon skillnad mellan läsning av obligatorisk kurslitteratur på svenska respektive engelska. I båda fallen svarade drygt 20 procent av personalen att studenterna läser litteraturen till stor del eller helt. Ytterligare nästan 40 procent svarade att studenterna gör det till viss del. Sammantaget innebär det att drygt 60 procent av undervisande personal upplever att studenterna läser obligatorisk kurslitteratur på engelska åtminstone till viss del.

Högre andel av undervisande personal inom Konstnärligt område jämfört med de andra ämnesområdena upplever att studenterna läser obligatorisk kurslitteratur på svenska helt/till stor del. Drygt 40 procent är andelen bland personal inom Konstnärligt område.

Nästan 30 procent svarade också att de upplever att studenterna läser obligatorisk kurslitteratur på engelska till liten del och 10 procent hade ingen uppfattning i frågan.

Annan utvecklingsbild för läsning i engelska än i svenska under en femårsperiod

Avsnittet om läskompetens i engelska avslutas med en jämförelse över tid. Hur upplever personalen studenternas läskompetens idag jämfört med för 5 år sedan? Precis som i tidigare avsnitt om läskompetens på engelska är det undervisande personal på högskolan som svarade att svenska eller engelska har förekommit i deras undervisning under 2025 som ingår i redovisningen. Gruppen består av ungefär 17 700 personer.

Av den undervisande personalen svarade 16 procent att de upplever att studenternas läskompetens i engelska är mycket eller lite bättre idag jämfört med för 5 år sedan. Ungefär lika många, 17 procent, upplever att läskompetens i engelska har blivit lite eller mycket sämre. Knappt 60 procent, svarade varken bättre eller sämre. En liten grupp, ungefär 10 procent, har ingen uppfattning eller svarade inte på frågan.

Resultaten ser ut på ungefär samma sätt men några skillnader går att identifiera i de redovisningsgrupperna som vi tittar på i rapporten. Till exempel adjunkter och lektorer upplever i något större utsträckning än professorer att läskompetens i engelska har blivit lite eller mycket sämre. Undervisande personal på grundnivå jämfört med dem på avancerad och forskarnivå upplever också att läskompetens i engelska har idag försämrats jämfört med för 5 år sedan.

Undervisande personal på högskolan inom Konstnärligt område skiljer sig något jämfört med dem som undervisar inom andra ämnesområden. Något mindre andel jämfört med andra ämnesområdena, 5 procent, svarade att de upplever att studenternas läskompetens i engelska är mycket eller lite sämre idag jämfört med för 5 år sedan. Undervisande personal inom de andra ämnesområdena

upplever i högre grad att studenternas läskompetens i engelska är mycket eller lite sämre idag jämfört med för 5 år sedan.

Det finns inga större skillnader mellan kvinnor och män när det gäller läskompetens i engelska idag jämfört med för 5 år sedan.

Av de 31 procent, eller 5 500, som svarade att läskompetens i engelska är mycket eller ganska bristande upplever 40 procent att läskompetensen i engelska idag är mycket eller lite sämre jämfört med för 5 år sedan. Av de cirka 10 000 personer som svarade att läskompetens i engelska är mycket eller ganska tillfredsställande uppgav 6 procent att läskompetensen i engelska idag är mycket eller lite sämre jämfört med för 5 år sedan. Knappt en fjärdedel upplever att läskompetensen idag är mycket eller lite bättre jämfört med för 5 år sedan.

Vi ser en tydlig utveckling när det gäller läsning i engelska, en utveckling som skiljer sig en hel del från den för läskompetens i svenska. En större andel av personalen upplever förbättringar och färre upplever försämringar under en femårsperiod. Det gäller samtliga redovisningsgrupper i rapporten.

Studieteknik

I det här avsnittet redovisas hur den undervisande personalen upplever studenternas studieteknik. Av den undervisande personalen svarade 39 procent att studenternas studieteknik är mycket eller ganska tillfredsställande. Drygt hälften, 51 procent, svarade att studietekniken är ganska eller mycket bristande och 9 procent hade ingen uppfattning eller svarade inte på frågan. Kvinnor svarade i större utsträckning än män att de upplever att studietekniken är ganska eller mycket bristande.

Även här finns skillnader bland undervisande personal beroende på vilken nivå de undervisar på. Personal som undervisar på forskarnivå svarar i större utsträckning än personal som undervisar på grundnivå och avancerad nivå att studietekniken är mycket eller ganska tillfredsställande.

På forskarnivå svarade 62 procent att studietekniken var mycket eller ganska tillfredsställande. Motsvarande andel på avancerad nivå var 48 procent och på grundnivå 31 procent.

Den återstående delen av staplarna i diagram 44 består av svarsalternativen mycket och ganska bristande.

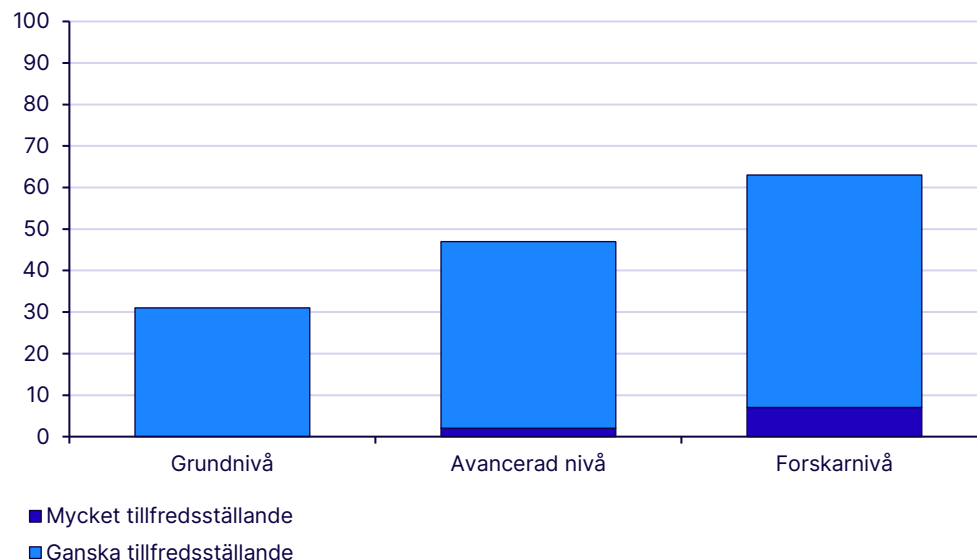
En mindre grupp hade ingen uppfattning eller svarade inte på frågan.

Diagram 43

Studieteknik mer tillfredsställande på forskarnivå

Hur upplever du studenternas studieteknik?

Undervisande personal på högskolan läsåret 2025. Procent

Källa: SCB

Ett liknade mönster framträder vid en jämförelse av de olika anställningskategorierna. Professorer svarar i större utsträckning än både lektorer och adjunkter att studenterna studieteknik är mycket eller ganska tillfredsställande. Adjunkter och lektorer svarade däremot i högre utsträckning än professorerna att studietekniken är ganska eller mycket bristande.

Det finns även skillnader i svaren beroende på ålder. Yngre än 45 år upplever i större utsträckning än de över 50 år att studenternas studieteknik är ganska eller mycket bristande. Antal anställningsår har också betydelse för hur personalen svarar även om det inte är några stora skillnader. För mer information se tabellbilagan.

Undervisande personal inom ämnesområdet naturvetenskap svarar i större utsträckning än undervisande inom humaniora och teologi, juridik och samhällsvetenskap samt vård och omsorg att studietekniken är mycket eller ganska tillfredsställande.

Hälften upplever att studieteknik är samma idag som för fem år sedan

På frågan om hur personalen upplever studenternas studieteknik idag jämfört med för fem år sedan svarar drygt hälften, 52 procent, att den varken är bättre eller sämre. En liten grupp, 6 procent, svarade att studietekniken är mycket eller lite bättre och 31 procent upplever att den är lite eller mycket sämre. Män svarade i större utsträckningen än kvinnor att studietekniken varken var bättre eller sämre medan en större andel kvinnor svarade att den var lite eller mycket

sämre. Det finns även skillnader i svar beroende på ålder. Yngre än 45 upplever i större utsträckning än de som 60 år eller äldre att studietekniken försämrats jämfört med för fem år sedan. Adjunkter upplever i större utsträckning än professor att studietekniken har försämrats. Samma mönster finns när vi jämför svaren för de som undervisar på grundnivå med de som undervisar på avancerad nivå och forskarnivå.

I enkäten fanns även en fråga om den undervisande personalen upplever att studenterna deltar aktivt i undervisningen. Här svarade 36 procent att de upplever att studenterna deltar helt eller till stor del, 47 procent svarade till viss del och 16 procent till liten del eller inte alls. Precis som för flera andra frågor i enkäten finns det skillnader beroende på vilken nivå man undervisar på.

Vad gäller de andra redovisningsgrupperna går det att identifiera skillnader vad gäller ålder, anställningskategori samt ämnesområde. Åldersgruppen 60 år eller äldre svarar i större utsträckning än åldersgrupperna 45–49 år samt yngre än 45 år att studenterna deltar helt eller till stor del i undervisningen. Detsamma gäller för professorerna jämfört med lektorerna och adjunkterna. Undervisande personal inom det Konstnärliga området skiljer sig åt jämfört med övriga ämnesområden. Där upplever 73 procent att studenterna deltar helt eller till stor del i undervisningen till skillnad från Teknik där 26 procent hade samma uppfattning.

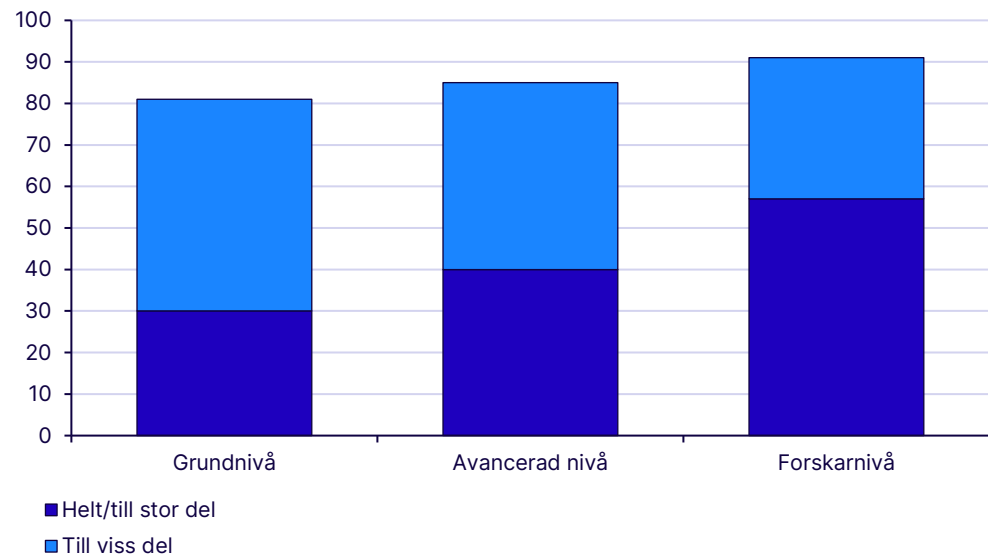
Den återstående delen av staplarna i diagram 44 består av svarsalternativet till liten del och inte alls.

En mindre grupp hade ingen uppfattning eller svarade inte på frågan.

Diagram 44

Deltagande i undervisning

Upplever du att studenterna deltar aktivt i undervisningen?
Undervisande personal på högskolan läsåret 2025. Procent

Källa: SCB

Undervisning

Förutom frågor om studenternas studieteknik fanns även ett antal frågor om undervisning i enkäten. På frågan om den undervisande personalen ändrat något i undervisningen under de år de undervisat för att studenterna haft svårt att ta till sig information i ordinarie undervisningsformat svarade 39 procent att de gjort det flera gånger. Därutöver svarade 29 procent att de ändrat undervisningen några gånger och 20 procent att de gjort det någon gång. Ungefär en tiondel, 11 procent, svarade att de aldrig ändrat undervisningen för att studenterna haft svårt att ta till sig information i ordinarie undervisningsformat.

Det finns skillnader i svaren mellan kvinnor och män. Kvinnorna svarade i större utsträckning än männen att de ändrat undervisningen flera gånger, 44 procent jämfört med 34 procent. Männen svarade i större utsträckning än kvinnorna att de aldrig ändrat i undervisningen för att studenterna haft svårt att ta till sig information.

Det finns även här skillnader i svaren beroende på vilken nivå personalen undervisar på, ålder och anställningskategori. De som undervisar på grundnivå svarade i större utsträckning att de ändrat i undervisningen flera gånger. De som undervisar på avancerad nivå och forskarnivå svarade i stället i högre utsträckning än de som undervisar på grundnivå att de aldrig ändrat i undervisningen för att studenterna haft svårt att ta till sig information. Vad gäller ålder svarade åldersgruppen 60 år eller äldre i lägre utsträckning än de övriga åldersgrupperna att de ändrat undervisningen flera gånger.

Både adjunkter och lektorer svarade i högre utsträckning än professorerna att de ändrat undervisningen flera gånger. Professorerna svarade däremot i högre utsträckning än både lektorerna och adjunkterna att de aldrig ändrat undervisningen.

Antal anställningsår har också betydelse för om personalen ändrat många gånger i undervisningen eller inte. De som varit anställda 10 år eller färre svarar i högre utsträckning än de som varit anställda mer än 20 år att de ändrat undervisningen flera gånger för att studenterna haft svårt att ta till sig information. Tittar vi på inom vilket ämnesområde personalen undervisat svarar de som undervisat inom Vård och omsorg i lägre utsträckning än övriga ämnesområden att de aldrig ändrat något i undervisningen.

De som svarade att de ändrat något i undervisningen fick fyra följdfrågor som handlade om i vilken utsträckning de gjort ändringar. Frågorna hade fem svarsalternativ: I mycket hög utsträckning, I ganska hög utsträckning, I ganska låg utsträckning, I mycket låg utsträckning samt Ingen uppfattning.

Av de som svarade att de ändrat något sin undervisning uppgav 74 procent att de i mycket eller ganska hög utsträckning ändrat i föreläsningar, 66 procent att de i mycket eller ganska hög utsträckning ändrat presentationer och 41 procent

har i hög eller ganska hög utsträckning minskat mängden kurslitteratur. En betydligt lägre andel, 10 procent, har i mycket eller ganska hög utsträckning ändrat kraven för godkänt.

Den återstående delen av staplarna i diagram 45 består av svarsalternativen i mycket och ganska låg utsträckning.

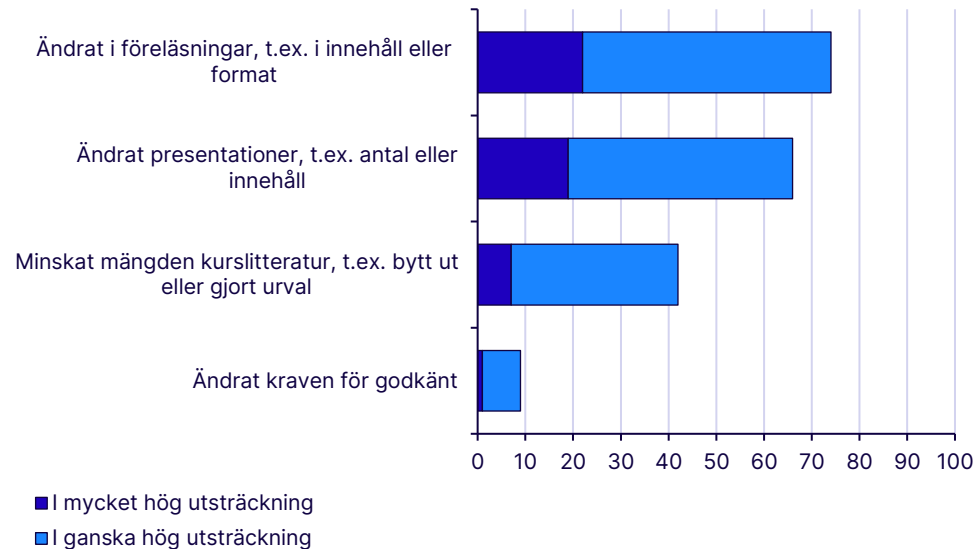
En mindre grupp hade ingen uppfattning eller svarade inte på frågan.

Diagram 45

Ändringar i undervisningen

I vilken utsträckning har du ändrat följande?

Undervisande personal på högskolan läsåret 2025. Procent

Källa: SCB

Vi ställde även en fråga om det blivit vanligare att ändra något i undervisningen under åren personen undervisat för att studenterna haft svårt att ta till sig information i ordinarie undervisningsformat. Här svarade 19 procent att det blivit mycket vanligare, 53 procent svarade att det blivit något vanligare och 28 procent svarade att det inte blivit vanligare.

Det finns vissa skillnader mellan redovisningsgrupper i rapporten. Kvinnor svarar i något större utsträckning än män att det blivit mycket vanligare att ändra något i undervisningen. Männen svarar i stället i större utsträckning att det inte blivit vanligare att ändra något i undervisningen.

Adjunkter jämfört med professorer svarade i något större utsträckning att det var mycket vanligare eller något vanligare att de ändrat något i undervisningen under de år de undervisat. Professorerna svarade i större utsträckning att det inte blivit vanligare att ändra något i undervisningen.

Personal på grundnivå svarade i större utsträckning än avancerad nivå att det blivit något vanligare att de ändrat i undervisningen. Personal på forskarnivå svarade i större utsträckning än grundnivå att de inte ändrat något i undervisningen.

Enkäten avslutades med en fråga gällande hur personalen tror att studenternas användning av kurslitteratur kommer förändras under de närmaste fem åren. Här svarade två av tre att de tror att studenterna kommer läsa något eller mycket mindre om fem år jämfört med idag. För mer information se tabellbilaga.

Kort om statistiken

Den här rapporten bygger på bearbetningar av befintliga registeruppgifter och på uppgifter från en enkätundersökning bland undervisande personal på högskolan som genomfördes hösten 2025.

Statistikens ändamål och innehåll

Utbildningsdepartementet har gett SCB i uppdrag att kartlägga utvecklingen av läsförståelsen hos studenter i högskolan samt att följa upp vilka effekter detta har, bland annat på genomströmningen. För att kunna återrapportera och ge en samlad beskrivning har SCB gått igenom befintliga resultat och register samt genomfört en kompletterande undersökning. Uppdraget har redovisats till Regeringskansliet enligt plan och publicerades samtidigt på SCB:s webbplats den 31 mars 2026.

Rapporten består av tre avsnitt. Det första avsnittet bygger på befintliga registeruppgifter såsom skolresultat i form av betyg, resultat på nationella prov samt högskoleprovet. Den andra avsnittet utgår från uppgifter i de internationella undersökningarna PIAAC och PISA. Rapporten avslutas med resultat från en enkätundersökning som skickades ut till undervisande personal vid lärosätena.

Statistikens framställning

Registerbearbetningar

Populationen är hämtad från Universitets- och högskoleregistret (HREG). Det är samma register som ligger till grund för den officiella statistiken som Universitetskanslersämbetet (UKÄ) ansvarar för. Uppgiften om prestationsgrad har beräknats genom att ta andelen avklarade poäng från det totala antal poäng studenten varit registrerad på den första terminen på ett program på högskola eller universitet. HREG är uppbyggd av flera delregister. Kvalitet och hur varje delregister framställs beskrivs på SCB:s webbplats för respektive delregister, främst Studenter och examinerade från högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå.

De register över tidigare skolresultat från grund- och gymnasieskolan som används till tabellerna och diagrammen är samma register som utgör underlaget till den officiella statistiken. Skolverket är den myndighet som är ansvarig för registren över studieresultat i grundskolan och gymnasieskolan. Skolverket är också statistikansvarig myndighet och publicerar därmed officiell statistik och en kvalitetsdeklaration för respektive register på deras webbplats. Ett dokument om statistikens framställning finns publicerat på SCB:s webbplats. För utförligare information över registrens kvalitet och framställning hänvisas till

kvalitetsdeklarationen och dokumentet om statistikens framställning för respektive register.

- Grundskolan: slutbetyg – Registret framställs från en individbaserad elevinsamling där samtliga grundskolor med elever i årskurs 9 ingår. Efter insamling och bearbetning innehåller registret uppgifter om ämnesbetyg i alla ämnen, meritvärde samt typ av behörighet till gymnasiet. För varje elev innehåller registret också uppgifter om kön, föräldrarnas högsta utbildningsnivå samt inrikes eller utrikes född.
- Nationella prov årskurs 9: resultat – Registret framställs från en individbaserad elevinsamling där samtliga grundskolor med elever i årskurs 9 ingår. Registret innehåller uppgift om resultat på de nationella proven i årskurs 9 i ämnena svenska/svenska som andraspråk, engelska, matematik samt de natur- och samhällsorienterande ämnena. För varje elev innehåller registret också uppgifter om kön, föräldrarnas högsta utbildningsnivå samt inrikes eller utrikes född.
- Gymnasieskolans betygsuppgifter – Registret framställs från en individbaserad elevinsamling där samtliga elever som avgått från gymnasieskolan ingår. Registret innehåller uppgift om betyg i alla kurser eleven genomfört, jämförelsetal, uppgift om behörighet till universitet och högskola. För varje elev innehåller registret också uppgifter om kön, föräldrarnas högsta utbildningsnivå samt inrikes eller utrikes född.

Resultat från högskoleprovet har beställts och levererats av Umeå universitet. I rapporten har resultaten på svenska läsförståelsedelen och den engelska läsförståelsedelen studerats. Resultaten är jämförbara genom att de är justerade efter så kallade ankarfrågor, frågor som återkommer i flera prov över tid. Det är bara en del av populationen som har skrivit högskoleprovet och det är också studenterna själva som valt det. Resultaten från högskoleprovet är alltså inte representativt för populationen som helhet. Gruppen som skriver prov kan också skilja sig åt mellan respektive tillfälle vilket man bör vara medveten om vid jämförelser mellan år.

PIAAC och PISA

PIAAC är den största internationella undersökningen om vuxnas färdigheter och mäter tre kunskapsområden: läsfärdigheter, räknefärdigheter och problemlösningsförmåga. Undersökningen har genomförts vid två tillfällen, första gången 2012 och därefter i en andra omgång mellan 2021 och 2023. För mer information om PIAAC och framställningen av statistiken se SCB:s webbplats.²⁶

---

²⁶ Den internationella undersökningen av vuxnas färdigheter

PISA är OECD:s internationella undersökning som har genomförts sedan 2000. Den visar 15-åriga elevers kunskaper i matematik, läsförståelse och naturkunskap. I Sverige deltog drygt 6000 elever från 250 grundskolor och 17 gymnasieskolor i den senaste undersökningen år 2022. Eleverna genomför ett datorbaserat prov och enkät. För mer information om PISA och framställningen av statistiken se Skolverkets webbplats.²⁷

Enkätundersökning

Ramppopulationen bestod av närmare 18 000 individer. Fokus i denna rapport är undervisande personal på högskolan som avgränsades till adjunkter, lektorer och professorer som hade tjänstgöringsomfattning på över 20 procent. Uppgifter hämtades från registret över högskolans personal hösten 2024. Personen som ingår i ramppopulationen var inte äldre än 75 år den 31 december 2025.

Från urvalsramen drogs ett stratifierat obundet slumpmässigt urval om totalt 11 421 individer. Stratifieringen baserades på kön (kvinnor, män) och forskningsämnesområde (humaniora och konst, lantbruksvetenskap och veterinärmedicin, medicin och hälsovetenskap, naturvetenskap, samhällsvetenskap, teknik). Totalt var det 12 strata.

Under insamlingen framkom att 372 personer inte undervisade på högskole-/universitetsnivå under 2025, vilket motsvarar 3,3 procent av hela urvalet. Dessa personer ingår inte i resultaten.

Uppgifter har samlats in under oktober – december 2025. Urvalspersonerna har fått möjlighet att svara via en webbenkät. Ett introduktionsbrev med inloggningsuppgifter skickades till individens digitala brevlåda, till exempel Kivra. 79 procent av personerna i urvalet hade digital brevlåda. Till alla övriga skickades ett brev med inloggningsuppgifter till folkbokföringsadressen.

Direktinsamlade uppgifter kompletterades med uppgifter från olika register som finns på SCB.

En utförlig beskrivning av statistikens framställning finns publicerad på SCB:s webbplats www.scb.se/uf0549 under rubriken dokumentation.

Statistikens kvalitet

Registerbearbetningar

Eftersom det inte finns någon känd variabel som mäter personers läsförståelse har andra befintliga variabler använts som underlag till resultaten i registerdelen av rapporten. Vissa av jämförelsegrupperna är förhållandevis små och jämförelser mellan dem bör göras med försiktighet. Bedömningen är att Skolverkets och UKÄ/SCB:s register som används i underlagen till tabellerna och diagrammen

---

²⁷ Pisa: matematik, naturvetenskap och läsförståelse - Skolverket

håller god kvalitet eftersom de är baseras på totalundersökningar som ligger till grund för officiell statistik.

För mer information om kvaliteten för respektive register hänvisas till de ansvariga myndigheterna för den officiella statistiken, [Skolverket](#), [SCB](#) och [UKÄ](#).

PIAAC

Bortfallet i PIAAC har ökat mellan 2012 och 2023. I PIAAC 2012 var det 46 procent som svarade på undersökningen. Motsvarande andel var 31 procent för PIAAC 2023. Det här innebär att osäkerheten i resultaten är större 2023, jämfört med 2012, vilket bland annat speglas av bredare konfidensintervall för resultaten avseende läsfärdigheter 2023, jämfört med 2012.

För registrerade högskolestudenter under en tidsperiod av 4 läsår är svarsandelarna i PIAAC högre både 2012 och 2023, jämfört med hela befolkningen i åldern 16 till 65 år. Högskolestudenter är en grupp som är mer benägna att svara i undersökningen, jämfört med andra grupper. Det finns vissa skillnader i svarsbenägenhet mellan olika grupper av högskolestudenter, vilket framgår av tabell x.

För 2012 finns det inga större skillnader i svarsandelar mellan olika grupper av högskolestudenter. För 2023 finns det större variationer i svarsandelar för olika grupper av högskolestudenter. Högskolestudenter som är 35 år eller äldre har svarat i PIAAC 2023 i högre grad än högskolestudenter som är 24 år eller yngre.

Det finns även en förhållandevis stor skillnad i svarsandel mellan studenter med eftergymnasial utbildning och studenter med en gymnasial eller kortare utbildning.

Skillnaderna i svarsandelar mellan grupper av högskolestudenter kan leda till snedvridningar i resultaten för läsfärdigheter, eftersom poängen inom läsning kan skilja sig åt mellan grupperna med olika svarsbenägenhet. Därför har jämförelserna avseende utvecklingen av läsfärdigheter över tid genomförts för grupper av högskolestudenter och inte enbart för samtliga högskolestudenter.

Tabell 6. Svarsandelar bland registrerade högskolestudenter under en tidsperiod av 4 läsår i anslutning till PIAAC 2012 och 2023

Grupp av högskolestudenter	Svarsandel i procent	
	2012	2023
Kvinnor	56	42
Män	59	46
24 år och yngre	59	40
25 – 34 år	55	43
35 år och äldre	57	49
Kort eftergymnasial, gymnasial eller kortare utbildning	57	40
Eftergymnasial utbildning 2 år eller längre	58	47
Inrikes födda	58	44
Utrikes födda	56	42
Samtliga högskolestudenter	57	44

PIAAC 2012 och 2023 kombinerat med registrerade högskolestudenter läsåren 2010/2011 – 2013/2014 respektive 2021/2022 – 2024/2025

För mer information om kvaliteten i PIAAC undersökningen se SCB:s webbplats.²⁸

PISA

För information om kvaliteten i PISA undersökningen se Skolverkets webbplats.²⁹

Enkätundersökning

I en enkätundersökning påverkas skattningarna av fel som beror på att endast urvalet och inte hela populationen studeras. Denna slumpmässiga osäkerhet kan kvantifieras i form av konfidensintervall.

Bortfallet består dels av objektsbortfall, som innebär att frågeblanketten inte är besvarad alls, dels av partiellt bortfall som innebär att vissa frågor i blanketten inte är besvarade. Objektsbortfallet i undersökningen var 60 procent. Om bortfallet skiljer sig från de svarande, med avseende på undersökningsvariablerna, så kan skattningarna som grundar sig på enbart de svarande vara skeva. I avsikt att reducera eventuella bortfallsskevheter har vikter beräknats med hjälp av kalibrering. Med tanke på det relativt stora bortfallet bör resultat från undersökningen tolkas med viss försiktighet. Det gäller framför allt de uppgifter som redovisas uppdelade för de olika redovisningsgrupperna.

Partiellt bortfall kan uppstå när en fråga är svår att förstå, upplevs som känslig eller av misstag lämnas obesvarad av uppgiftslämnaren. I denna undersökning

²⁸ Den internationella undersökningen av vuxnas färdigheter

²⁹ Pisa: matematik, naturvetenskap och läsförståelse - Skolverket

varierar det partiella bortfallet mellan 0 och 1 procent för samtliga frågor. Det partiella bortfallet för varje enskild fråga redovisas i tabellbilagan.

Det har inte gjorts några studier över eventuella mätfel, men enkäten har utformats och mättekniskt granskats med syftet att minimera risken för mätfel.

Referenser

Löwenadler John (2023) *Trends in Swedish and English Reading Comprehension Ability among Swedish Adolescents: A Study of SweSAT Data 2012–2018*
[Trends in Swedish and English Reading Comprehension Ability among Swedish Adolescents: A Study of SweSAT Data 2012–2018 - Göteborgs universitets publikationer](#) [2026-03-24]

Malmström, H., Eriksson, L., & Stöhr, C. (2025). Läsning i högre utbildning: En kvantitativ studie om studenters läsvanor på svenska och engelska (Chalmers Studies in Communication and Learning in Higher Education 2025:2)
[Läsning i högre utbildning: En kvantitativ studie om studenters läsvanor på svenska och engelska](#) [2026-03-24]

PIAAC [Den internationella undersökningen av vuxnas färdigheter](#) [2026-03-24]

SCB (2026) [Färdigheter, utbildning och arbete bland utrikes födda](#) [2026-03-24]

Skolverket [Betyg och meritpoäng - Utbildningsguiden](#) [2026-03-24]

Skolverket (2020) *Bilaga 4 till rapport Likvärdiga betyg och meritvärden (2020:7)*
[Bilaga 4 Bakgrundsanalyser](#) [2026-03-24]

Skolverket (2023) *Kursbetyg i gymnasieskolan år 2016–2022 En fördjupad analys med fokus på covid-19-pandemin*
[Kursbetyg i gymnasieskolan år 2016–2022 - Skolverket](#) [2026-03-24]

Skolverket (2023) *PISA 2022 15-åringars kunskaper i matematik, läsförståelse och naturvetenskap* [PISA 2022 - Skolverket](#) [2026-03-24]

Skolverket [Pisa: en studie om kunskaper i läsförståelse, matematik och naturvetenskap](#) [2026-03-24]

Språkrådet: Institutet för språk och folkminnen 2025 [Parallella fackspråk. Studentperspektiv på språk i högre utbildning](#) [2026-03-24]

Universitetskanslersämbetet och SCB (2025) *Genomströmning på grundnivå och avancerad nivå till och med 2023/24* [uf0208_2023l24_br_uf20br2503.pdf](#) [2026-03-24]

Bilagor

Bilaga 1 Frågeformulär

1. Har du undervisat på högskole-/universitetsnivå under 2025? ☐ Ja, både vårterminen och höstterminen ☐ Ja, men bara vårterminen eller bara höstterminen (utgå från den undervisningen i kommande frågor). ☐ Nej —————> <i>Enkäten avslutas med förklaring vilka enkäten vänder sig mot.</i>
2. På vilken nivå har du undervisat under 2025? <i>Om du har undervisat på flera nivåer, välj den nivå du har undervisat mest på.</i> ☐ Grundnivå ☐ Avancerad nivå ☐ Forskarnivå
3. Inom vilket ämnesområde har du främst undervisat under 2025? ☐ Humaniora och teologi ☐ Juridik och samhällsvetenskap ☐ Naturvetenskap ☐ Teknik ☐ Medicin och odontologi ☐ Vård och omsorg ☐ Konstnärligt område ☐ Övrigt område
4. Vilka språk har förekommit i undervisningen under 2025? <i>Räkna med föreläsningar, kurslitteratur, inlämningsuppgifter etc.</i> <i>Flera alternativ kan markeras.</i> ☐ Svenska ☐ Engelska   Gå till fråga 12 ☐ Annat/andra språk   Gå till fråga 16
SKRIVA PÅ SVENSKA <i>Vi vet att studenternas skrivkompetens på svenska kan variera både inom en nivå och mellan nivåer. Du har angett att du undervisar mest på (lägg till svar på F2) nivå. Tänk på denna nivå och helhetsintryck när du svarar på följande frågor.</i>
5. Hur upplever du studenternas skrivkompetens i svenska? <i>Räkna med PP-presentationer, tentamen, inlämningsuppgifter, uppsatser etc.</i> ☐ Mycket tillfredställande ☐ Ganska tillfredställande ☐ Ganska bristande ☐ Mycket bristande ☐ Ingen uppfattning

6. I vilken utsträckning upplever du att studenterna ... <i>Räkna med PP-presentationer, tentamen, inlämningsuppgifter, uppsatser etc.</i>						
		I mycket hög utsträckning	I ganska hög utsträckning	I ganska låg utsträckning	I mycket låg utsträckning	Ingen uppfattning
a.	... stavar fel eller särskriver?	☐	☐	☐	☐	☐
b.	... gör grammatiska fel?	☐	☐	☐	☐	☐
c.	... använder talspråk när de skriver?	☐	☐	☐	☐	☐
d.	... skriver texter där innehållet är svårt att förstå?	☐	☐	☐	☐	☐
e.	... håller en akademisk stilnivå i sina texter?	☐	☐	☐	☐	☐

7. Hur upplever du studenternas skrivkompetens på svenska idag jämfört med för 5 år sedan?   ☐ Mycket bättre   ☐ Lite bättre   ☐ Varken bättre eller sämre   ☐ Lite sämre   ☐ Mycket sämre   ☐ Ingen uppfattning/har undervisat kortare tid än 5 år
LÄSNING PÅ SVENSKA   <i>Vi vet att studenternas läskompetens på svenska kan variera både inom en nivå och mellan nivåer. Du har angett att du undervisar mest på (lägg till svar på F2) nivå. Tänk på denna nivå och helhetsintryck när du svarar på följande frågor.</i>
8. I vilken omfattning upplever du att studenterna läser obligatorisk kurslitteratur på svenska?   ☐ Helt   ☐ Till stor del   ☐ Till viss del   ☐ Till liten del   ☐ Inte alls   ☐ Ingen uppfattning
9. Hur upplever du studenternas läskompetens i svenska?   <i>Med läskompetens menas att studenten bl.a. kan tolka, analysera och förstå innehållet i läst text.</i>   ☐ Mycket tillfredsställande   ☐ Ganska tillfredsställande   ☐ Ganska bristande   ☐ Mycket bristande   ☐ Ingen uppfattning

10. När det gäller läsning på svenska, i vilken utsträckning upplever du att studenterna ...					
	I mycket hög utsträckning	I ganska hög utsträckning	I ganska låg utsträckning	I mycket låg utsträckning	Ingen uppfattning
a. ... önskar fler sammanfattningar i stället för att behöva läsa kurslitteratur?	☐	☐	☐	☐	☐
b. ... önskar mer rörlig media?	☐	☐	☐	☐	☐
c. ... kan tillgodogöra sig vetenskapliga artiklar?	☐	☐	☐	☐	☐
d. ... kan tillgodogöra sig övrig tillhandahållen text?	☐	☐	☐	☐	☐
e. ... föredrar kompendium?	☐	☐	☐	☐	☐
f. ... föredrar tryckta böcker?	☐	☐	☐	☐	☐
g. ... föredrar e-böcker?	☐	☐	☐	☐	☐
h. ... föredrar ljudböcker?	☐	☐	☐	☐	☐
i. ... vänder sig till källor på internet som alternativ till kurslitteraturen?	☐	☐	☐	☐	☐

11. Hur upplever du studenternas läskompetens på svenska idag jämfört med för 5 år sedan? ☐ Mycket bättre ☐ Lite bättre ☐ Varken bättre eller sämre ☐ Lite sämre ☐ Mycket sämre ☐ Ingen uppfattning/har undervisat kortare tid än 5 år

LÄSNING PÅ ENGELSKA

Vi vet att studenternas läskompetens på engelska kan variera både inom en nivå och mellan nivåer. Du har angett att du undervisar mest på (lägg till svar på F2) nivå. Tänk på denna nivå och helhetsintryck när du svarar på följande frågor.

12. I vilken omfattning upplever du att studenterna läser den obligatoriska kurslitteraturen som är på engelska?

- ☐ Helt
☐ Till stor del
☐ Till viss del
☐ Till liten del
☐ Inte alls
☐ Ingen uppfattning

13. Hur upplever du studenternas läskompetens i engelska?

Med läskompetens menas att studenten bl.a. kan tolka, analysera och förstå innehållet i läst text.

- ☐ Mycket tillfredsställande
☐ Ganska tillfredsställande
☐ Ganska bristande
☐ Mycket bristande
☐ Ingen uppfattning

14. När det gäller läsning på engelska, i vilken utsträckning upplever du att studenterna ...

	I mycket hög utsträckning	I ganska hög utsträckning	I ganska låg utsträckning	I mycket låg utsträckning	Ingen uppfattning
a. ... önskar fler sammanfattningar i stället för att behöva läsa kurslitteratur?	☐	☐	☐	☐	☐
b. ... önskar mer rörlig media?	☐	☐	☐	☐	☐
c. ... kan tillgodogöra sig vetenskapliga artiklar?	☐	☐	☐	☐	☐
d. ... kan tillgodogöra sig övrigt tillhandahållen text?	☐	☐	☐	☐	☐
e. ... föredrar kompendium?	☐	☐	☐	☐	☐
f. ... föredrar tryckta böcker?	☐	☐	☐	☐	☐
g. ... föredrar e-böcker?	☐	☐	☐	☐	☐
h. ... föredrar ljudböcker?	☐	☐	☐	☐	☐
i. ... vänder sig till alternativa källor på internet som alternativ till kurslitteraturen?	☐	☐	☐	☐	☐

15. Hur upplever du studenternas läskompetens på engelska idag jämfört med för 5 år sedan?

- ☐ Mycket bättre
- ☐ Lite bättre
- ☐ Varken bättre eller sämre
- ☐ Lite sämre
- ☐ Mycket sämre

- ☐ Ingen uppfattning/har undervisat kortare tid än 5 år

STUDIETEKNIK

16. Hur upplever du studenternas studieteknik?

- ☐ Mycket tillfredsställande
- ☐ Ganska tillfredsställande

- ☐ Ganska bristande
- ☐ Mycket bristande
- ☐ Ingen uppfattning

17. Hur upplever du studenternas studieteknik idag jämfört med för 5 år sedan?

- ☐ Mycket bättre
- ☐ Lite bättre
- ☐ Varken bättre eller sämre
- ☐ Lite sämre
- ☐ Mycket sämre

- ☐ Ingen uppfattning/har undervisat kortare tid än 5 år

18. Upplever du att studenterna deltar aktivt i undervisningen?

- ☐ Helt
- ☐ Till stor del
- ☐ Till viss del
- ☐ Till liten del
- ☐ Inte alls
- ☐ Ingen uppfattning

UNDERVISNING						
19. I vilken utsträckning påverkar följande när obligatorisk kurslitteratur väljs ut?						
		I mycket hög utsträckning	I ganska hög utsträckning	I ganska låg utsträckning	I mycket låg utsträckning	Ing en upp fatt ning
a.	Att studenterna ska kunna tillägna sig fackspråket på svenska	☐	☐	☐	☐	☐
b.	Att studenterna ska kunna tillägna sig fackspråket på engelska	☐	☐	☐	☐	☐
c.	Att litteraturen har vetenskaplig förankring	☐	☐	☐	☐	☐
d.	Kurslitteraturens pris	☐	☐	☐	☐	☐
e.	Att kursboken finns som e-bok	☐	☐	☐	☐	☐
f.	Att kurslitteraturen är den lämpligaste utifrån kursplanens lärandemål	☐	☐	☐	☐	☐
g.	Input från kollegor	☐	☐	☐	☐	☐
h.	Tidigare synpunkter från studenter på kurslitteraturen	☐	☐	☐	☐	☐
i.	Kurslitteraturens omfattning (antalet sidor)	☐	☐	☐	☐	☐
20. Under de år du undervisat, har du ändrat något i undervisningen för att studenterna haft svårt att ta till sig informationen i ordinarie undervisningsformat?						
<i>T.ex. bytt ut en kursbok, gjort om en presentation, spelat in en extra föreläsning, skrivit en sammanfattning eller på annat sätt förenklat för att studenterna ska få lättare att ta till sig informationen.</i> ☐ Ja, flera gånger ☐ Ja, några gånger ☐ Ja, någon gång ☐ Nej, aldrig ☐ Minns inte						
<i>Gå till fråga 23</i>						

21. Du har svarat att du under de år du undervisat ändrat något i undervisningen (lägg till svar från F20 utom ordet "Ja") för att studenterna haft svårt att ta till sig informationen i ordinarie undervisningsformat. I vilken utsträckning har du ändrat följande?

	I mycket hög utsträckning	I ganska hög utsträckning	I ganska låg utsträckning	I mycket låg utsträckning	Ingen uppfattning
a. Minskat mängden kurslitteratur, t.ex. bytt ut eller gjort urval	☐	☐	☐	☐	☐
b. Ändrat presentationer, t.ex. antal eller innehåll	☐	☐	☐	☐	☐
c. Ändrat i föreläsningar, t.ex. i innehåll eller format	☐	☐	☐	☐	☐
d. Ändrat kraven för godkänt	☐	☐	☐	☐	☐

22. Under de år du undervisat, har det blivit vanligare att du ändrat något i undervisningen för att studenterna haft svårt att ta till sig informationen i ordinarie undervisningsformat?

T.ex. bytt ut en kursbok, gjort om en presentation, spelat in en extra föreläsning, skrivit en sammanfattning eller på annat sätt förenklat för att studenterna ska få lättare att ta till sig informationen.

☐ Ja, mycket
☐ Ja, något
☐ Nej

23. Hur tror du att studenternas användning av den obligatoriska kurslitteraturen kommer att förändras de närmaste 5 åren?

☐ Studenterna kommer att läsa mycket mer än idag
☐ Studenterna kommer att läsa något mer än idag
☐ Studenterna kommer att läsa ungefär lika mycket som idag
☐ Studenterna kommer att läsa något mindre än idag
☐ Studenterna kommer att läsa mycket mindre än idag

24. Har du några kommentarer till enkäten är du välkommen att skriva dem här:

Reading Comprehension among Students in Higher Education

Summary

This report represents Statistics Sweden's (SCB's) implementation of the governmental directive to examine the development of reading literacy skills among students in higher education and to evaluate its implications for academic throughput and performance rates.

The report comprises three sections that address how reading comprehension has developed over time. The first section is based on existing educational data such as school results in the form of grades, national test scores, and data from the Swedish Scholastic Aptitude Test (SweSAT). This section also shows how performance rates in higher education have evolved over time. The second section contains data and results from the international surveys PIAAC and PISA. The report concludes with findings from a survey conducted by Statistics Sweden (SCB) among teaching staff at higher-education institutions.

Overall, this report shows that there is no substantial change in grades in Swedish, results from the SweSAT or in PIAAC. The performance rates in higher education are stable over time. There is also no clear trend towards either an increase or a decrease in reading skills from the SweSAT, over the years we have examined. The results from the survey show that about half of the teaching staff experience satisfactory reading competence in Swedish and English among the students. However, there is a clear difference in the development over time between the reading competence in Swedish and in English, to the extent that a larger proportion of staff find that the reading competence in English has improved.

The register-based study on school results, performance rates and results from the SweSAT has shown that good grades in Swedish also indicates high performance rates. Women perform better than men and Swedish-born perform better than foreign-born. The same results can be found for grade point average (Jämförelstal) which include final grades from more subjects. The study gives no

indication on trends in reading comprehension for those who took the SweSAT in 2016–2024. Besides, there is no decrease in the performance rates over time.

According to **PIAAC**, the knowledge gaps have increased among students in higher education 2012 compared to 2023. Meanwhile, the average reading literacy level is the same.

PISA shows that the average reading literacy scores among 15-year-old students in Sweden declined in 2022 compared to 2000 and 2018. The average reading literacy scores among 15-year-old students in Sweden nevertheless remain higher than the OECD average in 2022.

As regards the **survey among teaching staff at higher-education institutions**, there are several results to bring attention to. About half of the staff feel that **writing and reading competence in Swedish** is very or quite satisfactory. There are significant differences depending on the teaching level. The higher the teaching level, the larger the proportion who find the students' writing and reading competence to be satisfactory. Furthermore, four out of ten feel that there has been a decline in writing and reading competence over the past five years.

The teaching staff find that many students read the mandatory course literature. Six out of ten respondents answered that the students read the course literature to at least some extent. Eight out of ten find that the students use the internet as an alternative source to course literature.

Almost six out of ten members of the teaching staff responded that students' **reading competence in English** is very or quite satisfactory. The same pattern we have seen previously appears here as well: the higher the level at which they teach, the larger the proportion who state that English reading competence is satisfactory. Professors report to a greater extent than the other two employment categories that they are satisfied with the students' reading competence in English. The larger proportion of satisfied professors can be explained by the fact that they are overrepresented at the research level compared to senior lecturers and lecturers.

Six out of ten read the mandatory course literature in English to at least some extent, which is about the same proportions as for the reading in Swedish.

The development of reading competence in English differs from reading competence in Swedish. A larger proportion of the teaching staff experience improvements and a smaller proportion thinks there are declines in the last five years. This applies to all groups presented in the report.

The survey concluded with questions about **study techniques and teaching**. Regarding the question about study techniques, four out of ten respondents stated that the students' study techniques are very or quite satisfactory. Similarly,

four out of ten responded that they had made some changes to their teaching because students had difficulty absorbing information in the regular teaching format. Two out of ten responded that it has become more common to make changes in teaching during the years they have been teaching.

In response to the questions about what they had changed in their teaching, three out of five said that they had made changes to their lectures, two thirds had made changes to their presentations, and four out of ten stated that they to a large or fairly large extent had reduced the amount of course literature. A significantly smaller proportion, 10 percent, had changed the requirements for passing the course.